

FİKİR SANAT VE EDEBİYATTA
TÖRE

**Aylık Fikir Sanat Edebiyat
Dergisi**

Yıl: 2 Sayı: 15 Nisan 2013
ISSN:2146-7773

**İmtiyaz Sahibi
ve
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**
Ömer Faruk BÉYCEOĞLU

Yayın Danışmanı
A. Yağmur TUNALI

Sanat Koordinatörü
H. Nurcan YAZICI
Ahmet ŞAFAK

Editör
İbrahim METİN

Halkla İlişkiler Koordinatörü
Mehmet Yıldırım YÜCE

Grafik - Tasarım
İsmail KANDEMİR

Düzeltilme
Firdes IŞIK - Hacer KUTAY

Büro
Merve TOSUNCUK
İlbiçe Sıla YILDIRIM

İletişim
tore@toredergisi.com
www.toredergisi.com

İdare Yeri
Çetin Emek Bulvarı 1314 Cadde
1315 Sokak Can Apt. 7/3 A. Öveçler - ANKARA
Tlf: 0.312.472 70 10 - Faks: 0.312.472 70 11
Cep: 0.532.373 11 24

Baskı / Cilt
Hilal Form Matbaacılık Mak. San. Tic. Ltd. Şti.
Öz Ankara Toptancılar Sitesi 2. Blok No.52
Macunköy - ANKARA
Tel: 0312 397 38 78 - Faks: 0312 397 56 31
www.hilalform.com.tr - hilalform@hilalform.com

Sertifika No:17793
Basım Tarihi:

Fiyatı: 10 TL

İ Ç İ N D E K İ L E R

TÖRE'den

Geçmişten Geleceğe "BAŞBUĞ TÜRKES"
Dr. Suat ÇIRAKOĞLU / 04

ALPARSLAN TÜRKES
Muzaffer ÖZDAĞ / 11

İhtilalden Nefret Eden İhtilalcı
Fuat ULUÇ / 17

Söndürmeyelim
Dr. Sakin ÖNER / 19

Yapay Gündeme Yapay Başlık: Yeni Anayasa
Prof. Dr. Meltem CANİKOĞLU / 20

Yurdumun Dikenleri
Nafiz NAYIR / 27

23 Nisan 1920: En Büyük Bayram
Prof. Dr. Saadettin Y. GÖMEÇ / 28

Yasaklar Gazeli
âl-i rıza / 29

Kamu-Sen Genel Başkanı Sayın İsmail Koncuk İle Söyleşi
TÖRE / 30

Sevgiliye Mektup
İlhan KURT / 39

1968-1980 Kavga Günleri / A. Yağmur Tunalı
Prof. Dr. İskender ÖKSÜZ / 41

Gün Secdeye Varıyor Saçlarında Gülizar
Hakan İlhan KURT / 45

"Beyin Kanaması Durdurulmalı"
Saygılı / 46

Rübai
Hasan Sami BOLAK / 47

Oy Gelinler
Ahmet YOZGAT / 48

Çanakkale -II-
Mevhibe SAVAŞ / 51

Hasret
Yılmaz SOYER / 60

Sibirya Şarkısı
Afşar ÇELİK / 61

Yardakçıların Karanlığında İşgalcilerin Silüeti
Ahmet İRGİN / 64

Desen: Y. Kemal YOZGAT - Mehmet BAŞBUĞ -
Ramazan TÜRKMEN
Resim: Nuri CAN
Kapak: Ramazan TÜRKMEN

ABONE ŞARTLARI

Abonelik için lütfen
“<http://www.toredergisi.com/abone-ol.html>”
adresindeki formu eksiksiz doldurunuz veya Adınızı,
Soyadınızı, Adresinizi, Telefon Numaranızı ve e-mail adresinizi
elektronik posta adresimize (tore@toredergisi.com) veya
0.532.373 11 24 nolu telefona bildiriniz.

Abonelik Bedeli:
Öğrenci: 75 TL / Yurtiçi: 90 TL /
Yurtdışı: 90 EURO (Ya da karşılığı Türk Lirası'dır.)
Kurum Aboneliği: 185 Türk Lirasıdır.

Abone bedelini;
Ömer Faruk BEYCEOĞLU adına açılmış bulunan;
6090548 nolu Posta Çeki hesabına,

Ziraat Bankası
TL IBAN: TR11-0001-0017-2743-4429-0550-01
Euro IBAN: TR89-0001-0000-1343-4429-0550-04

Türkiye İş Bankası
TL IBAN: TR42-0006-4000-0014-1960-0253-38
Euro IBAN: TR15-0006-4000-0024-1960-0075-83

Garanti Bankası
TL IBAN: TR66-0006-2000-0010-0006-6965-05
hesaplarına yatırabilirsiniz.

TEMSİLCİLİKLER VE SATIŞ NOKTALARI

ADANA-Abdullah BEYCEOĞLU (0.544.608 5197)
AFYON - Ercan KAYAYERLİ (0.506.300 4827)
ANKARA - AKÇAÇ YAYINEVİ (0.312.432 1798),
GAZİ KİTABEVİ (0.312.223 7773),
MEFKURE SAHAF (0.312.430 1080),
HASRET KİTABEVİ (0.312.311 7062),
TDV SİHHİYE (0.312.229 7336)
AKDENİZ BÖLGE TEMSİLCİSİ - İsmail UÇAR (0.532.646 8034)
ANTALYA - Hamdi KUTLUAY (0.532.377 1195)
AYDIN Barış İRGAT (0.542.665 2752)
BALIKESİR - Tarık İYİ (0.501.910 01 58),
Muhammed ÖZSAYIN (0.534.923 5310)
BURSA - Sevim YAKICI (0.505.344 9945)
ÇORUM - Mehmet ABAGA(0.505.597 35 42),
Soner BUĞDAYLI(0.506.854 4500)
ÇORUM/İSKİLİP - Ahmet PEKMEZCİ (0.541.846 3509)
ERZURUM - Yunus Buğra YILMAZ (0.533.382 8577)
ESKİŞEHİR - Mehmet Ali KALKAN (0.555.966 5752)
GAZİANTEP - Oğuzhan SAYGILI (0.505.276 4158)
GİRESUN - Sait GÜLTER (0.546.541 9530)
GÜMÜŞHANE - Murat GAYRETLİ (0.532.203 8499)
İSTANBUL - Oğuzhan Murat ÖZTÜRK (0.505.388 4627),
M. Bahadırhan DİNÇASLAN (0.534.354 2812),
BİLGE OĞUZ YAYINLARI (0.212.527 3365),
KİTABEVİ (0.212.512 4328)
İZMİR - Yeşim Yelgar ÜNLÜ (0.505.817 5047)
KAYSERİ - KIVILCIM KİTABEVİ (0.352.222 7412),
KIVILCIM KİTABEVİ (0.352.231 4066)
KONYA - BUĞRA KİTABEVİ (0.332.351 0515)
MANİSA - Şahin BOZKURT (0.505.808 0104)
MARDİN - Zahide BÜRHAN (0. 507.451 4084)
MERSİN - Abdullah DUMAN (0.532.232 0517)
MERSİN/ERDEMLİ - Şamil Mehmet KORKMAZ (0.539.393 2406)
MERSİN/SİLİFKE - Rifat KARADUMAN (0.506.987 1792)
MERSİN/TARSUS - Mehmet DOĞAN (0.553.224 3590)
OSMANİYE - Bahadır KESKİN (0.505.625 5550)
Ahmet KIRACI (0.506.402 7586)
Rüştü ÇAKIR (0.505.686 2693)
RİZE - İlhan KURT (0.505.561 5263)
SAKARYA - Dursun YELKEN (0.535.352 0412)
SAMSUN - Hasan ÇAKIROĞLU (0.543.435 3434)
SİVAS - Gamze MUTLU (0.505.596 4060)
Volkan Kitabevi (0.346.221 7456)
TOKAT - Alparslan DEMİR (0.505.665 3909)
TRABZON - H.Nurcan YAZICI (0.532.645 9749),
Murat GAYRETLİ (0.532.203 8499)
AKSAKAL KİTABEVİ (0.462.326 2034)
VAN - Celil BÜLBÜL (0.533.317 7385)
YALOVA - Hacer KARAKAYA (0.555.608 0318)
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ - Erhan SOLMAZ (0.507.237 8613)
A.Ü. DİL VE TARİH-COĞRAFYA FAKÜLTESİ - Nihat YILMAZ (0.507.309 7766)
A.Ü. HUKUK FAKÜLTESİ - Samet KARPUZ 0.555.838 5198
BURDUR M. AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ - Yrd. Doç. Dr. Şevkiye KAZAN
EGE ÜNİVERSİTESİ - Hasan Kağan YAYLA 0.505.378 0404
ESKİŞEHİR OSMAN GAZİ ÜNİVERSİTESİ - Prof. Dr. Hilmi ÖZDEN
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ - Yrd. Doç. Dr. Hatem TÜRK (0.505.252 7661)
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ Çağrı Aydın GÜRÜNLÜ (0.539.456 6528)
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ Yağmur ŞENGÖK (0.534.846 5722)
ALMANYA - Fatih İLBAY (004915147036964),
BRAUNSCHWEIG Şafak AZERİ (0049(0)1752018531),
MANNHEIM Suna Emre GÜLEÇ (00496216685854),
NEUSS Hasan KAYIHAN (00491634018049 /
AZERBAIJAN - Rebiyye ZERDABİ (00994 552 910 212)

SUNUŞ

Değerli TÖRE dostları;

Gündemin yoğun, meselelerin her gün biraz ağırlaşp karıştığı Nisan ayında yine birlik-teyiz. Gecikmeler yaşadığımız, dergimizin zamanında çıkamadığı o günleri inşallah yavaş yavaş geride bırakacağız.

Bu sayımızda malumunuz merhum Başbuğ Alparslan Türkeş'in ölüm yıldönümü münasebetiyle sayfalarımızın bir bölümünü bu konuya ayırdık. Hem günümüz bakış açısı hem de en yakın arkadaşlarının kaleminden elimizden geldiğince yad etmeye çalıştık. Mekanı cennet olsun.

Diğer bir konumuz memleketimizin üzerinde çok konuştuğu çoğu insanın ne olduğunu tam olarak anlamadığı ve geleceğimizi etkileyecek olan Anayasa meselesi. Uzman gözüyle değerlendirmeye çalıştık.

Ülke gündemine ilişkin sorularımıza verdiği cevaplarla sivil toplum kuruluşlarının meseleler karşısındaki duruşlarının ne kadar önemli olduğunu ortaya koyan Kamu-Sen Genel Başkanı Sayın İsmail KONCUK röportajı da bu sayımızdaki yazılar arasında yer almaktadır.

Her zaman olduğu gibi değişik şiiirlerin, deneme ve hikayenin yer aldığı TÖRE Nisan sayısını sizlere ulaştırmaktan mutluluk duyuyoruz.

Hatırlatmakta yarar gördüğümüz bir diğer ve önemli mesele ise aboneliklerin yenilenmesi hususudur ki bildiğiniz üzere aylık yayınlanan bir dergi için hayati önem taşımaktadır. 2013 yılı aboneliklerinin bir an önce yenilenmesi, dergileri eline ulaşmayan okuyucularımızın eksik sayılarını bize bildirmeleri ve adres güncellemesi yapılması sizlerden ricamızdır. Bu arada geçen yılın abone bedelini henüz yatıramamış olan abonelerimizin bu durumu telafi etmelerini de ıstarham ediyoruz.

TÖRE'ye verdiğiniz değere teşekkür ediyoruz. Dergimizin yaygın dağıtımda olmaması sebebiyle abonelik müessesesinin önemini bir kere daha belirmekte de fayda görüyor, daha güzel günlerde, tüm Türk yurtlarının azatlığını kutlamak dileğiyle selam ve saygılarımızı sunuyoruz..

Tanrı Türk'ü hep korumuştur. Bundan sonra da koruyacaktır, hiç şüphemiz yok. Yeter ki, Türk Türk'ü sevsin ve korusun.

Geçmişten Geleceğe “BAŞBUĞ TÜRKES”

Dr.Suat ÇIRAKOĞLU

Başka bir okula devam edecektim ancak MHP davasından idamla yargılanan *Tahsin ÜNAL*’ın yönlendirmesiyle yolumu değiştirdim. Bu okula başlayalı birkaç hafta olmuştu. Okulda çok güçlü ve nitelikli bir Ülkücü teşkilata sahiptik. “*Davayı*” ve “*Mamak*”ı yakından takip ediyorduk.

İşte tam bu süreçte *Başbuğ’un Mevki Hastanesine kaldırıldığını öğrendik*. Toplandık. Ne yapabilirdik. Sözü ben aldım: “*Birimiz Mevki Hastanesine hasta olarak yatsın!*” Bir sessizlik oldu. Fakat başka da bir görüş çıkmadı. Konuşma da olmadı. Sadece zihinlerimizin derinliklerine gidiyor gönüllerimizden konuşuyorduk. Hepimiz çok gençtik. Bizden birkaç sınıf üstte olanlara “ağabey” derdik. Bir ağabeyimiz “tamam” dedi. Kim ve nasıl gidecek?

Birkaç gün önce, *GATA*’dan bazı doktor ağabeylerimizin bir gecede sabaha kadar bademcik ameliyatı yaparak onlarca Ülkücü askerî öğrenciyi istirahat ve hava değişimi aldırarak okullarından atılmalarını önlediklerini duymuştum. “Ben bademcik ameliyatı olurum” dedim. Birkaç benzer talep daha geldi ama benim teklifim ağırlık kazandı.

Evet, bademcik ameliyatı olmak için Mevki Hastanesine yatacaktım. Başbuğ’u yakından takip edecek, bir ihtiyacı olması halinde yerine getirecek veya bir tertibe karşı sürekli yakınında bulunarak engel olmaya çalışacaktım. Görevim buydu. Yarın sabah revire çıkacak kendimi Mevki Hastanesine sevk ettirecektim. Doktorla aram iyiydi, yapardım bunu. Bu duygularla yat-tım. Sabahı zor ettim. Revire doğru gider-

ken toplantıya katılan çok değerli arkadaşlarımızdan birisinin benden önce revirde olduğunu gördüm. Muayene oluyordu. Durumu çok kötü görünüyordu. İki büklüm olmuş karnını tutuyordu. Doktor muayenesini yaptı ve apandisit dedi. Hastaneye sevk etmeye karar verdi. İşte o ara yiğit dostumla bir an göz göze geldik. Sanki doktoru hallet Mevki’ye yazdır der gibiydi. Öyle yaptım. Refakatçi olarak da ambulansla birlikte gittik. Giderken konuştuk. Gerçekten rahatsızlanmıştı. Sabahı zor etmiş, güneşin ilk ışıklarıyla da revire yollanmıştı. İşte o an zaten rahatsızlandığı için hastaneye kendisinin gitmesinin daha mantıklı olacağını düşünmüş ve bana gözleriyle bu yüzden işaret vermişti.

Kısa bir süre sonra Mevki’deydik. Hemen işlemlerini yaptırdım. Muayene giriş katta oldu. Apandisiti patlamak üzereydi ve yatması gerekiyordu. Yatış işlemlerini yaptım. Şimdi sıra oda bulmaya gelmişti. Bu işlemleri yürütürken bir yandan da Başbuğ’un nerede olabileceğini yokluyordum. Hastanenin tüm katlarına girdim. Bir iz bulamadım. Sonra en üst kata çıktım ve birkaç jandarmanın bu katta dolaştıklarını gördüm. Biraz izledim ve bu katta olma ihtimalinin çok yüksek olduğunu anladım. Sağlık raporu aldığım da hastanenin bir çalışanından yardım görmüştüm. Onu buldum ve doğrudan sordum: Başbuğ nerede yatıyor? “Üst katta ara koridorda” dedi. Bu bana yeterli idi çünkü jandarmaları orada bir kapının yakınında görmüştüm. Bu sırada arkadaşımızın hastalandığını duyan bir gün önce toplandığımız ağabeylerimiz

de hastaneye gelmişlerdi. Onların da gayreti ile gönüllü ama gerçek hastamız, Başbuğun yakınındaki bir odaya yatırıldı. İlk vazife tamamı. Bu; “bana” kısmet olmamıştı ama “bize” kısmet olmuştu...

İşte bugünden sonra Başbuğ’dan her gün haber alıyor bir takım istek ve ihtiyaçlarını belirleyip karşılamaya çalışıyorduk. Bu esnada gördük ki Hastanede bizden önce çok değerli ağabeylerimiz zaten gerekli önlemleri almış ve Başbuğ’un güvenliğini sağlamışlardı. Birkaç gün öncesine kadar “Başbuğ” olan bu büyük şahsiyet bizim için artık aynı zamanda bir “baba” olmuştu.

Biz haberleşme, irtibat, bazı ihtiyaçların temini gibi vazifeleri apandisit ameliyatı olan arkadaşımız kanalıyla yerine getirmeye çalıştık. Bu görev, arkadaşımızın hastanede yattığı sürede ve bu gitgellerde irtibat kurduğumuz diğer hasta ve görevlileri ziyaret bahanesiyle uzun zaman devam etti. Bu süreçte çok değerli anılara sahip olduk.

Bu karşılaşmamızdan yıllarca önce Türkeş’le bir karşılaşmam daha olmuştu. Çocuktum o zaman. Bana “mutlaka oku, mühendis ol, mimar ol ülkeye hizmet et” demiş “Olmazsa Tarihçi ol, tarihimizi iyi öğren-öğret” diye devam etmişti. Buna benzer bir iki cümle daha söyledikten sonra kolundaki manşetleri çıkararak “bunları iyi sakla, sana armağan olsun” diyerek bana vermişti. İşte Başbuğ’a 15 yıl önceki bu olayı hatırlattım ve bana “bunu hatırladığını” söyledi. Tarih okuyorum emrettiğiniz gibi dedim. Çok memnun oldu. Bu kez “okulunu bitir öğretmen ol” dedi. Kısmet öyleymiş. Öyle oldu...

Bu kısa makalemde; sıradan olmayan özel bir insanın, “BAŞBUĞ” diye namlanmış “Alparslan TÜRKES”in hayatından ve temel görüşlerinden bahsetmek istiyorum. TÜRKES, döneminin özelliklerini taşıyan çok kritik bir zaman diliminde doğmuş ve yaşamıştır. Onun kişiliğini ve düşüncelerini şekillendiren faktörlerin başında, bir Milli Mücadele sonucu kurulan Türkiye’nin ve onun Ulu Başbuğu ATATÜRK’ün

etkileyici izleri bulunmaktadır.

BAŞBUĞ’un 15. Ölüm Yıldönümü münasebeti ile geçen sene yazdığım ve TÖRE’de yayınlanan “Yüzbaşı Mustafa Kemal’den Yüzbaşı Alparslan Türkeş’e Türk Milliyetçiliği” adlı makalemde bu iki büyük Türk Milliyetçisini karşılaştırmalı olarak incelemiştım. Her ikisinin de Türk Milliyetçisi olmasında bazı ortak özellikler olduğunu belirtmişim. ATATÜRK’ü de TÜRKES’i de bir lider olarak ortaya çıkaran bazı etkenler vardır. Bunların başında, aldıkları eğitim gelmektedir. Her ikisi de ortak anlayışın yansıması olan bir eğitim sürecinden geçmiştir. Başka birçok kişi de bu eğitimden geçmesine rağmen aynı sonucun alınmadığı da bir gerçektir. Bunun nedeni ise gerek ATATÜRK gerekse TÜRKES’in aynı zamanda, doğuştan gelen bir liderlik özelliklerine de sahip olmalarıdır. Verdikleri eserlerden ve yaptıkları işlerden anlıyoruz ki her ikisi de tarihe çok önem vermişler ve milletlerini bu tarih içinde daha iyi tanımışlardır. İkisinde de Türklük gurur ve şuuru üst düzeyde yer almaktadır. Birikimlerini mensubu bulundukları milletin yükselmesi için kullanmışlar ve milletlerinin daha güçlü olmaları için çalışmışlardır.

Türk tarihi bir devamlılık ve bütünlük arz etmektedir. Türk Milliyetçiliği fikriyatı da aynı şekilde bir devamlılık ve bütünlük arz etmektedir. İşte bu durumda Ulu Başbuğ ATATÜRK’ün tarihî misyonu Başbuğ TÜRKES’e intikal etmiştir.

Azimli, inançlı, kararlı, çalışkan ve şuurlu bir Türk Milliyetçisi olan Alparslan Türkeş, 1917 yılı 25 Kasım’ında Kıbrıs’ta, Lefkoşe’de doğmuştur. İlk öğrenimini Lefkoşe’de yapmış, oradan da Haydarpaşa Rüştiyesi’ne geçmiştir. 1933 yılında ailesi ile birlikte Türkiye’ye gelerek İstanbul’a yerleşti. Kendi şahsi gayreti ile ve Genelkurmay Başkanı Orgeneral Fevzi Çakmak’ın kolaylık göstermesi ile Kuleli Askeri Lisesi’ne yazılmıştır. Kuleli Askeri Lisesi o dönem askerî okullar arasında ayrı

bir yere ve öneme sahipti. ATATÜRK'ün hocası M.Tevfik Bilge de burada öğretmenlik yapmaktaydı. Fevzi Paşa kendisi de Kuleli'den mezundu. Böyle bir okulun tercih edilmesi TÜRKEŞ'in tüm yaşamını etkileyecek bir sürecin başlangıcı oldu. 1936 yılı Mayıs ayında Liseyi başarıyla bitirmiş ve Harp Okulu'na geçiş yapmıştır. Bu devrenin Türk tarihinde farklı ve özel bir yeri vardır. Çünkü İstanbul'da faaliyet gösteren Kara Harp Okulu 1936 yılında Ankara'ya taşındı. TÜRKEŞ Ankara'ya taşınan Harbiye'nin ilk öğrencisi ve ilk grup mezunu oldu. 1936 Eylül'ünde Ankara'ya gelen Harbiye öğrencisi TÜRKEŞ ilk görev olarak 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı törenlerinde görev almış ve ATATÜRK'ün huzurunda yapılan resmi geçide katılmıştır. Bu törenden kısa bir süre sonra, 23 Aralık 1936 tarihinde, ATATÜRK Harbiye'yi ziyarete gelmiş ve çok kısa bir süre kalmasına rağmen aralarında TÜRKEŞ'in de bulunduğu birkaç öğrenci ile görüşmüştür.

TÜRKEŞ'in Ankara'ya bu ilk gelişinde Ankara milletvekili olarak Meclis'e girmesine etken olacaktır. Bunu özel sohbetlerinde dile getirir ve aynen ATATÜRK gibi Ankara'ya gelir gelmez Ankara'yı benimsediğini bunun sonucunda yine ATATÜRK gibi Ankara'dan milletvekilliğini tercih ettiğini belirtmiştir. Kuleli ile ilgili anıları az olmasına rağmen orada çok değerli öğretmenler ve komutanlar sayesinde vatan sevgisini ve Türklük bilincini pekiştiren duygularının geliştiğini ifade etmiştir. Harbiye'de ise bu fikir ve duygularının yakından tanıdığı arkadaşlarının katkısı ve aldığı eğitimin etkisiyle daha da üst boyutlara vardığını belirtmiştir. Harbiye'den 1938 yılında Piyade Asteğmen olarak mezun oldu. Türkeş mezuniyetinin mutluluğunu ve gururunu yaşarken Türk Milliyetçiliğinin sembol ismi ATATÜRK vefat etti. ATATÜRK öldüğünde TÜRKEŞ, yeni genç bir subay olarak İstanbul'da bulunuyordu. Cenaze

Dolmabahçe Sarayı'nda katafalka konulduğunda Teğmen TÜRKEŞ de cenazede nöbet tutanlar arasındaydı. Ardından cenazenin Ankara'ya nakli sırasında Gülhane Parkına götürülüp Saray Burnu'ndan yolcu edilmesi esnasında da hep cenazenin yanındaydı.

Türkeş, 29 Ocak 1939'da Teğmen olarak Piyade Okulu'nu bitirdi. 30 Ağustos 1942'de Üsteğmenliğe yükselen Alparslan Türkeş, 2.Dünya Savaşı esnasında Türkiye'nin bir hava hücumuna maruz kalması halinde bu hava saldırılarına karşı nasıl bir savunma yapılması gerektiği hususunda bir "hava savunma teorisi" oluşturdu. Türkiye'yi 75 km. çapında dairelere bölen TÜRKEŞ, her dairenin merkezinde havadan gelecek düşman saldırılarına karşı nasıl bir kuvvet bulundurulması halinde etkili savunma yapılacağını ayrıntılı bir şekilde işleyerek bir rapor haline getirdi. Yine bundan farklı olarak Kolordu Komutanlığı'nın bir emri ile "Tanklarla Mücadele" konusunda bir kitap hazırladı. Bu kitapta tank saldırısına karşı yürütülmesi gereken muharebelerin dayandığı esasları kaleme aldı. Bu iki çalışması da komuta kademesi tarafından çok takdir gördü. Çünkü bu kadar genç bir subayın bu derece değerli çalışmalara imza atması nadir görülen bir durumdu. 1944 yılında Harp Akademisine giriş imtihanını kazanmış ise de o dönem 2.Dünya Savaşının aldığı seyrin etkisiyle oluşan Türkçülük düşmanlığının yarattıkları "İrkçilik-Turancılık Dâvası" denilen hareket sırasında 22 Türk milliyetçisi ile birlikte tutuklanmıştı. Bu yüzden çok az öğrencinin başarı sağlayarak elde ettiği Harp Akademisi'ne devam hakkı elinden alınmıştır. Burada, 1 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından 9 ay 10 gün hapis cezasına çarptırılan Türkeş, savunmasında şöyle diyordu:

"Diğer arkadaşlarımla beraber bana da vatan hainliği isnat edilmiştir. Bunu şiddetle reddederim. Ben yer yüzünde her şeyden

çok milletimi ve vatanımı severim. Daima devletimin kabul ettiği prensiplere inandım ve onlara hürmetten ayrılmadım. Türk Milliyetçisiyim...”

Burada belirtilmesi gereken özel bir husus vardır. Bu dava şayet Fevzi Çakmak Paşa görevde olsa idi açılmasına bile cesaret edilemezdi. Böyle uydurma bir konunun dava haline dönüştürülmesini sağlayan kişiler Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi ÇAKMAK'ın 12 Ocak 1944 tarihinde emekli edilmesini fırsat olarak değerlendirmişlerdir. *Mareşal Çakmak'ın emekli olması ordu üzerindeki etkinliğinin kaybolmasına yol açmıştır. İşte böyle bir ortamda Türk Milliyetçiliği düşüncesini yok etmek isteyen iç dinamikler bu durumu fırsat bilerek 3 Mayıs 1944'te bu davayı açtılar. Aslında bu dava sadece Türk Milliyetçilerini sindirme ve ezme girişimi değildir. Mareşal Çakmak'ın da emekliliğinden sonra ATATÜRK döneminin tamamen kapatılması olayıdır. Türkçülük Davasının birkaç Türkçünün mahkûm edilerek sindirilmek istenmesi kadar dar bir amaca yönelik olduğunu düşünmemek gerekir. Bu dava ile ulaşılmak istenen hedef; 1920 yılından itibaren ATATÜRK tarafından bilinçli bir şekilde bir devlet politikası olarak inşa edilen Türk Milliyetçiliği ideolojisinin terk edilerek yerine başka bir düşüncesinin getirilmek istenmesidir. Yani devlet politikasındaki büyük dönüşümün göstergesidir. Genç yaşında ve küçük rütbedeki bir subayın bu dava ile ilişkilendirilmesi aynı zamanda Ordu'ya da bir gözdağı vermek amacını taşımaktaydı. Bu davanın hedeflerinden birisi de Türkeş'in şahsında Ordu'daki Mareşal Çakmak yanlılarını sindirmektir.*

Bu dava ile mahkûm edilen Türkeş, diğer tutuklu Türkçülerle beraber kararı temyiz etmiş ve karar hem esastan hem de usûl bakımından bozulmuştur. Türkeş, temyiz sonrasında diğer Türkçülerle birlikte beraat etmiştir.

O dönem anılarını sözlü gelenek ile nesil-

den nesile aktaran tanıklar, bu dava dolayısı ile Fevzi Paşa'nın bazı yakınları ve dostları kanalı ile mahkûm Türkçülerin serbest bırakılması için girişimlerde bulunduklarını belirtmişlerdir. Zaten kısa bir süre sonra 1948 yılında Fevzi Çakmak önderliğinde milli değerler üzerine kurulmuş olan Millet Partisi bu gelişmelerin bir sonucu olarak ortaya çıkar. Türkeş'in her MHP'nin kuruluşu konusundaki konuşma ve açıklamalarında partinin kuruluşunu 1948'e ve kurucusunu da Mareşal Fevzi Çakmak'a dayandırmasının nedeni de budur.

Mareşal Çakmak'ın da çeşitli özel girişimleri ile oluşan temyiz aşamasında Askerî Temyiz Mahkemesi, kararı bozma lâyihasının sonunda şu görüşleri belirtmiştir: “Bir Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi tarafsızlıktan ayrılmıştır. Dava, İki Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından görülmelidir.”

Türkçülerin, yeniden ve tutuksuz olarak görülen mahkemeleri sonucunda; Duruşma Hâkimi Tuğgeneral Şevki Mutlugil 187 sayfa tutan kararın özetini okumuş ve: “*Olay, millî ideolojinin, millî olmayan bir ideolojiye karşı tepkisinden ibarettir*” gerekçesiyle beraat kararı vermiştir. Bu karar birçok yönden önemlidir. Çünkü ortadan kaldırılmaya çalışılan Türk Milliyetçiliği düşüncesi idi. *İşte bu karar bir kez daha Türk Milliyetçiliğinin varlığına ve var olması gerektiğine işaret etmiştir. Burada dikkat çeken önemli husus Türkçülüğün millî bir ideoloji, Türklük karşıtlarının da millî olamayan bir ideoloji mensupları oldukları idi...*

Bu davanın yürüdüğü süre içinde Türkeş'in Harp Akademisi'ne giriş işlemleri gerçekleştirmediği için zaman aşımı nedeniyle yapılamadı. Kazandığı Akademi'ye giriş imkânı dava dolayısıyla yok edilmiş oldu. Türkeş, bir yıl sonra yeniden imtihana girerek Harp Akademisi'ni bir kez daha başarıyla kazanmış ve buradan da pekiyi derece ile Kurmay olarak mezun olmuştur.

Alparslan Türkeş, 30 Ağustos 1946'da

Yüzbaşı olmuş; 1948 yılı Nisan’ında Genelkurmay’ın açtığı Amerika’daki kurs imtihanını kazanarak 1949 yılına kadar Amerika Piyade Okulu ve Harp Akademisi’nde öğrenimine devam etmiştir. Yurda döndükten sonra, Piyade Okulu’nda Gerillâ ve Tabîye öğretmenliği yapmış, 1953 yılı Ağustos ayında Binbaşılığa yükselmiştir. Bu yıllar Türkeş’in mesleki olarak kendisini geleceğe nitelikli ve başarılı bir şekilde hazırladığı bir dönemdir. Bir yandan kendisini geleceğe hazırlarken diğer yandan da mesleki ve akademik çalışmalar yapmak-taydı. TÜRKEŞ, bu çalışmalar dışında, kamuoyu ve bilim dünyası tarafından pek bilinmeyen başka askerî eserlere de imza attı. Bunlardan birisi “*Geri Bölgelerin Emniyet ve Savunması*” diğeri ise “*Geniş Cephelerde Savunma Üzerinde Düşünceler*” adlı çalışmalarıdır. Bu çalışmalar “*Ordu Dergisi*”sinin Aralık 1953 ve Aralık 1954 tarihli sayılarında yayınlandı.

1955’te, Genelkurmay’ın açtığı Askerî Ataşelik imtihanını pekiyi derece ile kazanarak NATO’nun Washington’daki en büyük karargâhı olan “Daimî Grup”daki Türk Temsil Heyeti Kurmay Başkanlığı Temsilî Üyeliği’ne tâyin edilmiştir. Türkeş bu görevde iken ATATÜRK’ün Sofya’daki askeri ataşelik görevi sırasında yaptığı ve yürüttüğü faaliyetleri inceledi. Aynen ATATÜRK gibi yurtdışından Türkiye’nin nasıl bir süreçle kurtulabileceği hususunda gözlemlerde bulundu. Bu birikimlerinden ilerde yararlanmasını bilecektir. Bu görevi sırasında, Amerika Üniversitelerinin gece derslerine devam ederek Milletlerarası İktisat ve İngilizce Kompozisyon öğrenimi görmüştür. 1957 yılı sonuna kadar kaldığı bu görevden Türkiye’ye döndüğünde, Elazığ Piyade Alayı Tabur Kumandanlığı’na tâyin olunmuştur. 1958 yılında Yarbay olan Türkeş, o yıl Almanya’ya gönderilmiş, orada Atom ve Nükleer Okulu’nda Atom öğrenimi görmüştür. 30 Ağustos 1959’da Albay olan *Alparslan Türkeş’e dönemin Genelkurmay Başkanı tarafından*

general rütbesinde Kıbrıs Türk Ordusu Başkomutanlığı teklif edilmiş ve bu konu ile ilgili gerekli işlemler de yapılmıştır. Ancak 27 Mayıs İhtilâli gerçekleştiğinden bu plan uygulanamamıştır. Türkeş, 27 Mayıs İhtilâli’nden sonra Başbakanlık Müsteşarlığı yapmış ve bu görevinde 20 Eylül 1960 tarihine kadar kalmıştır.

Başbakanlık Müsteşarlığı yaptığı sırada Türkiye’nin siyasetinde Türkçülük Ülküsü’nün hâkim olması düşüncesini benimsemişi, CHP ile işbirliği içinde olunmasına gösterdiği tepki ve DP’yi tutan büyük kitleye düşmanca davranılmaması gerektiği hususundaki görüşleri dolayısı ile 27 Mayıs ihtilalinin diğer kesimi tarafından istenmeyen adam ilan edildi. Türkeş, yönetimde tarafsız ve adaletli bir idare kurulması yönünde hassas davranıyordu. Bütün bu düşünceleri dolayısıyla Millî Birlik Komitesi’nin bu fikirleri beğenmeyen üyeleri ile arası açılmıştır. İhtilali yapanlardan bazılarının görüşleri CHP’ye yakındı. İNÖNÜ’yü de liderleri gibi görüyorlardı. Türkeş ise CHP’ye sıcak bakmıyordu. Bu CHP yanlısı üyelerin, CHP ileri gelenleri ile hazırladıkları bir tertip sonucunda 13 Kasım 1960’da, kendisine taraftar sanılan 13 MBK üyesi ile birlikte tutuklanmış ve ardından 19 Kasım 1960’da Hindistan’a sürgüne gönderilmiştir.

24 Şubat 1963’te Türkiye’ye dönen Türkeş, 21 Mayıs 1963 Harekâtı bahane edilerek tekrar tutuklandı. Askerî Mahkeme tarafından bu harekâtla ilgisi olmadığı tespit edilerek beraat kararı verilmesi üzerine 5 Eylül 1963’de serbest bırakılmıştır.

1965 Mart ayında Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi’ne (CKMP) giren Türkeş, bu partinin ilk genel kongresinde Genel Başkanlığa seçilmiş ve 10 Ekim 1965 yılı seçimlerinde Ankara Milletvekili olmuştur. Bu tarihten itibaren CKMP’nin istediği bir şekle dönüşmesi ve bunu da tüm yurt geneline yayması için büyük bir siyasi faaliyet içine girdi. Parti önce 1969 yılında adını değiştirerek Milliyetçi Hareket Partisi oldu.

Partinin amblemini de kırmızı zemin üzerine 3 hilal olarak belirledi.

28-29 Kasım 1974'de Ankara'da yapılan 1. Türk Gençlik Kurultayı'nda yaptığı konuşmada nasıl bir gençlik ve nasıl bir Türkiye hedeflediğini şöyle açıkladı:

"Amacımız, çağın ilerisine geçmiş, büyük Türkiye'yi kurmaktır. Amacımız, bu kutsal topraklar üzerinde kalkınmış medenî, güçlü Türkiye'yi kurmaktır. Amacımız 100 milyonluk ağır sanayi toplumunu, Milliyetçi Türkiye'yi kurmaktır. Amacımız, ülkücü, medeniyetçi, toplumcu, gelişmeci, hürriyetçi Türkiye'yi kurmaktır. Amacımız, tok ve mutlu insanlar ülkesi demokratik Türkiye'yi kurmaktır. Bir kelimeyle amacımız, millî devleti kurmak, güçlü iktidar olmaktır."

"En büyük ödevimiz, millî bütünleşmedir. Millî sınırlarımız içinde yaşayan, bölücü olmayan, millî değerlerimizi kabul eden her şahsı Türk biliyoruz. Bu kutsal vatan, doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine kadar, taşıyla toprağıyla yüzyıllar içinde aynı potada yaşamış, karışmış insanların vatanıdır."

Türkeş'in bu dönemlerde yürüttüğü siyasi faaliyetlerinin kapsamını 1 Kasım 1975'de yayınlanan beyanatından alınan şu sözlerinde görebiliriz:

"Memleketimizin uzun yıllardan beri yabancı kültür ve yabancı ideoloji saldırısı altında olduğu görüşündeyiz. Bu yabancı ideolojiyi ve yabancı kültür saldırılarını ancak kendi millî kültürümüzü geliştirmek, takviye etmekle ve kendi millî ideolojimizle karşılayabiliriz. Fikirler, kuvvetle, silâh zoruyla yenilemez...Fikirler ancak kendilerinden daha güçlü, daha çok gerçeğe dayanan diğer fikirlerle karşılanabilir, yenilebilir. Türkiye'ye saldıran yabancı ideolojilerin başında Komünizm, Marksizm ideolojisi gelmektedir. Buna karşılık bizim çıkardığımız fikir ve ideoloji, Türk Milliyetçiliğidir. Biz bu düşünce ile memleketimizin gençlerine Türk milliyetçiliği ideolojisini aşlamayı uygun bulduk ve bunun

için onları eğitime tâbi tuttuk. Eğitimde, kendilerine Türk tarihini öğretmek, tarihimize başımıza gelen büyük felâketlerin sebeplerini anlatmak, sağladığımız büyük başarıların zaferlerini sebeplerini anlatmak, bugün karşı karşıya bulunduğumuz tehlikeleri göstermek, buna karşı izleyeceğimiz yolu göstermektedir. Böylece, Üniversitelerde Komünist ideoloji sahiplerinin hâkim olmasına imkân vermedik."

Türkeş meşru bir devlet yönetimini ve demokratik esaslara dayanan bir Türkiye'yi hedefliyordu. Bu konudaki temel düşünceleri şunlardı:

"Partimiz, her sahada, özellikle hukuk, iktisat, siyaset ve sosyal politika sahasında millî bütünleşmeyi sağlayıp, çağın en büyük demokrasi modeli olan millî demokrasiyi kuracaktır. Bunun sonunda Türk Milleti, bütün fertleri ve sosyal dilimleriyle gerçekten hâkim, hür ve karar sahibi olacaktır. Milliyetçi Hareket, çok partili düzene candan inanır."

"Farklı siyasî ve iktisadî düşüncelerin savunulmadığı bir ülkede totaliter bir rejim söz konusudur. Bize göre, kapitalist ve sosyalist sistemler de Anayasamızın özüne aykırı sistemlerdir. Zira bu sistemler, siyasî ve iktisadî yönlerden bir sınıfın diğer sınıf üzerindeki hâkimiyetlerine dayanır. Anayasamız, sınıf hâkimiyetlerini kesin olarak reddetmiştir. Esas niteliği Demokratik Millî Cumhuriyet olan devletimizin ilham ve hız kaynağı Türk Milliyetçilik ülküsü olduğuna göre, siyasî ve iktisadî hâkimiyetin kullanılmasını sadece sözde bir işçi sınıfının veya bir avuç patronun inhisarına bırakan kapitalist ve sosyalist sistemler, anayasa dışı, antidemokratik sistemlerdir."

Uzun yıllar Türk siyasi hayatında görüş ve düşünceleri ile etkin olan ve milyonlarca insanı peşinden sürükleyen bir davaya sahip olan Türk Milliyetçiliği, Alparslan Türkeş'in değişik zamanlarda söylediği şu temel fikirler üzerinde şekillenmiştir:

"Türkiye'de siyasî iktidarlar, hiçbir zaman milletin bütün sosyal dilimlerini ku-

caklamamış, mahdut bir azınlığın tesiri altında kalmışlardır. Bugüne kadar ülkemizde iktidar olan partiler ve onların siyasî felsefeleri, kapitalist eğilimli olduğundan, Türkiyemiz kalkınamamış, az gelişmiş bir ülke olarak kalmıştır. Bu partiler iktidar oldukları sürece de, ülkemizin kalkınması mümkün değildir. Kapitalist eğilimli partiler, bilhassa ekonomik ve sosyal yönden eksik ve yetersiz olduklarından ve yığınların ihtiyaçlarını sağlayamadıklarından iktidarda zayıf ve âciz olmaktadırlar.”

“Amacımız; Demokratik, Milliyetçi Türkiye’yi kurmaktır. Bu yol çetin, bu dâva kutsal, bu ülkü büyük Türk ülküsüdür. Ülkümüzün bayrağı açılmış, meşalesi yakılmıştır.”

“Bir fikre, bir ideolojiye, kendisinden daha üstün bir fikirle, bir ideoloji ile karşı çıkılır. Karşı fikir kaba kuvvetle ezilemez.”

“Biz ne başkalarına uşaklık etmek, ne de başkalarını uşak olarak kullanmak istemeyiz.”

“İnsanlar yoksulluğa, açlığa, susuzluğa tahammül ederler. Fakat adaletsizliğe, hor görülmeğe, aşağılanmaya asla müsaade ve müsamaha etmezler.”

“Hepiniz birer Türk bayrağısınız. Bayrağı lekelemeyin, kirletmeyin, yere düşürmeyin.”

“Bizim savunduğumuz Dokuz Işıkçı sistemin hedefi Türk Milletinin her ferdini mülk sahibi yapmaktır. Milli kalkınmamızı gerçekleştirmek, her Türk ferdini hür yapabilmek için Türk Milletini yeniden kurmak zorundayız. Vatandaşlarımızın arasında parti, mezhep, ırk ve bölge farkı gözetmeksizizin karşılıklı sevgi ve saygıya dayanan bağlar dokuyacağız.”

“El ele verip omuz omuza şahlanmalıyız. Yokluktan bahsedenlere inanmamalıyız. İmkânsızlık ve yokluk insanların her zaman yok etmeye muktedir oldukları düşmandır. Yeni bir Türk mucizesi doğmalıdır... Do-

ğacaktır; belki yarın, belki yarından da yakın.”

Yaradılıştan gelen karizmatik yapısı ve aldığı eğitimin etkisiyle kazandığı liderlik özellikleri, Alparslan Türkeş’i son yüzyılının en önemli liderlerinden birisi haline getirmiştir. Çok okuyan, okuduklarını analiz eden, içinde bulunduğu toplumu iyi değerlendiren, dünyanın durumunu sağlıklı gözlemleyen bir lider olan Türkeş; Türk tarihinde özel bir yeri olan “BAŞBUĞ” sıfatını hakkıyla almıştır.

Türkeş bir makalesinde şöyle diyor: “Celâdet ve kahramanlıkla şahlanmayan milletler, ebedî bir karanlığa mahkûmdur. Milletleri yaşatan ve yükseltenler, kahramanlardır. Milletlere yol gösterenler, zafer kapılarını açanlar, tarihlere şan verenler, yine kahramanlardır. İnsanlığın kaderine hükmedenler, medeniyet ufuklarına ışık tutanlar ise yine, kahramanlardır. Türk tarihi, yüce bir kahramanlık menkıbesi olduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti de, baştan başa, eşsiz kahramanlar tarafından meydana getirilen bir eserdir.”

Hayat devam etmektedir. Türk tarihi de devam etmektedir. Aynı şekilde Türk Milliyetçiliği fikriyatı da devam etmektedir. Şayet geçmişte yaşananları, yapılanları ve söylenenleri doğru değerlendirirsek geleceğe de doğru ve güçlü adımlarla gidebiliriz. “BAŞBUĞ TÜRKESH”in hayatı, yaptıkları ve söyledikleri bu anlamda büyük bir önem taşımaktadır...

Bu yıl “BAŞBUĞ TÜRKESH”in 16. Ölüm yıldönümü. O’nu rahmetle ve minnetle anarken anlamanın da aynı oranda önem taşıdığını ifade etmek istiyorum.

Yine bu vesile ile başka bir Nisan gününde “10 Nisan 1950”de kaybettiğimiz Türk Milliyetçilik hareketinin önemli şahsiyeti Mareşal Fevzi ÇAKMAK’ı da rahmet ve minnetle anmak istiyorum...

ALPARSLAN TÜRKEŞ

Muzaffer ÖZDAĞ

27 Mayıs 1960 sabahı... Saat 5.20. Ankara Radyosu'ndan güven ve kudret ifade eden bir erkek sesi millete yeni bir günün başladığını haber veriyordu.

...Güvendiğiniz silahlı kuvvetlerinizin sesi bir dakika sonra sizlere hitap edecektir. Bütün demokrasimizin içine düştüğü buhran ve son müessif hadiseler dolayısıyla ve kardeş kavgasına meydan vermemek maksadıyla Türk Silahlı Kuvvetleri memleketin idaresini eline almıştır.

Bu harekete silahlı kuvvetlerimiz partileri içine düştükleri uzlaşmaz durumdan kurtarmak ve partiler üstü tarafsız bir idarenin nezaret ve hakimliği altında en kısa zamanda adil ve serbest seçimler yaptırarak, idareyi hangi tarafa mensup olursa olsun seçimi kazananlara devir ve teslim etmek üzere girişmiş bulunmaktadır.

Girişilmiş olan bu teşebbüs hiçbir şahsa ve zümreye karşı değildir. İdaremiz hiç kimse hakkında şahsiyete müteallik tecavüzkar bir fiile teşebbüs etmeyeceği gibi edilmesine de asla müsamaha etmeyecektir. Kim olursa olsun ve hangi partiye mensup olursa olsun her vatandaş kanunlar ve hukuk prensipleri esaslarına göre muamele görecektir.

Bütün vatandaşların partilerin üstünde

aynı milletin aynı soydan gelmiş evlatları olduklarını hatırlayarak ve kin gütmeden birbirlerine karşı hürmetlei anlayışla muamele etmeleri ızdıraplarımızın dinmesi ve millî varlığımızın selameti için zaruri görülmektedir...

Konuşan Kurmay Albay Alparslan Türkeş'ti. "27 Mayıs Millî Birlik Harekatı" adıyla anılacak operasyonun başarısından sonra Türk Silahlı Kuvvetleri adına millete taahhütte bulunuyor ve teminat veriyordu.

Alparslan Türkeş, Türk inkılap tarihine ve siyaset sahnesine bu bildiriyle girdi. Operasyonda görev alan ve inkılap yönetimine katılan binlerce subay içinde ilk andan itibaren dikkat çeken mühim bir sima olarak belirdi. Bu teferrüdün sebebi ne idi? Neden inkılap iktidarını temsil eden 38 kişilik MBK içinde; iki general, bir tuğgeneral, sekiz albay bulunan ihtilal meclisinde bu genç albay bir kilit şahıs olarak belirdi? Neden Türkeş ismi sevgi, ümit, korku ve husumet duyguları ve efsaneyle örüldü?

Türkeş'in dikkat çekişi ve nüfuz kazanışı ihtilalin ilk sesi olmasına ve Başvekalet Müsteşarlığı görevine gelmesine bağlanır. Bu kıymetlendirmeler hatalıydı.

Türkeş ihtilalin ilk sesi değildi. Ordu müdahalesini ilk bildiren yayın Ankara'dan

değil, İstanbul Radyosundan 04.36 da ya-
pılmıştı.

Başvekalet Müsteşarlığı koltuğunun da,
Türkeş tarafından işgaline kadar, dikkate
değer bir önem ve manası bulunmamıştı.

Türkeş'e ihtilal kadrosu içinde ayrıcalık
ve önem kazandıran davranışı, düşünceleri
ve inkılap idaresine vermek istediği yöndür.

Türkeş'in temsil ettiği ve yürütmek istediği
politika komite çoğunluğunun ve komiteye tesir eden siyasi mihrakların düşünüş, davranış, eğitim ve yakın menfaatleriyle çatışıyordu.

Bu çatışma inkılabın ilk dakikasında
Türkeş'in bizzat kaleme aldığı ve okuduğu
bildiri metniyle başlamıştı.

Türkeş ordu müdahalesini bir parti iktidarına karşı darbe-i hükümet olarak değil, partilerin içine düştükleri uzlaşmaz durum-sebebiyle zarurileşen partiler üstü bir hakemlik ödevi olarak görüyordu.

Ordu müdahalesi kardeş kavgasına mani
olmak içindi. Ordu müdahalesi ihtilale, hukuk dışı şiddete, tecavüzlere mani olmak içindi.

Müdahale, bir parti iktidarını yıkarak
idareyi diğer parti yöneticilerine teslim için değildi.

Silahlı kuvvetler adına yayınlanan bildiri,
millet bütünlüğüne inancı, milletin bütününe karşı derin sevgiyi ve Atatürk yoluna bağlılığı ifade eden yüksek ruh taşıyordu.

Aynı düşünce ve inançları taşımayanların
Türkeş'i hasım hedef olarak seçmeleri tabii idi.

Böylece Türkeş, ilk andan itibaren partizan olmayan millet çoğunluğu için sevgi ve ümitle bağlanılan güven unsuru olurken, politikasına karşı olanların, yıkmaya, mad-den ve manen tahribe kararlı oldukları bir hedef olarak belirdi.

Türkeş'i inkılap yönetimi içinde çoğunluktan ayıran diğer bir veçhesi de müdahaleyi zaruri kılan buhranın sebeplerine daha derinliğine nüfuz edişi idi.

Türkeş, 27 Mayıs inkılabını Kuva-i Millîye'nin, Türk millî kurtuluş hareketinin devamı olarak görüyor, inkılapla doğan millî ve beşeri şuur ve heyecanı yapıcı ilerletici bir hamle gücü olarak kullanmak istiyordu.

Millî birlik yönetimi halkla kaynaşarak, kurtuluş savaşıyla başlayan tarihi değişimi süratle hedefine ulaştıracak çıgırları aşmaliydi.

İnkılap yönetimi, eskiyen, köhneleşen teşkilat ve kadroları yenilemeli, geciken, ertelenen reformları başarmalı, iler, demokratik hizmet ve refah devletini inşa etmeliydi.

İnkılap için böyle bir misyon düşünüş, amacı sadece ve bir an önce iktidar olanlarla, statükocuların muhalefet ve husumetini davet edici idi ve etti.

Türkeş kendine bağlanan sevgi ve ümitler ve gösterilen husumetlerle olduğundan çok farklı kişilikte tanındı, tanıtıldı.

İnkılap ve ihtilal devirlerine ait özel psikolojik ortam içinde ismi ve kişiliği efsanevi, hayali olaylarla çevrildi...

TÜRKEŞ VE İNÖNÜ

İlk andan itibaren Türkeş'in koyu bir CHP ve İnönü düşmanı olduğu fikri ve inancı yayılmıştı. Türkeş'in inkılap iktidarına alelacele İnönü'ye teslim etmek fikir ve teşebbüsüne karşı koyduğu ve mani olduğu doğru idi. Ama CHP'ye düşman değildi. Zira Türkeş, Türk Ordusunun mensubu idi. Ordunun şuurlu, seçkin bir üyesi gibi Türk Milletinin; Türkiye halkının tümünü sevmeyi, tümünün hizmetinde bulunmayı en kutlu ödev biliyordu. onun için milletin yarısına dost, yarısına düşman olmak mümkün değildi. Esasen inkılap yönetiminin tarafsızlığında ısrarı da milletin bütününe aynı sevgiyi duyması sebebiyleydi. İç barışın, huzurun, millî tesianüt ve birliğin yolu bu idi.

İnkılap yönetimini tarasız tutma ilkesini

CHP'ye ve İnönü'ye karşı düşmanlık olarak görenler, hasta partizanlar idiler.

Türkeş, İnönü'nün, Atatürk'ün yerini doldurmadığını, eserini tehlikeye düşürdüğü kanaatini taşıyordu.

Partizanlar Türkeş'in İnönü yönetimi devrinde zulüm gürdüğü, bu sebeple CHP'ye karşı husumet politikası takip edeceği fikrini yaymaya çalışmışlardı. Bu da doğru değildi. Zira Türkeş kindar değildir.

Gerçi Türkeş pek genç subayken, tek partili dikta yönetimi devrinde, yöneticilerin aşırı vehim ve telaşları, hırsları sebebiyle her Türk subayı için tabii ve zaruri olan millî duygu ve düşünceleri sebebiyle bazı haksız ve kanunsuz muamelelere duçar olmuştu. Ama bir mazi idi. 16 yıl ötesinde kalmıştı. Türkeş bu olay dolayısıyla kimseye kırgın değildi. O kadar kırgın değildi ve maziye o kadar unutmuştu ki; MBK'nin nüfuzlu bir üyesi olduğu, Başvekalet Müsteşarı olarak Başvekile vekalet ettiği bir dönemde valiler tayin edilirken 1944 yılı hadiselerinde kendisine ve arkadaşlarına kanun dışı ve zalimane davranışlarda bulunan bir idare amirini valiliğe tayinde beis görmemiş, hatta bu zatın seyyiatını hatırlatanları, gayretli ve ehliyetli bir olduğu söyleniyor, hizmetine mani olunmamalıdır. 1944 çok gerilerde kaldı, ben bağışladım, diye susturmuştur.

Türkeş haksız ve kanunsuz itham ve suçlamalara İnönü devrinde maruz kalmış ve yine aynı devirde haksızlığa uğradığı, haksız ve asılsız bir suçlamaya hedef olduğu resmen tespit ve beyan edilmiştir.

Genç üsteğmen böylece ordudaki hizmetine muntazam terfi ederek başarıyla devam etmiştir. Akademi sınavını kazanmış, akademi tahsili görerek kurmay sınıfına geçmiş, nihayet Kurmay Albay rütbesine yükselmiş, önemli mevkilerde hizmet görmüştür.

Orduda hizmette bulunduğu sürece takdir ve sevgi görmüş, düşünce ve kanaatleri

sebebiyle zan altında tutulmamış, kınanmamıştır.

Maziye ait asılsız, mesnetsiz suçlama ve isnatlar, Türkeş'in inkılap kadrosu içinde görünmesi ve iktidarı derhal İnönü'ye teslim etmek isteyenlere karşı çıkmasıyla tekrarlanacaktır. Diktacı, ırkçı, Turancı olduğu ısrarla söylenecektir.

Türkeş propagandacıların dediği ve iddia ettiği anlamda ırkçı değildir.

TÜRKEŞ'İN MİLLİYETÇİLİĞİ VE İRKÇILIK MESELESİ

Türkeş her Türk subayı gibi şuurlu ve milliyetçi idi. Ben Türk'üm diyen, Türk kültürüne bağlı herkes onun kutsal millet varlığına dahildi. Millet anlayışı Mustafa Kemal-Gökalp anlayışı idi. Türkeş için Türk Milliyeti, Türk Milletine mensup olma şuru idi. Bu anlayış birleştirici, topalayıcı, genişletici ve yükseltici idi. Türkeş milliyeti bir tek faktöre ve soy'a bağlayan anlayışa karşı idi.

Emeli, Türkiye halkının saadet ve selameti idi.

Buna rağmen muarızları, siyasi hasımları Türkeş'in ırkçı olduğunu ısrarla iddia edeceklerdi.

İrkçılık ne demektir? Neden kötüleyici, suçlayıcı bir isnat oluyordu.

Yeryüzünde Türk soy ve kültüründen olan, Türklük şuuruna mensup milyonların yaşadığı bilinmektedir. Bu bir tarih ve coğrafya gerçeğidir. Bu Türklerin tamamı Türkiye vatandaşı değildir.

Türk dil ve kültür coğrafyasına mensup bu soydaşlarımız kısmen yıkılan imparatorluğumuzun vilayetleri olan komşu ülkelerde ve çoğunlukla eski anayurtta yaşamaktadırlar.

Bu dildeşlerimizin varlığını bilmek, onlara sevgi duymak, zulümden kaçıp Türkiye'ye göç ettikleri zaman onlara kucak açmak neden kötülenmektedir. Hemcinsine sevgi, şefkat ve yardım bir insanlık ödevi değil midir?

İrkçilikten kastedilen bu değilse nedir? Türkiye 30 milyon Türkiyeliyi aynı milletin aynı soydan gelmiş evlatları olarak görüyordu.

Türkeş'e ırkçı diye saldıranlar Türk soyundan gayri bir soya mensup olmanın davasını mı yürütmek istemektedirler? Gizli açık hınç ve taarruzlarının sebebi başka ne olabilir? Türkiye her vesile ile ırkçı olmadığını, millet anlayışının şuur ve kültüre dayandığını ifade etmiştir. Neden ırkçılık isnadında ısrar olunuyordu?

Türkeş'e ırkçı diyenler araştırılınca bir kısmının müfrit partizanlar olduğu, diğerlerinin Türk Milletine ve milliyetçiliğine düşmanlığı meslek haline getirmiş komünistlerle Türklük içinde başka bir milliyete mensup olma davası güdenler, Türklüğü kabul etmeyenler olduğu anlaşıyordu.

ÇİRKİN BİR İSNAT: KAFATASÇILIK

Türkeş'in ve Türk milliyetçiliğinin hayasız düşmanlarının milliyetçiliği ve milliyetçileri küçültmek için, kötülemek için icat ettikleri tabirlerden biri de "Kafatasçılık" idi. Siyaset lügatına pek yeni giren bu deyim bir komünist uydurması idi. Garezkâr idraksizler ve gafiller kullanıyorlardı.

Kafatasçılık ne demektir? Müfterilerin isnaatı şu idi. Türk milliyetçileri insan soyunun tayininde beden ve baş yapısını vücut ölçülerini dikkate alan (Anthropologie: İnsanlığın tabii tarihi) bilgisine değer veriyorlar, Türk olanı olmayanı başının şekil ve ölçüsüne göre ayırt etmek istiyorlar.

Bu kuyruklu ve budalaca yalandır. Yaşayan hiçbir Türk milliyetçisi böyle bir düşünceye sahip olmamıştı.

Anthropologie ilminin Türkiye'de ilk kurucusu Atatürk, baş koruyucusu ise Başvekil İsmet İnönü olmuştur.

O devirde bu bilgiye aşırı değer verilmiş, onbinlerce Anadolu'nun üniversiteli bilim ve araştırma uzmanlarınca, resmi devlet memurlarınca baş ve vücut ölçüleri alınmıştı. Hatta daha ileri gidilmiş eski, tarihi mezarlıklar açılmış, bulunan kafatasları çıkarılmış ve ölçüleri alınmıştı.

Atatürk'ün amacı, Türkler Anadolu'nun ilk sahipleri değildir iddiasını çürütmektir. Şimdiki Türkiye çocukları ile tarihte yaşamış eski Anadolu'luların aynı soydan olduklarını ispata çalışıyordu.

İnönü devrinde basılan tarih dersi kitaplarında Türk'ün boyu, göz ve saç rengi, baş ölçülerini gösteren bilgiler yer alırdı. Türk başının Brakisefal olduğu belirtildi. O halde İnönü'ye kafatasçı mı demek gerekirdi?

Kısacası beden yapısı ve vücut ölçüleri ile ilgili bir milliyet düşüncesinin Türkiye'le hiçbir ilgisi yoktur. Böyle bir düşüncenin resmi koruyucusu ve yaşayan tek mümessili İsmet Paşa idi. İsmet Paşa da

Atatürk'ün ölümünden sonra antropoloji ile ilgisini kesmişti.

TÜRKEŞ VE TURAN MESELESİ

Türkeş, siyasi Turan ideali izafesi de komikti. Türkeş Kıbrıs'lı idi. Tarihi zaruretler sebebiyle MİSAKİ MİLLÎ Türkiye-si dışında, yabancı idaresinde kalan Türk topluluklarından birinin çocuğu oluşu, Türkeş'teki millet ve yurt sevgisini daha canlı ve şuurlu kılmıştı. Türkiye dışında kalan Türk topluluklarının mesele ve ıstıraplarına bir Türk aydını olarak vakıftı. Meseleyi hümanist açıdan görüyordu. Her Türk gibi, her insanlık dostu gibi ezilenlere, zulüm görenlere sempati duyuyordu. Ama, Türkiye Cumhuriyeti Devletine bütün dünya Türklerini içine alacak bir cihangirane devlet, bir Turan devleti kurma misyonunu vermek veya yakıştırmak hayalinden geçmemişti. Zira Türkeş bir asker, bir kurmay subay olarak öncelikle gerçeğin ve imkanların insanı idi. Ödevi Türkiye halkının refah, mutluluk ve selametine hizmetti.

Türklüğe hizmetin yolu, Türkiye'yi yükseltmek, güçlendirmektir. Türkeş Cumhuriyet Ordusunun anti-emperyalist, barışçı, demokratik, milliyetçi ruhunu taşıyordu. Gerisi yalandı.

Cumhuriyetin faşist ve şoven bir dikta haline geldiği devrelerin resmi kalemle-rinin Türkeş'e diktacı, nasyonal sosyalist ithamları ile hücum etmeleri de gerçeklik duygusu olanları utandıracak bir garabetti.

DEVİRİMİN AK RENGİ VE YASSIADA

Türkeş'e yapılan iftirallardan biri de şidet taraftarı olduğu idi. Hiçbir iddia bu kadar hakikat dışı olamazdı. Türkeş, 27 Mayıs Millî Birlik hareketinin kansız icra-atında ön planda müessir olanlardandı.

İnkılap yönetiminin tarafsızlığına en fazla titizlik gösterenlerdendi. Türkeş ve

arkadaşları “Radikaller” için önemli olan milletin huzur ve selamete ulaşması idi, hesp sorma, ceza verme değil. Bu sebeple Türkeş bir Yassıada mahkemesi kurulma-sına da taraftar değildi. Düşünülen çözüm yolu DP iktidarının ileri gelenlerini belirli bir gün için memleket dışına çıkartmaktı. Radikaller için, milletin ve devletin kuvvet ve sıhhat bulması için girişilecek reformlar eski iktidar sorumlularını yargılamaktan daha çok önemli idi. Türkeş, Gürsel ve Dışişleri Bakanı Sarper ile görüşerek DP ileri gelenlerini İsviçre'ye göndermek istemiş, fakat o günü şartları içinde buna muvaffak olamamıştır.

TÜRKEŞ İDAMLARA KARŞI İDİ

Türkeş, bir Yassıada mahkemesinin kurulmasına taraftar olmamakla beraber, o günün şartları içinde bu bir zaruret haline gelince, mutlak adaletin tecellisi için mahkemenin her türlü şaibeden ve her türlü tesirden uzak kalmasına çalışmıştı. Hakimler vicdanlarına ve kanuna tabi olmalıydılar. Yassıada hakimleri Türk adliyesinin yüz güzide mensubu arasından seçilmişti. Hepsi DP devrinin en iyi sicil almış hukukçuları idiler.

Türkeş bu mahkemenin vereceği adil hükümlere hürmet taşımakla beraber idam cezalarının infazını istemiyor, böyle bir tatbikatı millet için hayırlı görmüyordu. Yassıada mahkemeleri karar safhasına geldikleri sırada Türkeş ve arkadaşları yurt dışında idiler. Zorla yurt dışına çıkarılmış-lardı. Buna rağmen Türkeş memleketin huzuru ve millî birlik duygu ve endişesi ile iktidarı elinde tutan görevlileri idamların yapılmaması hususunda ikaz etmişti.

MBK içinde liderliğini Türkeş'in temsil ettiği ekip ihtilalin müşfik, mutedil, tarafsız, hürriyetçi ak bir yönetim olmasında ve inkılap iktidarının reformcu bir anlam kazanmasında başlıca âmil olmuştur.

Türkeş ve arkadaşlarının olmaması halinde, basit bir darbe-i hükümetle yeni bir başvekil ve bir parti diktası getirecek olan müdahale Türkeş ve arkadaşlarının sistemli ve ısrarlı çabalarıyla ileri, sosyal muhtevalı millî bir inşa hamlesi haline gelmiştir.

Devlet Planlama Teşkilatı, idari reform, tarım ve toprak reformu, kütleli, mesleki ve teknik eğitim, iş ve işçi seferberliği, radikal sanayileşme, yerleşme ve yaşama düzeninin tanzimi, sağlık hizmetlerinin sosyalizasyonu Türkeş ve ekibinin hizmet planının ana hatları idi.

İnönistlerin bir an önce iktidara el koyma arzusu, statükocu kadroların mukavemeti ve şahsi kıskançlıklar 13 Kasım'ı hazırladı.

ŞEN'İ BİR YALAN: KASA MESELESİ

Türkeş ve ekibi millet hizmetinden uzaklaştırıldı ve şen'i iftiralara maruz bırakıldılar. Bu iftiralardan biri de sarı zarf, kasa meselesi diye dillere destan olmuştu. İsnat ve iftira şöyle idi: "İnkılap gecesi Başbakanlığa girilmişti. Türkeş müsteşar olmuştu. Bu sıfatla kasayı açmıştı ve kasadan içinde yetmiş bin dolar bulunan bir sarı zarf kaybolmuştu."

Böylece, Türkeş lekelenmek isteniyordu. Aslında bir kasa meselesi, bir zarf meselesi yoktu. Başbakanlık kasasından ne bir zarf,

ne de bir pul kaybolmuştu. Hadise iğrenç bir siyasi lekeleme oyunu olarak Türkeş yurt dışına çıkarıldıktan sonra ortaya atılmıştı.

Başbakanlık kasasını Türkeş değil, millî emniyet mensupları ve kasa uzmanları bir hakimler heyetinin huzurunda açmışlardı. Heyette Askeri Temyiz Mahkemesi Hakimi, Örfi İdare Hakimi ve Milli Savunma Hakimi bulunuyordu. Kasa içindekiler sayılmış, zapta geçirilmiş, imzalanmış, mühürlenmiş ve müsteşarlık ödevine gelen Türkeş'e öylece teslim edilmişti. Türkeş, müsteşarlıktan ayrılırken hesabı aynen teslim etmişti. Eğer bir tek kuruş eksik olsaydı, Türkeş'in canına ve şerefine kasteden düşmanları bunu derhal bir mahkeme konusu yapma fırsatını kaçırmazlardı.

İki yıl sonra, Türkeş yurda dönerken arkadaşlarına şöyle diyordu: "Yüzümüz maziye değil, geleceğe dönüktür, bize husumet gösterene de sevgi ve dostlukla mukabele edeceğiz. Milletçe kurtuluşun yolu budur. Türkiye'de nifak, küskünlük, ayrılık olmamalı, kurtuluş millî tesanüttedir."

Bu düşünce ile olanlar ve hatta hakkın da söylenenler için sükutu tercih ediyordu. Açık düzen içinde millette başlamış olduğu hizmeti devam ettirmek arzusu baskı ve tertiple geciktirilmek isteniyordu. Yurda dönüşünün üçüncü ayında, 21 Mayıs vesile yapılarak tekrar açık bir zulüm ve haksızlığa hedef kılındı.

27 Mayıs'ı millî bayram ilan edenler 27 Mayıs'ı millet için bir selamet şeklinde icra edenleri inkar ve imhaya savaşıyorlardı. Türkeş 21 Mayıs sabahı kendini tevkife gelenlere: "Haklıyım, cesurum, kuvvetliyim" demişti. Askeri mahkemenin berat kararı bu haklılığın tescili oldu.

... Türkeş "Ben aşkı için hayatımı, hürriyetim için aşkı feda ederim" diyor. Onun için hürriyet, milletin hürriyet ve mutluluğudur. Milletin hürriyet ve mutluluğu için her fedakarlığa hazırdır.

İHTİLÂLDEN NEFRET EDEN İHTİLÂLCİ

Fuat ULUÇ

İnanılması güç, fakat gerçek. Bu adam, Alparslan Türkeş'tir. Her fırsattan faydalananarak ifade eder bunu. Geçirdiği tecrübelerin ışığı altında kanaat değiştirdiği sanılmasın. Eskiden de başka türlü düşünmezdi. Henüz çok genç bir subayken bu töhmetle hapse girip çıkmış, 27 Mayıs ihtilâlini yapanların arasında, hatta ön saflarında bulunmuş, ikinci ihtilâle hazırlandığı endişesiyle 13 Kasım operasyonuna tabi tutulmuş, 21 Mayıs'ta bileklerine kelepçe vurulmuş olması hakikaten bir şey kaybettirmez. Hakkında verilecek hükme dış görünüşleri dayanak alanlar hataya düşmekten korunamazlar. Nitekim korunamıyorlar da...

Uğratıldığı zamanki yaşına ve hayat tecrübesine göre bir insanın benliğini temelinden sarsacak kadar ağır olan iki haksız muamele, hızını birtakım manasız vehimlerden almıştı. İkincisi, memleket meseleleri üzerindeki fikir ve kanaat ihtilâflarının şişirilmesinden doğmuştur. Üçüncüsü ise, acabaların temeline oturtulmuş bir evham şatosudur.

Bütün bu hâdiselerde doldurduğu çile, çektiği ıstırap, katlandığı kahr tesellisi olma bakımından pek hayırlı bir neticeye düğümlenmiştir. Esasen, daha da gelişmeye istidatlı olgun bir şahsiyeti vardı. Zayıf ruhları sindiren kötü kaderler, büyük yaradılışları yücelten basamaklardır. Özellikle gurbet dönüşünde ona, gerçek kemalini bulmuş olarak kavuştuk. Bu da, memleket için sevinilecek bir kazançtır.

Evet, ihtilâlden nefret eden bir ihtilâlcidir o. Hatırasını tekmil tazeliği ile muhafaza ederim. Bu işi 1957 seçimlerinden çok önce tasarlamaya başlamıştı. Bir akşam üç arkadaş oturmuş, konuşuyorduk. Her zamanki net ve kesin anlatış üslubu

ile kendi açısından memleketin durumunu gözlerimizin önüne serdi. Seçimler, iktidarı değiştirmedeği takdirde kazananların şımarıklığı, kaybedenlerin hırslı tahrikleri durmadan artacak, vatandaş bir kardeş kavgasına sürüklenecekti. Önlemek lâzımdı bunu... "Bir ihtilâl ile mi" diye sordum. Tereddütsüz cevap verdi: "Hayır... Türkiye, Suriye değildir. İhtilâl felâket getirir. Benim düşünceme göre taraflara dur diyecek, ayırıp kaynaştıracak, yapıcı, kurucu ve yarattığı eseri tahkim ettikten sonra gidici bir hazırlığa ihtiyaç var. Gündelik politika üstü ve mutlak tarafsız bir hazırlığa. Yoksa felâketin eli, kapımızın tokmağındadır."

Birbirini kovalayan ve hızla gelişen hâdiseler onu haklı çıkardı. Derin sezis ve keskin görüş kabiliyeti ile hem olacakları, hem de karanlıkların ötesindeki sabah aydınlığını çok iyi seçmişti. Yapılanın alışılmış ihtilâllere benzememesine, hele ilk günlerde bu sözün ağza alınmaması için özel itina göstermesine hep bu nefret kaynak olsa gerek. İnsana öyle gelir ki, düşünceleri bir dereceye kadar tatbik sahası bulsaydı, şu anda, rüzgârları daha ılık esen bir vatan üzerinde, birbirlerini daha iyi anlayan, daha çok seven vatandaşlar olarak yaşama saadetine ermiş bulunacaktık.

Galiba, hüsrân, ondan ziyade bize nasip oldu.

Bu kadar kısa zamanda, bu kadar derinliğine halkın zihnini meşgul etmiş, hakkında bu kadar çelişmeli fikirler yürütülmüş başka örnekler bulmak güçtür. Yerenlerle, övenlere bakınca "aynı şahsiyette bir umacı ile bir esatir kahramanı nasıl kol kola girebilir diye şaşıyor insan. Ağacın taşlananı da, kucak açılanı da meyveli olmalı imiş meğer.

Övülmeye de, sevilmeye de lâayık bir

“kemal ehli” olduğu için lehinde söylenenlerin üzerinde durmak lüzumsuz. Fakat hakkındaki karanlık yaygaralara kalem ucu ile de olsa dokunmadan geçmeye vicdanım razı değil. Yapılan ithamlara göre ırkçı, Turancı, gerici, diktacıdır. İki kelime ile yalan ve iftira... İrkçı değil, milliyetçidir. Turancı değil, Türkiyecidir. Gerici değil, gelenekçidir. Diktacı değil, varlığının bütün zerrelere işe demokrasi, hak ve hürriyet âşığıdır.

Milliyetçiliği hayranı olduğu Mustafa Kemal’in Türkçülüğünü bir santim öteye aşmaz. Toplayıcı, birleştirici ve kaynaştırıcı olma bakımından onun da bu inancını “Ne Mutlu Türk’üm Diyene” sözü ile formüle etmek mümkündür. Hayatının hiçbir devrinde Türkiye’den ordular seferber ederek Altaylara doğru bir fetih macerasına atılmayı aklının köşesinden geçirmemiştir. Tatlı da olsa, hülyanın bu türlüüne kapılmaya, gerçekten taviz vermeme itiyadı engeldir. Türkiye sınırları dışında yaşayan ve durumları hepimiz için yürekler acısı olan soydaşlarımızla çok normal sayılması gereken bir duygu bağlantısını be derece kötüye yormak için, vicdanların ak tarafları bulunmaması icap eder. Gelenekçiliği, Müslüman bir Türk olarak içinde yaşadığımız çağın anlayışı ile çelişmeyen görenek ve inanışlarımızı makûl bir çerçeve içinde devam ettirme arzusundan ibarettir. Demokrasiye, hak ve hürriyete aşkı ise, ikinci Cumhuriyetin kurulmasına verdiği emek, ihtilâlin meşruiyet sınırları dışına taşmaması için harcadığı gayretle sabit olmuş bir gerçektir. O halde neden söyler, neden yazarlar bunları? Sadece değerleri tahrip içinse, hem memleket, hem heba ettikleri emeklere yazık değil mi?

İhtilâlden nefret eden bu ihtilâlcinin hayatı sadelik, itidal, muvazene ve feragat örneğidir. Yalnız, memleket sevgisinde, çalışmakta ve okumaktaki ifratları müstesna. Esasen hayat hikayesine mâna,

renk ve hız veren de bu üç ifratıdır. Onu, daima hizmeti ibadet sauan bir gayret fırtınası halinde gördüm. Henüz genç bir subayken bile, birliğini, mermere şekil veren bir sanatkâr heyecanı ile yetiştirirdi.

Cehalet ve derbederlik, hata ve kusurların kaynağıdır. Bütün boş zamanlarını okumak, incelemek ve düşünmekle doldurduğu, plânlı ve programlı çalıştığı için yalnız başarılı olmakla kalmamış, tuttuğu ve yaptığı her işe şahsiyetinin damgasını da vurmuştur. Hiç şüphesiz bunda, Tanrı lûtfu olan yaratıcı zekâsının da payı büyüktür.

Ömrü boyunca küçük hislerin, görülecek hesapların adamı olmamıştır. Memlekete hizmet ednler, kendisine kötülük yapmış olsalar bile onun için makul ve saygıya lâyık kimselerdir.

Her aksiyon adamı gibi, kararlarına sür’atli bir temkin, iş tutumuna müşkül tanımayan bir irade sarplığı hâkimdir. Kollektif çalışmalara ruh, mihrak ve nâzım olmanın hünerine bütün incelikleriyle vakıf bulunuşu yapma ve yaptırmada en büyük avantajıdır. Bunda, yalnız inanan değil, aynı zamanda inandırabilen bir nitelikte oluşunun tesiri inkâr edilemez. Muvaffakiyetlerin şerefini paylaşmakta cömert, muvaffakiyetsizliklerin vebaline başkalarını ortak etmede şaşılacak kadar hasistir. Sözüünün yanına başını koymaktan asla çekinmez. Güvenilir olmak karakterinin en bariz vasıflarından biri... Galibai bu da, dostlarına vefası kadar, muarızlarına karşı müsamahalı olmasından doğmakta...

İşte goncaların en nadidelerinden derlenmiş bir gül demeti. Peki ama, bu demetten bu memleketin havasına beklenen ferahlığı katacak koku yayılmayacak mı? Onun yeni atıldığı politik hayattali mücadelesini izleyenler şimdiden ümide kapılmış görünüyorlar. Her ümit bir tesellidir; hele tahakkuk imkânı çoksa... Temenni edelim ki bugünün tesellisi, yarının saadetine müjdeci olsun.

Desen: Y. Kemal YOZGAT

SÖNDÜRMEYELİM

Dr. Sakin ÖNER

Ortalık toz duman, ufuk kapalı
Gönül ışığını söndürmeyelim
Vatan toprağının bir karışından
Türk'ün bayrağını indirmeyelim

Nefesler kesildi beklemedeyiz
Rotayı şaşırdık teklemeyiz
Eğriyi doğruya eklemeyiz
Kendi kendimizi kandırmayalım

Bayrağımız yerde, dilimiz nerde?
Düştük şehitlerle onulmaz derde
İndi gönlümüze gafletten perde
Bozkurdu çakala yendirmeyelim

Haçlı maşaları saldırmıyorlar
Genç genç evlatları öldürüyorlar
Efendilerini güldürüyorlar
Yeter ocakları yandırmalım

Vatanımı bölme isteği açık
Ortada geziyor bir avuç uçuk
Yürekler yaralı ocaklar göçük
Zilleti sineye sindirmeyelim

Sabrın da bir sonu olmalı artık
Bir parça onur da kalmalı artık
Türklük şaha kalkıp gelmeli artık
Haine vurunca ondurmayalım

Öfkemden ne yazsam hıncım bitmiyor
Bu kadar acıya sözcük yetmiyor
Şehit hayalleri gözden gitmiyor
Düşmanı ülkeye kondurmayalım

Bu millet azizdir, bu vatan kutsal
Gücünü tarihten asil kandan al
Allaha sığın da haine bir dal
İstiklal aşkını söndürmeyelim

Dumanlar alsa da dağ başlarını
Analar dökse de göz yaşlarını
Asırlık düşmanın baykuşlarını
Vatanın düzüne indirmeyelim
Yeise düşüp de ümitsiz olup
Gönül ışığını söndürmeyelim

Yapay Gündeme Yapay Başlık: Yeni Anayasa

Prof. Dr. Meltem CANİKOĞLU⁽¹⁾

ÖZET

Bir anayasanın meşru bir anayasal yönetimin rehberi sayılabilmesi için taşıması gereken özellikler vardır. Türkiye için istenen anayasal çatının duvarları 2007 yılından beri adım adım örülüyor. Şu ana kadar yapılabilenler ve istenip de henüz yapılamayanlara baktığımızda yeni anayasa hamlemizin ardına saklı niyetleri okumak çok da zor olmamaktadır.

Mevcut hukuku yok sayarak ülkenin emniyet ve yargıdaki kadroları eliyle yaratılan hukuki güvensizlik ortamı, suç ve suçluyu algılayış ve takipte yaratılan çifte standart, kişi güvenliği ilkesine aykırı uy-

gulamalardaki cesaret ve keyfilik demokratik bir hukuk devletinde yaşadığımız konusunda haklı şüpheler doğurmaktadır. Yaşanan tüm bu olumsuzluklara paralel olarak, bu ülkede yüzde on gibi bir seçim barajının her şeye rağmen muhafazası için direnen ve bunu bir demokrasi sorunu olarak görmediğini ilân eden siyasi gücün yeni bir anayasa yapma heyecanını paylaşmak mümkün değildir.

Bugün biz Türkiye’de adı “Kürt sorunu” olarak konulan sorunun çözümü için yeni devleti, yeni anayasayı, yeni anayasa ile inşa edeceğimiz yeni hukuk düzenini, bu hukuk düzeni içinde sorunu çözmesini beklediğimiz haklar ve özgürlükler reformunu

konuşuyoruz. Yani bir yurttaşlar toplumunun değil, bir yurttaşlar kesiminin dayattığı gündem üzerindeyiz. Eğer bir anayasa için toplumsal uzlaşma aranacaksa, bu toplumsal uzlaşmanın dinamiği terör ve şiddet olamaz. Toplum korkutulmuştur, geleceği konusunda endişe taşımaktadır. İktidar ve gabin hukukta iradeyi sakatlayan etkenlerdir. Türk toplumunun iradesinin sakatlandığı ve bu ortamda yapılacak bir anayasanın hiçbir şekilde toplumsal onay görmeyeceği, bu anayasa ile getirilen yeni düzenin de Türkiye'nin demokراسi sorununu çözemeyeceği apaçık bir gerçekliktir.

GİRİŞ

Türkiye, siyasi iktidarın tazyik ve tahrik ettiği sorunlar gölgesinde, bu sorunların çözümü için tek çare olarak gösterilen yeni bir anayasayı konuşuyor. Daha doğru bir ifadeyle üretilen yapay bir gündem üzerinde enerji tüketiyoruz.

İşlevi devletin temel yapısını belirlemek, hak ve özgürlükleri güvence altına almak olan anayasalar, savaş ve darbe gibi olağanüstü dönemler dışında yenisiyle değiştirilmek üzere hedefe oturtuluyorsa aklımıza şu soru geliyor: Daha güvenceli bir hukuk sistemi oluşturabilmek ve demokratik parlamenter rejimi tahkim etmek için mi yeni bir anayasa istiyoruz, yoksa farklı bir zihniyetin kuşatacağı yeni bir rejimin hukukunu ve bu hukuka göre örgütlenecek yeni bir devlet ve toplum modelini yaratmak için mi yeni anayasayı konuşuyoruz? Daha çok demokrasi, daha çok özgürlük, daha iyi yönetilen bir siyasal sistem, daha fazla refah, iyi işleyen bir ekonomi ve bunların kurumsal güvenceleri, toplumlar için meşru ve makul taleplerdir. Ama bunlar, mükemmel bir anayasa ile karşılanabilecek talepler veya ulaşılabilecek hedefler değildir. Bunlar ancak siyasal toplumun hedefi olabilir ve anayasalar da bu hedefin niyet belgesi olabilirler. Bunun için de öncelikle anayasacılık ilke ve hedeflerine uygun bir güçler ve kurumlar dengesinin bir anayasa ile nasıl kurulabileceğini konuşmalıyız.

Türkiye için ne isteniyor? Anayasaya ve yasalara rağmen hapis tutulan üç milletvekili ile Anayasa ve yasalara rağmen milletvekili yapılmak istenen bir kişi üzerinden yaratılıp palazlandırılan bir sorunu çözmek bahanesiyle, önce mevcut anayasal yapı sökülecek sonra yeni devlet ve toplum yapısına hukuksal çerçeve oluşturacak yeni bir anayasa bu ülkeye giydirilecektir.

Eşzamanlı olarak başkanlık hükümetinin, sözde Kürt sorununun çözümü için hazırlanan yeni raporun konuşuluyor olması tesadüf değildir. Dünyada başka hiçbir örneğini göremeyeceğimiz şekilde bu ülkede, yargılanıp mahkûm olmuş ve cezası infaz edilmekte olan bir terör örgütü liderinin mesajları üzerinden siyasi gündem oluşturulmaktadır. Yeni anayasa bu gündemin ilk ve en temel konusudur. İktidar çevreleri, mevcut hukukun yetersizliği, sistemi tıkayan krizlerin aşılabilmesi için Anayasa'daki bazı maddelerin ayıklanması gereğini, Anayasanın değişmez hükümleri üzerinden yaratılan çekişme ve anlaşmazlıkların acilen yeni bir anayasa yapmayı zorunlu kıldığını iddia ediyorlar. Bu iddialarını meşrulaştırmak için de toplumu gerecek her türlü malzemeyi ustaca kullanıyor ve kullandırıyorlar.

YENİ ANAYASA TARTIŞMALARINDA ÖN PLANA ÇIKARTILAN KONULARA DAİR AÇIKLAMALAR

Son yıllarda anayasa konusunda yapılan tüm tartışmalar ve hazırlanan tüm taslakların dayandığı ana fikir de şu düşünce unsurlarından oluşuyor:

A. Türkiye, anayasası yolu ile demokratikleştirilmelidir.

B. Türkiye'de anayasanın ruhu demokratikleşmelidir.

C. Türkiye'de sistem tıkanıklıklarının önünü açmak için anayasa hükümlerini yorum yoluyla değiştiren ve siyasi iktidarın elini bağlayan anayasal kurumların görev ve yetki haritası, yapılacak bir anayasa ile yeniden düzenlenmelidir.

Sonuncusu ve bize göre mevcut anayasal

rejimi esaslı biçimde sarsan değişiklik Mayıs 2010'da gerçekleştirildi. Bu noktadan sonra verili anayasal çerçevede, anayasanın ruhunu nasıl demokratikleştireceğimiz ve Türkiye'yi anayasa yoluyla nasıl demokratikleştireceğimiz çetrefil hatta çözümlü imkânsız bir sorundur. Zaten sorun da Türkiye'yi demokratikleştirmek değil, yeni devlet modeline uygun bir anayasa kılıfı hazırlayarak, iktidarın politikalarına anayasal koridorlar açmaktır.

Aslında Türkiye, 1982 Anayasası'nın yürürlüğe girdiği tarihten bu yana hiç bu kadar anayasanın tümüyle değiştirilmesi gerektiği noktasında bir ihtiyaç içinde olmamıştı. Yapılan değişikliklerle Anayasa'nın aldığı biçim o kadar iç karartıcıdır ki, demokratik bir toplumun ihtiyacı olan, ruhuna da demokrasi katacağımız bir anayasa, üzerine yeni yamalar ekleyeceğimiz 1982 Anayasası değildir artık. Bu anayasa içinde yapacağımız her yeni değişiklik iç tutarsızlığı daha da artıracaktır. Kaldı ki, yapılmak istenen anayasa ile hedeflenen, iç tutarsızlık sorununu çözmek de değildir. Anayasa çığırtağları yeni rejim ve yeni devlet modeline kalıp arıyorlar.

Anayasacılık teknikleri içinde üretilmesi düşünülen bu kalıbın meşru bir anayasal yönetimin rehberi sayılabilmesi için taşıması gereken özellikler vardır. Türkiye için istenen anayasal çatının duvarları 2007 yılından beri adım adım örülüyor. Şu ana kadar, yapılabilenler ve istenip de henüz yapılamayanlara baktığımızda yeni anayasa hamlesinin ardına saklı niyetleri okumak çok da zor olmamaktadır. Devlet adına yetki kullanacak olan kişi ve kurumlar için anayasalarla çizilen sınırlara bakalım. Siyasal koşulların ve dengelerin anayasal yetkileri kullanan güçlere ne gibi roller yüklediğine bakalım. Anayasaya hangi hükümlerin konulup hangilerinin çıkartılmak istendiğine dikkat yönelterek kurumsal dengelerde yaratılmak istenen değişikliklerle neyin amaçlandığının ipuçlarını tutmaya çalışalım. Ülkesi ve halkı için daha fazla demokrasi isteyen bir siyasi iktidarın varlığını kanıtlayan herhangi bir

delil göremiyoruz. Bir anayasa siyasi iktidarın elini güçlendirmek için değil, siyasi iktidarı sınırlandırmak amacıyla yapılmışsa anayasal bir devletin kurucu belgesi niteliğini kazanır. Bu sınırlamanın ise çeşitli yol ve yöntemleri vardır. En işlevsel olanları; yargının, muhalefetin ve kamuoyunun aydınlanmasını sağlayacak her türlü iletişim kanalının görevlerini gerektiği gibi yapmalarına fırsat verir nitelikte hükümleri anayasaya koymak, bir başka deyişle iktidarı sınırlayan güçlerin önünü açarak hak ve özgürlükleri güvence altında tutmaktır.

Mevcut hukuku yok sayarak ülkenin emniyet ve yargıdaki kadroları eliyle yaratılan hukuki güvensizlik ortamı, suç ve suçluyu algılayış ve takipte yaratılan çifte standart, kişi güvenliği ilkesine aykırı uygulamalardaki cesaret ve keyfilik demokratik bir hukuk devletinde yaşadığımız konusunda haklı şüpheler doğurmaktadır. Yaşanan tüm bu olumsuzluklara paralel olarak, bu ülkede yüzde on gibi bir seçim barajının her şeye rağmen muhafazası için direnen ve bunu bir demokrasi sorunu olarak görmediğini ilân eden siyasi gücün, yeni bir anayasa yapma heyecanını paylaşmak mümkün değildir. Bugün Türkiye demokrasisini tehdit eden krizin en önemli nedenlerinden biri siyasi temsil kanalını tıkayan Seçim Kanunundaki bu tek maddenin değiştirilmemiş olmasıdır. Bu madde değişmediği, seçim barajı makul bir seviyeye inmediği sürece kaç kere anayasa yaparsak yapalım, anayasaya hangi maddeleri koyarsak koyalım Türkiye kaynamaya devam edecektir.

Yaşanan sorunların kaynağına inmeden, gerçek nedenler üzerinde doğru tespitlere ulaşmadan, yapılacak yeni bir anayasada hak ve özgürlükleri en geniş şekilde tanımlayarak Türkiye'yi düze çıkarmak düşüncesi, anayasa yolu ile Türkiye'ye şekil verme niyet ve planının Tanzimat'tan bu yana korunduğunu gösteriyor. Devleti aşındırarak toplumsal yapının pekiştirildiği hiç bir model önümüzde olmamasına rağmen Türkiye yanlış yolda ilerlemeye devam ediyor. Oysa bir anayasanın hak ve özgürlükleri güvence altına almak kadar önemli ve ön-

celikli diğer işlevi bir yönetim çerçevesi oluşturmaktır. Anayasa, içinde demokratik süreçlerin işleyeceği bir devletin organizasyon şemasıdır aynı zamanda.

O zaman sorun en gelişmiş, en kapsamlı hak ve özgürlük kataloğunu anayasaya yerleştirmekten daha fazla bir sorundur.

Özgürlük siyasi bir sorundur ve bir demokraside özgürlük talep etmek, ortak yaşam alanımızın tüm bireyler açısından eşit paylaşılacak özgürlükler düzeni olarak dizaynında hukuku göreve çağırarak demektir.

Çok bilinen ve söylenen “anayasa devlet odaklı değil, birey ve insan odaklı bir felsefeyle kaleme alınmalıdır” sözünün hiçbir anlamı yoktur. Hukukla tahkim edilmiş bir devlet çatısı altında kurulacak ve tüm bireyler arasında eşit ve adil paylaşılacak bir özgürlükler düzeninin manifestosu olan anayasanın odağında devlet olamayacağı gibi birey de olamaz. Anayasanın odağında birey veya devlet değil, evrensel değerlerle zenginleştirilmiş birkaç yüzyıllık anayasacılık geleneği ve bu geleneğin parçası olan “bir anayasa niçin yapılır?” sorusuna aranan cevaplar olmalıdır. Birey özgür olmak ister ama aynı birey, özgürlüklerini tehdit veya ihlâl eden tehlikelere karşı etkin ve duyarlı bir siyasi otoritenin sağlayacağı güvenliği de talep eder. Otorite kabul etmeyen özgürlük, keyfi özgürlüktür. Her bireyin veya toplumsal kesimin özgürlüğünü en aşırı uçlarda talep edebildiği ve bunun demokrasi adına teşvik edildiği yerde demokrasi siyasetin oyun kuralları bozulmuş, bir anayasaya da ihtiyaç kalmamıştır.

Felsefi bir özgürlük problemini değil, somut bir şeyi konuşuyoruz. Demokratik hukuk devletin anayasasına hangi hak ve özgürlükleri koyacağımızı, bunların sınırlarını nasıl belirleyeceğimizi. Hak ve özgürlükler konusunda yapılan tartışmalar ağırlıklı olarak ülkemizde özgürlüğün felsefi kavranışı üzerinden gelişiyor. Yanlış bir yol üzerinde yürüyoruz. Özgürlüğü bir yaşam ve değerler alanı olarak görsek dahi (ki öyledir), yasalarla tanımlanan ve yasalarla korunan özgürlükler, demokratik bir

hukuk düzeninin işlevselliği içinde anlam kazanır. Bu düzen ancak, eşitlik ve adalet değerleri çerçevesinde tüm bireylerin insan ve yurttaş olmaktan doğan haklı ve kabul edilebilir taleplerinin karşılık bulmasıyla kurulabilir. Bu da özgürlük sorununun, sadece siyasi iktidarın müdahalesi, tehlikesi değil, bireylerin ve toplumsal grupların birbirlerinin hak ve özgürlük alanlarına müdahalesi tehdit ve tehlikesi gerçeği de göz önünde bulundurularak düşünülmesi gerektiğini ortaya koyuyor.

Modern anayasaların haklar ve özgürlükler konusundaki düzenlemeleri, hak ve özgürlüğün bireyin tasarrufundaki mutlak bir yetki olmadığını bize gösterir. Özgürlüklerin tanımlanmış ve koruma altına alınmış birer hak olarak anayasalarda yerini aldığı demokratik bir toplumda, hakların kötüye kullanılma ihtimali her zaman vardır. Yasal bir düzenleme olmasa dahi özgürlüğün doğasında sınır vardır ve bir özgürlük doğal sınırları içinde yaşanır. Her özgürlük niteliği gereği kendisi için farklı bir koruma alanı gerektirir.

Ülkemizde yeni anayasa çıkartkanları özgürlük talebini ön plana çıkartıyor ve bu talebi liberal bir kurgu içinde sunuyorlar.

“Bu düşünce içinde özgürlüklerin verilmesi nihai bir amaçtır, özgürlükler bir kez tanınırsa toplumdaki birçok sorun kendiliğinden çözülecektir. Rasyonel ve kendini geliştirme yolunda önündeki engellerden kurtarılmış birey, kendisi için en doğru olanı bulacak, bireysel olarak ulaşılan doğrular ise toplumsal doğruyu ve faydayı kendiliğinden gerçekleştirecektir. Bu bağlamda, örneğin, etnik grupların kültürel hak ve etnik aidiyete dayalı taleplerini birer özgürlük hakkı olduğundan bu bahisle tanımak, bu grupları silaha başvurarak ulaşmak istedikleri siyasi hedeflerden vazgeçirecektir. Ölçütlerini ve standartlarını Batı dünyasının belirlediği özgürlüklere sahip olmak, ileri demokrasi için gerekli ve yeterlidir.”

Böyle bir özgürlük algısı ve savunusunun gözden kaçırdığı ya da hesaba katmadığı bazı önemli hususlar vardır. Örneğin, özgürlüklere sahip olmakla özgürlükleri kul-

lanabilir olmak arasındaki ilişki kurulmakta, özgürlüğün ancak bu iki boyutuyla var olabileceği hiç dikkate alınmamaktadır. Grup haklarına ilişkin özgürlüklerin kullanılmasında, *toplumun tümünün ve siyasi yapının söz hakkı hiç hesaba katılmamaktadır*. Liberal yaklaşım, özgürlüğün var olabilmesi için gerekli -sahip olma ve tasarruf etmekten ibaret- iki boyutu dikkate almadığı gibi, özgürlüğü, talep amacı ve kullanımı ile ortaya çıkacak sonuçlardan da bağımsız düşünmektedirler. Oysa özgürlük taleplerinin arkasında yatan amaçlardan, bu özgürlüklerin kullanılması vasıtasıyla gerçekleştirilmek istenen çıkar veya ulaşılmak istenen amaçlardan bağımsız, soyut bir özgürlük talep ve savunusu olamaz. Talep ettiğimiz ve kazandığımız özgürlüklerle ne yapmak istediğimiz ve nasıl bir yaşam kurmayı amaçladığımız bu taleplerin değerlendirilmesinde mutlaka dikkate alınmalıdır.

Bugün biz Türkiye’de adı “Kürt sorunu” olarak konulan sorunun çözümü için yeni devleti, yeni anayasayı, yeni anayasa ile inşa edeceğimiz yeni hukuk düzenini, bu hukuk düzeni içinde sorunu çözmesini beklediğimiz haklar ve özgürlükler reformunu konuşuyoruz. *Yani bir yurttaşlar toplumunun değil, bir yurttaşlar kesiminin dayattığı gündem üzerindeyiz. Bu yurttaşlar kesimi, cumhuriyetin eşit yurttaşları olarak kendilerine anayasa ve yasalarla tanınmış olan hak ve özgürlükleri yetersiz buluyor ve liberal şemsiye altında cumhuriyetten ayrıcalık talep ediyorlar.* Bu taleplerin anayasal olarak karşılanabilmesi için gerekli olan toplumsal mutabakatın demokrasi ayağını da siyasi iktidara dayandırıyorlar. Eğer bir anayasa için toplumsal uzlaşma aranacaksa, bu toplumsal uzlaşmanın dinamiği terör ve şiddet olamaz. Toplum korkutulmuştur, geleceği konusunda endişe taşımaktadır. İktidar ve gabin hukukta iradeyi sakatlayan etkenlerdir. Türk toplumunun iradesinin sakatlandığı ve bu ortamda yapılacak bir anayasanın hiçbir şekilde toplumsal onay görmeyeceği, bu anayasa ile getirilen yeni düzenin de Türkiye’nin demokrasi sorunu-

nu çözemeyeceği apaçık bir gerçekliktir.

Diğer yandan, anayasaların varlık sebebinden, anayasacılığın tarihsel gelişiminden bağımsız olarak, anayasanın hangi hak ve özgürlükleri içermesi gerektiği konusunda yapılacak bir öneri temelsiz kalmaya mahkûmdur. Ancak, iktidarın kullanımının devlet organları arasında bölüştürüldüğü, kurulu düzenin hukukla tanımlandığı ve kontrol altında tutulduğu, uyumsuzlukların hukuk aracılığı ile çözüme kavuşturulduğu bir normatif yapıda özgür ve hak sahibi bir birey olmak anlam kazanır. Bu bağlamda anayasanın temel amacı, işleyen bir hukuk devletini tüm kurum ve kurallarıyla var etmek olmalıdır.(2)

Türkiye Cumhuriyeti Devleti bir hukuk devletidir. Aksini ileri sürmek kendimizi inkâr etmektir. Yapılan son değişikliklerle içyapısı bozulmuş olan 1982 Anayasası yerine yenisi yapılabilir. İlk sorun, yeni anayasa ihtiyacımızın nedenleri konusunda uzlaşabilmektir. Terör desteğinde beslenip büyütülmüş Kürtçülük hareketini Kürt sorunu olarak ambalajlayıp yeni anayasa vasıtasıyla çözüme kavuşturmak gibi bir amacı bu topluma hiçbir güç benimsetemez. Ama demokratik rejime işlevsellik kazandıracak, toplumsal hafızayı 12 Eylül Askeri Darbesi’nin yol açtığı travmadan kurtaracak yeni bir anayasa istenebilir, düşünülebilir ve zaman içinde yaratılacak bir uzlaşma ile yapılabilir de. Biz yeni bir anayasa ile hukuk devleti kurmayacağız, var olan hukuk devletindeki işleyiş aksaklıklarını gidereceğiz, yapıyı tahkim edeceğiz. Anayasalar hukuki metinlerdir, ancak normatif çerçeve kazandırdıkları alanın siyaset olması nedeniyle hem hukukun hem de siyasetin ortak tartışma ve çekişme konusudurlar. Şimdi siyasetin aktörleri yeni anayasa istiyorlar ve anayasa hukukçularından görüş ve destek alıyorlar. Anayasa hukukçularının anayasacılık ve anayasal devlet geleneğinin sözcüleri olmak yanında, bu geleneğe sadakat borçları da olmalıdır. Dolayısıyla anayasanın hukuk devletinin garantörü olmasını istemeleri ve bunu sağlamanın çabası içinde olmaları doğaldır

ve onlardan zaten bu beklenir. Fakat siyasetin aktörlerinin kendi alanlarındaki tartışmaları hukukun üstünlüğü ve bunu deyimleyen hukuk devleti üzerinden yapması ve anayasaların hukuk devletini kurma ve koruma misyonu üzerinden haklılık argümanları geliştirmeleri hukuk kavramının iç tutarlılığı ve güvenilirliğini zedelemektedir. Her şeyden önce egemen olması istenen hukukun hangi hukuk olduğu yolunda bir anlaşma sağlanması gerekir. Tüm eylem ve işlemlerin kendisine uygun olması gereğine işaret edilen hukuk, yürürlükteki pozitif hukuk normları ile yasama usulleri ise, bu halde hukukun üstünlüğü başka bir statükonun meşrulaştırılmasından başka bir anlam taşımaz. Yasa koyucunun kendi yaptığı anayasaya kendi koyduğu usullerle ürettiği ve yine kendi yaptığı anayasayla mutlak üstünlük kazandırdığı hukuk, egemen olmasını istediğimiz hukuk değildir, bu hukuka göre örgütlenen, bu hukukla bağlı olan devlet de hukuk devleti değildir, sadece bir yasa devletidir. Ama eğer hukukun üstünlüğü ile kastedilen evrensel değeri haiz bir üst hukuk ise bu hukuku kimin yapacağı, siyasal iktidarı aşan bir güç ve yetkinin varlığına bağlı bir sorundur. Parlamento çoğunluğunu elde etmiş bir siyasal iktidar kendi istek ve amaçları doğrultusunda anayasa yapma yetkisi olamaz, olmamalıdır. Böyle bir anayasa hukuk devletinin statüsü olmaz, ancak halk çoğunluğu adına egemenliğin sahibi olduğunu iddia eden bir siyasal ekibin, kendi tercihleri doğrultusunda yapmak istediği şeylerin zeminine döşenen kalıp veya üzerine giydirilen kılıf olabilir. Modern anayasacılık anlayışı, siyasal düzenin halktan kaynaklandığına ilişkin bir ön varsayım üzerine bina edilmiştir. Bu anlayış, ülkemizde yeni anayasa tartışmaları etrafında giderek büyüyen söylemin odaklandığı bir algıyı içerir: Halka dayanan bir sistemin halka rağmen işleyeceği yönündeki iyi niyetli ve doğrusal mantığa dayalı bu eksik ve hatalı algı, halk kavramının bulanık yorumları üzerinden geliştirilen tezlerle, anayasal sistemleri korumasız ve güvencesiz bırakmak tehlikesi-

ni de beraberinde getirmiştir.

SONUÇ

Bir anayasa, özgür bir demokratik düzenin hukuk çemberini oluşturabildiği ölçüde meşrudur. Böyle bir düzen ise ancak toplum içindeki tüm bireylerin birbirlerinin eşit hak ve yükümlülüklerine saygı göstermesi ve siyasal erkin de bu hak ve özgürlükler siperine uygun bir mesafede tutulması kaydıyla kurulabilir. Anayasa, içerdiği hak ve özgürlük güvenceleri ve devlet erkinin kullanımına ilişkin getirdiği düzenlemelerle, siyasal iktidarın olası keyfi müdahalelerine karşı örebildiği koruma duvarları ile demokratik toplum düzeninin inşasının aracıdır.

En son anayasa değişikliği ile kat ettiğimiz mesafeyi anayasacılık adına hukuk devletine yaklaşmak mı, hukuk devletinden uzaklaşmak mı olarak görüyoruz, önce bunu konuşmalıyız. Eğer hukuk devletinden uzaklaşmışsak, eğer hak ve özgürlüklerin en temel güvencesi olan yargı ile ilgili her konuda (bağımsız yargı, doğal yargıç, tarafsız yargı vb.) her geçen gün endişelerimizi haklı kılacak somut örnekleri görüyor ve yaşıyorsak, basın özgürlüğü, haberleşme özgürlüğü gibi en temel hak ve özgürlük alanlarında bu özgürlüklerin sahip olduğu anayasal korunaklara rağmen her gün yeni şeylere tanık oluyorsak, bunların yerleştikleri anayasa maddelerini biraz daha güzelleştirerek elde edebileceğimiz hiçbir şey yoktur. Diğer yünden yaşadığımız bu kadar derin ve kapsamlı insan hakları sorunları varken, insan haklarının söylem ve kapsam alanını daraltıp, yurttaşlık, kimlik, kültürel hak, anadil vb. konular üzerinde sürdürülen tartışmalar, demokratik hukuk devletini tahkim etmekten başka bir amaca, örneğin grup hakları ekseninde toplumu ve ona uygun siyasal modeli yeniden tanımlamaya yönelmiş tartışmalardır. Demokrasi arayışı içinde değiliz, yeni bir toplum modelini mümkünse demokratik araç ve yöntemlerle inşa etme arayışındayız. Sorunu dosdoğru ortaya koymak sağlıklı sonuçlara ulaşmak için gereklidir.

Yeni bir toplum arayışının yöntemi, siyasi, dili, siyaset dilidir. Anayasa hukukçularının bu sürece sunacakları katkı, kendilerine sipariş edilen toplum modellerine en uygun anayasayı dikmek olabilir ancak. Bu da anayasa hukukçusunun işi olmadığı gibi, ona yakışan bir görev de değildir.

Bizim rolümüz bu olmamalıdır. Tüm toplumsal kesimleri anayasacılık ilke ve hedefleri konusunda ortak bir zeminde birleştirecek bir düşünsel ortak payda yaratmak için çabalamak zorundayız. Yeterince çaba gösterirsek, bugün ülkemizde, anayasa adına yaşanan ve söylenenlerin, Türk Milletini hedef almış bir devletsizleştirme, kimliksizleştirme, anayasasızlaştırma operasyonunun gayriahlâki ve gayriinsani mizansenini olduğu konusunda insanlarımızı belki ikna edebiliriz.

Yukarıda nedenlerine değinildiği üzere, anayasanın içeriği konusunda bir uzlaşma sağlanması zayıf bir ihtimaldir ya da sağlanacak uzlaşma ancak çok sınırlı olabilir. O zaman anayasacılık ilkeleri, anayasacılığın hedefleri ve anayasa teknikleri konusunda daha geniş bir uzlaşma yaratmak zorundayız ve bunu yapabiliriz.

Konjonktürün ittiği bir zeminde, bazı kesimleri tatmin edecek şekilde, yeni bir toplum modeli yaratmak üzere anayasal rejimde revizyon yapmayı değil, demokratik hukuk devletini, hem iktidar hem de yurttaşlar açısından mümkün ve işlevsel kılan ve böylece toplumsal bütünleşmeye katkı sunabilecek anayasal formüller üretmeyi öneriyorum. Bu formüller salt anayasa metni içinde kalarak değil, anayasal devletin tüm hukuki zemininde üretilmelidir. Bu formüller üretilirken, anayasacılığın dün, bugün ve daima, siyasi iktidarı sınırlandırmak için ihtiyaç duyulan bir metin olduğu, hiç hatırdan çıkarılmamalıdır. Sınırlı devleti kurmak ve siyasi iktidarı kendi sınırları içinde tutmak amacıyla yapılmış anayasalar için bugün gündemde olan sorun, siyasi iktidarı gerçek anlamda sınırlamanın kural, kurum ve yöntemlerini yeniden düşünmek ve formüle etmektir. Buna siyasi sistemi yeniden yapılandırmak da diyebiliriz.

Anayasaya toplumsal bütünleşmeyi sağlama gibi bir işlevi atfediyorsak, o zaman kendisine bunun altından kalkabileceği bir meşruiyet temeli ile tutarlı ve kapsamlı bir içerik kazandırmak zorundayız. Tüm toplumsal güçlerin, mümkün olan en geniş ölçüde anayasa yapım sürecine katılmasının sağlanması ön şart ve ilk aşamadır ve biz şimdi buradayız. TESEV, TOB, Barolar Birliği, TÜSİAD gibi kuruluşlar toplumsal uzlaşmanın varlığına bizi inandırabilecek kadar geniş bir toplumsal tabana dayanmıyorlar, siyasi iktidar da toplumsal tabanın değil ancak kendi destek tabanının sahibi ve sesi olabiliyor. Dolayısıyla, hali hazırda ortada uçuşan anayasa taslakları, çıkar gruplarının kendi içinde ve kendi üyeleri arasında uzlaşılan ilke ve değerleri yansıtabilir. Biz anayasa hukukçuları, tüm toplumsal kesimleri, anayasacılık ilke ve hedefleri konusunda ortak bir zeminde birleştirecek bir düşünsel ortak payda yaratmak için çabalamak zorundayız. Görevimiz budur ve bu kadardır. Yaratılacak ortak payda ise şudur: Devletin dayandığı temel felsefe, devleti yaşadığı coğrafyanın tüm koşullarına karşı tahkim eden örgütlenme modeli, toplumsal birliğini yasladığı yurttaşlık statüsü ve siyasi iktidar karşısında birey hak ve özgürlüklerinin güvence altına tutulmasına ilişkin yoğun duyarlılık ve buna dayalı kurumsal önlemler, hep birlikte anayasanın kapsam alanındadır. Kısaca; milletimiz, özgür iradesiyle, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü koruyacak bir örgütlenme modeli içinde demokrasisini geliştirecek ve güçlendirecek, hukuk devleti yapısını sağlamlaştıracak ve sadece bu amaçla anayasa yapacak veya değiştirecektir.

(1) İzmir Ekonomi Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi ve 21.yy Türkiye Enstitüsü Anayasal Düzen, Hukuk, Adalet Araştırmaları Merkezi Bilimsel Danışmanı

(2) Tanım ve anayasanın hukuk devleti ile ilişkisi için bkz. M.H.REDISH; *The Constitution as Political Structure*, New York Oxford University, 1995, pp.3-21.

YURDUMUN DİKENLERİ

•

Nafiz NAYIR

Dikenler tanıdım yurt toprağında
Yaban ellerinde gül öyle değil
Ovasında, tarlasında, dağında
Göklere uzanan dal öyle değil.

Bu, deve dikenini, boy pos yerinde
Asalet yok mudur dikenlerinde
Başı yükseklerde kökü derinde
Diken derler ama hal öyle değil

Şu, çakırdikeni, ne boz ne sarı
“Beni seyret” diyor tüm yaprakları
Yine yolculamış deli rüzgârı
Dağdan inip gelen sel öyle değil

Buna, geven derler emsalsiz güzel
Yüzünü okşuyor poyraz, karayel
Şu hoş biçimine hayret etme gel
Bir dilber başında tel öyle değil

Kenger dikenidir bana düşesi
İste sakız versin, günün neşesi
Nakışlanmış kenarları köşesi
Gelin duvağında tül öyle değil

Şu benim yurdumda her şey asildir
Dikeni böyleyse gülü nasıldır?
Yurdu sevmek bizde bitmez fasıldır
Şeker öyle değil, bal öyle değil

23 NİSAN 1920: EN BÜYÜK BAYRAM

Prof.Dr. Saadettin Y. GÖMEÇ

Hepimizin bildiği üzere 23 Nisan 1920 tarihi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açıldığı gündür. Ama bu anlamlı ve kutsal tarih aslında, Anadolu'nun ortasında, tarihte ikinci defa Türk adıyla anılan bir devletin, yani Türkiye Devleti'nin kurulduğunun bütün dünyaya ilan edildiği gündür.

Bu konuda rahmetli Yusuf Kemal Tengirşek, "*Vatan Hizmetinde*" isimli hatıra kitabında şöyle diyor: "1920 yılının nisan ayının 23. günü bu meclisi açmakla Türk milleti tarihindeki büyük hamlelerden birini daha yaptı. Yeni Türk Devleti o gün kuruldu. Hiçbir makamın ve şahsın tasdikine muhtaç olmaksızın kanunlar, muahedeler yapıp, tatbik ve icra etmekle Cumhuriyet idaresi o gün başladı. Bu sebepten dolayı bence en büyük bayramımız o gündür ve öyle olmalıdır."

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ilk Adalet ve Dışişleri Bakanlarından birisi de olan Yusuf Kemal Tengirşek yıllar önce böyle bir tespitte bulunmasına rağmen, toplumumuzda kabul gören bir anlayış, sanki Türkiye Cumhuriyeti Devletinin 29 Ekim 1923'te kurulduğu yolundadır. Her 29 Ekim'de Cumhuriyetin ilanı kutlanırken, farkında olunmadan Türkiye Cumhuriyeti'nin de bu tarihte kurulduğu hissine kapılıp, kutlamalar yapılmaktadır.

Elbette ki bu doğru değildir. 29 Ekim 1923'te sadece daha önce 23 Nisan 1920'de kurulan devletin yönetim biçiminin cumhuriyet olduğu açıklanmıştır.

Büyük dahi Mustafa Kemal Atatürk, Ocak 1921'de; "*Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin bütün programlarının ilkesi şu iki esastır: Tam bağımsızlık, kayıtsız ve şartsız millî egemenlik*" diyor. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kurulması millî egemenliğin ilanı ise, o zaman ortada fiili bir durum var demektir, o da; yeni bir devletin yapılandığına işaretidir.

Mustafa Kemal Atatürk bunun gibi 1922'de yaptığı bir konuşmada yeni Türk Devleti'nin esaslarının ortaya konduğunu vurgulamaktadır. O, kısaca şöyle diyor: "*Bugün maziden kuvvetliyiz. Bugün maziye nispetle daha büyük bir kabiliyet ve yaşama kudretine malikiz. Bu üstünlüğü yapan nedir? Bunun gerçek sebepleri iki kuralın kavramında saklıdır. Bu kurallardan birisi Misak-ı Millî, ikincisi egemenliği kayıtsız şartsız milletin elinde tutan anayasamızdır. Zorlayıcı hadiselerin sevk ve tesiri altında toplanan yüksek meclisiniz, bu devlet ve milletin şekil ve niteliğini en kesin bir tarzda tespit etmiş ve anayasa ile onun kesin hükümlerini teyit ve takviye eden 1 Kasım 1922 kararını çoğunlukla kabul ederek yeni Türkiye Devleti'nin esaslarını ortaya koymuştur.*"

Buradan da anlaşılacağı üzere, 23 Nisan 1920'de şu an ki devletimiz ortaya çıkmıştır. Zaten fiili bir durum söz konusudur. İstanbul işgal altında, padişah ve İstanbul Hükümeti'nin kukladan öte bir değeri yoktu. Ya hiçbir şeye bulaştırılmamakta ya da kendilerine ne denirse onu yapmaktadırlar. Dolayısıyla İstanbul'un artık Türk vatanının tamamı üzerinde bir bağlayıcılığı kalmamışken, bir avuç Türkçü arkalarına yüce Türk Milletini de alarak, Anadolu'nun merkezinde bir kıvılcım yakmışlar, bu ateş bütün Anadolu'yu sardığı gibi, Türklerin ve Müslümanların yaşadığı diğer coğrafyalarda da kendini hissettirmiştir.

Türk tarihinde 23 Nisan 1920 son derece önemli bir dönüm noktasıdır. Bu gün Türklerin Osmanlı'nın son zamanlarına doğru kaybetmiş oldukları milli devletini yeniden kazandıkları tarihtir. Her ne kadar büyük Atatürk bu anlamlı günü Türk milletinin geleceği olan çocuklara armağan etmişse de, bütün Türk Milletinin ortaklaşa kutlayacağı en büyük milli bayramdır.

YASAKLAR GAZELİ

•

âl-i rıza

Bana bak ey sevgili! Gözlerimin içine,
Bakmazsan yüreğimde, kanayan aşk az kalır.

Gülümse, güneş açsın! Işık değsin saçına
Sen gidersin içimde, bitmeyen bir haz kalır.

Ellerinle değince, en bakir hislerime
Bir mucize gibisin; değdiğin beyaz kalır.

Ümitsiz sevdaların şavkı vurur derime
Aşkın ateşiyle kül eden bir yaz kalır

Gözlerinden okunur, yüreğinin eseri
Cehennem yalımında, bu aşka ayaz kalır

Çağırır yedi iklim, figânda düğün yeri
Hayalinden cânıma, sadece ikaz kalır

Can kuşu uçuncaya, yerin kalbimde daim
Göğre çıkan turnadan, sahipsiz avaz kalır

Cezam seni sevmektir, ahrete kadar kaim
Sen yerine koynumda, bir yağlı infaz kalır

KAMU-SEN GENEL BAŞKANI SAYIN İSMAİL KONCUK İLE SÖYLEŞİ • TÖRE

Töre: *Sayın Başkan Türkiye son dönemde çok ciddi bir sürecin içinden geçmekte. Özellikle çözüm süreci adı altında yapılanlar kamuoyunda ciddi sıkıntı ve endişelere neden oluyor. Siz bu yaşananlar için neler söyleyeceksiniz?*

İ.Koncuk: Sizde ifade ettiğiniz gibi, son dönemde Türkiye çok ciddi bir sürecin içinden geçmektedir. Akp iktidarının başlattığı sözde açılım süreci artık önü alınamaz bir noktaya doğru ilerlemektedir. Gerçekten çok kötü günler yaşıyoruz. Allah hepimizin gönül gözünü açsın. Bunun adına çözüm süreci diyenler, milleti aldatmaya çalışanlardır. Bazı mütareke basını da beyinlerini kiralamış ve vicdanlarını satmıştır. Öyle ki; 35 bin insanımızı, 10 bin Mehmetçığimizi, binlerce polisi, öğretmeni imamı, kamu görevlisini şehit eden taşeron suç örgütünün sözde lideri Türkiye’de neredeyse milli kahraman ilan edilme noktasına gelmiştir. Bu utancı bize yaşatanlara yazıklar olsun. Geçtiğimiz günlerde “Bebek katili Diyarbakır Meydanında okunan manifestosunda ‘yeni bir Türkiye inşa ediyoruz’ diyor. Kimse de ‘sen kimsin kardeşim?’ diye sormuyor. Türkiye’nin yeniden inşasına ihtiyaç mı var? Kimin için yeni Türkiye’yi inşa edeceğiz? Bebek katilinin siyaset arenasında boy göstermesi için mi yeni Türkiye’yi inşa edeceğiz?”

Bakın, TBMM’nin kuruluşu üzerinden 93 yıl, Cumhuriyetin İlanı üzerinden 90 yıl geçmiştir. 1921 Anayasası’nın ilk maddelerinde yer alan “Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir” ve “Millî iradeyi millet namına temsil eden tek yetkili organ Türkiye Büyük Millet Meclisi’dir “ ifadeleri ile, kurulan devletin millet iradesine dayandığı tes-cil edilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti üniter bir devlettir. Üniter devlet, merkezi idarenin üstünlüğüne dayalı ve idari birimlerin (ulusal ölçeğin altındaki birimlerin) sadece merkezi yönetimin devretmeyi uygun gördüğü yetkileri kullanabildiği, tek bir birim olarak yönetilen devlettir. Dünya devletlerinin büyük çoğunluğu üniter devlettir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, aynı zamanda bir milli devlettir. “Millî devlet”, herhangi bir sınıf ve zümreye imtiyaz tanımayan devlettir... O, bütün tabakaların, bütün içtimai birimlerin hak ve menfaatini, koruyan, savunan, dengeleyen ve milletin vicdanında saygı ve itibar bulan ve bizzat milletin teşkilatlanmasından doğan “bir otorite”dir. Yukarda ifade ettiğim hususları, bugünlerde tekrar tekrar anlatmakta yarar bulunmaktadır. Bugünlerde hız kazanan sözde açılım politikalarının temelinde bu kavramların, yani devletin kuruluş felsefesinin tamamıyla değiştirilmesi söz konusudur. Üniter devlet yerine federatif ya da özerk bir yapı oluşturulmak istenmektedir.

Özerklik, “Bir topluluğun, bir kuruluşun ayrı bir yasaya bağlı olarak kendi kendini yönetme hakkı, muhtariyet, otonomi” olarak tanımlanmaktadır. Federal devlet ise iç yapıları itibarıyla özerk olan devletlerin (federe devlet) oluşturduğu siyasi bir birliktir. Milli devlet yerine ise, iki dilli, iki milletli bir devlet şeklinin benimsendiği çok açıktır. PKK’nın bebek katili lideri Abdullah ÖCALAN’ın, Diyarbakır meydanında okunan açıklamasında, “Yeni bir Türkiye kuruyoruz.” demesinin temelinde bu gerçekler yatmaktadır. Gözden kaçırmadıysanız, yönetim erkini elinde bulunduran hiç kimse, “Sen kimsin ki, yeni bir devlet kuruyorsun, bu yetkiyi kimden aldın?” diyememiştir.

Töre: Peki bu yaşananlara bakıldığında Türkiye nasıl bir manzara ile karşı karşıya?

İ.Koncuk: Dikkat edilirse, yukarda ifade ettiğim konularla ilgili hükümet kanadından resmi bir açıklama yapılmamaktadır. Bunu anlayabilmek için satır aralarını okumak, parça parça yapılmak istenilenlerin, birleşmesinden sonra nasıl bir manzara ile karşı karşıya kalacağımızı görebilmek önemlidir. Neler yapıldı?

1-Büyükşehir Yasası değiştirildi. Bir diğer ifade ile, yerel başkanlar oluşturuldu.

2-Devletin sistematüğini oluşturan Anayasanın ilk dört maddesinin değiştirilmesi ile ilgili düğmeye basıldı.

3-Anayasanın 66. Maddesinde yer alan, Türklük tanımının değiştirilmesi için hazırlıklar tamamlandı. Türk adı Anayasadan çıkartılacak. Bu sebeple, bazı taşeron yapılar Türküm, diye başlayan andımızın tamamen kaldırılmasını tartışmaya açtı. Bu şekilde zemin yoklamasıyla, toplumu hazır hale getirmek amaçlanmaktadır. Türk Bayrağı yerine, devlet bayrağı kavramı getirilmesi açıkça teklif edilmiştir.

4-Oluşturulmak istenen özerk ya da federatif, eyalet yapısına uygun bir çalışma hayatı dizayn edilmeye çalışılmakta, bu sebeple, devlet memurluğu kavramı yerine, Anayasanın 128. Maddesine, çalışan tabiri konularak, güvencesiz, kadrosuz bir istihdam şekli oluşturulmaya çalışılmaktadır. Kamuda taşeronlaşmanın son on yılda 15 bin düzeyinden 500 bine dayanması, nasıl bir istihdam şekli istendiğini gözler önüne sermektedir.

Süreci, akıl ve mantık süzgecinden geçiren her Türk vatandaşının, aklına takılan en önemli soru şudur. 29 yıldır eylemlerine göz kırpmadan devam eden, yaklaşık 40 bin insanımızın ölümüne doğrudan doğruya sebep olan, yaklaşık 50 Milyar dolar paraya hükmeden, PKK gibi bir taşeron suç örgütü, hangi sebep ve kazanımlarla, silahlı militanlarını sınır dışına göndermeye, sözde barış yapmaya razı olmuştur. Bunun cevabını verebilmek için yukarda anlatmaya çalıştığım değişiklik çalışmalarına dikkat etmek, satır aralarını iyi okumaya ihtiyaç bulunmaktadır. PKK vicdana geldi, yaptıklarından pişmanlık duydu, anaların göz yaşının dinmesi PKK’nın da çok istediği bir sonuçtur diyemeyeceğimize göre, Murat Karayılan’ın “Devlet yenilmiştir, bu sebeple görüşmeye razı olmuştur.” sözünü, Bebek Katili Abdullah Öcalan’ın, “Yeni bir Türkiye kuruyoruz.” açıklamasını anlayabilmek, zorundayız.

Töre: Çözüm süreci adı altında başlatılan girişimlere bir yenisi daha eklendi ve “Akil adamlar” heyeti oluşturuldu. Bu heyete siz de davet edildiniz. Davet nasıl oldu ve siz yapılan davete nasıl bir cevap verdiniz?

İ.Koncuk: Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay 2 Nisan 2013 Salı akşam saatlerinde beni telefonla arayarak Hükümet tarafından oluşturulan “Akil adamlar” heyetinde

Türkiye Kamu-Sen'i de görmek istediklerini bana ifade etti. Tabii ben sayın Atalay'a "Türkiye Kamu-Sen'in süreçle ilgili görüşleri nettir. İnanmadığımız bir süreçte bulunmamız mümkün değildir" diyerek heyette bulunmayacağımızı ifade ettim. Ancak Hükümet kanadından böyle bir teklifin gelmesini ise oldukça yadırgadım. Sözde çözüm sürecini bir ihanet süreci olarak gördüğümüze dair onlarca açıklamamız hatta sürece karşı Türkiye Kamu-Sen'in ülke genelinde başlattığı "Türk bayrağı asın" kampanyası olmasına rağmen Hükümet yetkililerinin bunları görmezden gelmesi ve Türkiye Kamu-Sen'i sürecin içerisine dahil etmeye kalkmak bizi oldukça şaşırtmıştır. Töre dergisi okuyucularına şunu da buradan ifade etmek isterim ki, Türkiye Kamu-Sen ülkemizin ve milletimizin hayrına olacak her türlü çalışma ve projenin bugüne kadar içinde olmuştur. Bundan sonrada hayırlı her türlü çalışmanın içerisinde olacaktır. Ancak, milletimize çözüm diye yutturulmaya çalışılan, 40 bin insanımızın katili bir terör örgütüyle masa başına oturulması, akan kan dursun gibi güzel sloganların arkasına saklanarak yapılmaya çalışılan ülkemizin bölünme süreci içerisinde asla olmayacak, tam aksine bu sürecin aziz milletimize ve ülkemize hiçbir hayırlı sonuç getirmeyeceğini, bu ülkeden beslenen bu millete hizmet etmeyi her çalışmasının merkezine koyan bir sivil toplum kuruluşu sorumluluğuyla milletimizle paylaşmaya devam edeceğiz.

Töre: Siz akil adamlar heyetinde yer almayı reddettiniz ama diğer iki konfederasyon bu heyette yer aldı. Kesk ve Memur-Sen'in bir araya gelişi için neler söyleyeceksiniz?

İ.Koncuk: Türkiye Kamu-Sen, bu onurlu duruşu ortaya koyarken; diğer yandan da iki farklı Konfederasyon Akil olarak

AKP'nin iradesi ve talimatıyla komisyonda yer almış bulunmaktadır. Yalnızca kamu çalışanlarının kazanımlarının artırılması için KESK ve diğer kuruluşlarla ortak eylem yaptığımızda "Ruh ikizleri bir araya geldi" diyerek Türkiye Kamu-Sen'i hayasızca eleştirenlerin, "Ne Mutlu Türküm Diyene" düşmanlığında ve bebek katilinin memleketin umudu haline getirilmesi tezgahında hemhal olmaları her akıl sahibini düşündürmelidir. Kamu çalışanlarının ortak menfaatlerinde bir araya gelemeyen, Toplu Sözleşme sürecinde çalışanlar safında değil Hükümet yanında taraf olan, kamu görevlilerinin hak mücadelesinde iş bırakma cesaretini gösteremeyip Hükümetin talimatlarına uymayı tercih edenler; şimdi, psikolojik hareket unsurları olarak algı yönetimine hizmet etmek için kardeş kardeş AKP huzurunda hizaya durmuşlardır. Çok değil daha 10 gün önce, "kaldırım taşı sökmeyi, cam-çerçeve indirmeyi, illegal örgütlerin hazır kıta üyeliğini sendikal mücadele olarak gösterme" çabasında olduklarını iddia ettikleri ve "Vesayetin Yeni(k) Borazancısı" olarak adlandırdıkları KESK'e yönelik olarak Memur-Sen'in sözleri hala akıllarda. İşte hiçbir sendikal faaliyette, memurlarımızın hiçbir hak mücadelesinde bir araya gelme erdemini gösteremeyenler, şimdi, açılım cengaverleri olarak sefere çıkıyorlar! Aynen; ana dilde eğitim talebinde, Öğrenci Andı'nın kaldırılması isteğinde, baştan beri PKK Açılımına (Nam-ı diğer Milli Birlik ve Kardeşlik Projesine) verilen desteklerde olduğu gibi yine bir araya geldiler! Şimdi de; İmrallı'da yapılan mütarekeyi, Oslo'da bölücü örgütlerle gerçekleştirilen anlaşmayı, çözüm adı altında Türk milletinin çözülmesine giden ihanet projesini, pkk'lı militanların selamete inlerine gidebilmeleri için yapılacak yasal ve illegal düzenlemeleri halkımıza hazmettirmek için akil akil birlikte çalışacaklar! Zarfların rengi farklı, lakin, nihaye-

tinde mazruf aynı!

Töre: *Tüm Türkiye’de “Türk bayrağı asın” kampanyası başlatıldı ve Türkiye Kamu-Sen’de bu kampanyaya yürekten destek veriyor. Bu kampanya için neler söylemek istersiniz?*

İ.Koncuk: Bu kampanya son derece önemli bir kampanyadır. Görüşü ne olursa olsun bütün insanlar yaşanan gelişmelere karşı demokratik bir tepki vermelidir. Türkiye son dönemde yaşanan İmralı ihanet sürecini değerlendirmek durumundadır. Türkiye bir bataklığa sürüklenmek isteniyor, insanlar kandırılıyor. Karayılan denen adam devlet karşımızda yenildi diyebiliyor ama bizi yönetenler bunun adına çözüm süreci diyor. Zaman zaman gittiğim yerlerde diyorum, Çanakkale’de biz neden savaştık, neden şehit verdik? Bıraksaydık İngilizlerle, İtalyanlarla, Fransızlarla hep beraber yaşar giderdik. Ancak bir millet için bağımsızlık ve hürriyetten daha önemli bir şey yoktur. Dedelerimiz işte bundan dolayı savaştı ve bu vatani bize emanet etti. 5 bin yıllık mazisi olan bir devlet bu hainle masaya oturuyorsa bu olmaz, kabul edilemez. Kerameti kendilerinden menkul bazı kendini bilmezler, Türkiye Cumhuriyeti’nin bağımsızlığını ve hürriyetini sembolize eden bayrağımıza bile dil uzatma cüretini kendilerinde hak görerek Türk bayrağının adının devlet bayrağı olarak değişmesini bile teklif edecek cesareti kendilerinde bulmaktadır. O bayrak için yüz binlerce şehit verildi bu ülkede. Bu insanlar bu sözleri nasıl söylüyor anlamak mümkün değil. Bunlar ahlak ve karakter yoksunu insanlardır. Tabii bu yaşananlara bir tepki vermek lazım. O nedenle Türk bayrağını herkes evine, işyerine asmalı. Bu siyasi bir kampanya değil, ülkemizin geleceğine sahip çıkmak adına, evlatlarımızın geleceğine sahip çıkmak adına Türk bayrağı asın,

siyasi görüşünüz ne olursa olsun, yanlışla yanlış demek için, bu iktidara bile oy verdiğiniz demokratik bir zeminde tepki için bayraklarınızı asın.

Töre: *Bir diğer tartışma konusu ise bazı kurum ve kuruluşların isimlerinin hemen başında yer alan “T.C.” kısaltmasının kaldırılmasına yönelik haberler. Özellikle Sağlık Bakanlığı ve Ziraat Bankası gibi köklü kurumlarda bu uygulamanın başladığı ve bazı yerlerdeki tabelalarda Türkiye Cumhuriyeti (T.C.) ifadesinin kaldırıldığı iddia edildi. Bu konuda siz neler söylemek istersiniz?*

İ.Koncuk: Yaşanan badireler, çekilen büyük acılar, toprağa verilen gencecik fidanlarla kurulan Türkiye Cumhuriyetini yok etmek için fırsat kollayan hainler yıllar boyu sinsice uyguladıkları planlarını artık aşikâr bir şekilde ortaya dökmekte ve Cumhuriyetimizi yıkmaya hedeflerine ulaşmak için pervasızca saldırılarını her geçen gün biraz daha şiddetlendirmektedirler. Büyük önder Atatürk ve silah arkadaşlarının, aziz şehitlerimizin, gazilerimizin kurarak bizlere emanet ettiği Cumhuriyetimiz 90. yaşında hiç de hak etmediği bir saldırının odak noktasındadır. Son 10 yıldır bir takım çevrelerin Türkiye Cumhuriyeti’ni yok etmeye yönelik gizli ajandası artık resmen gün yüzüne çıkmıştır. Son günlerde milli değerlerimize yapılan haince saldırılar bu denli artmışken vatanımızın

ve Devletimizin timsali olan ve tüm kamu kurumlarımızın isminin hemen başında yer alan Türkiye Cumhuriyeti (T.C) ifadesi de siyasi iktidarı ve yandaşlarını rahatsız etmiş olacak ki, gururla ifade ettiğimiz Türkiye Cumhuriyeti (T.C.) simgesi utanmadan ve sıkılmadan kaldırılmıştır. Başta Sağlık Bakanlığı ve Türkiye'nin en eski Bankalarından olan ve kuruluşunda Büyük Önder'in imzası bulunan T.C. Ziraat Bankası'nın bu ifadeyi kaldırmaları kamuoyunda büyük tepki toplamıştır. Tabii bu noktada ben şu soruları sormak isterim;

-Kurumların Devletimize ait olduğunu ifade eden bu kısaltma kimleri rahatsız etmiştir?

-Söz konusu kurumlar bu Devlete ait değil midir?

-Bu devletin adı Türkiye Cumhuriyeti değilse nedir?

-Son dönemde açılım zırvası ile milletin gözünü boyamaya çalışan siyasi iktidar, acaba her fırsatta Türkiye Cumhuriyeti'nden rahatsızlığını dile getiren bölücü çevrelerle yaptığı pazarlıklar sonucunda mı T.C. ibarelerini tabelalardan kaldırmaktadır?

-T.C ibaresinin kaldırılması talimatını kimler hangi gerekçe ile vermiştir?

Şunun bilinmesini isterim ki, AKP iktidarı ile Cumhuriyetimize ve değerlerimize yapılan türlü saldırılar büyük Türk milletini son derece rahatsız etmektedir. Bu toplumun dokusu ve genleri ile oynamak kimseye fayda getirmez, aksine bu oyunlar Türk milletinin birbirine olan bağıını daha da güçlü kılmaktadır. T.C. ifadesi başlayan ve millî bağımsızlığımızı simgeleyen, bize devlet hüviyetini kazandıran simge derhal layık olduğu şekilde kamu kurumlarının başına konulmalı ve yapılan bu yanlışın dönülmelidir. Türk milleti bu yapılanları gün be gün bir köşeye not ederken zamanı geldiğinde bu yanlışları yapanlara gereken

dersi verecektir. Bilinmelidir ki, T.C. ifadesi tabelalardan kaldırılabilir ancak Türk milletinin yüreğinden kaldırmaya kimsenin gücü yetmez.

Töre: Ulusal bayramların kutlamasına ilişkin yönergede bazı değişiklikler yapılarak millî bayram kutlamalarına bazı sınırlamalar getirildi. Yapılan bu değişikliğe ilişkin siz neler söyleyeceksiniz?

İ.Koncuk: Bu tür girişimlerin halisane niyetler taşımadığı, bu eylemleri icra eden gürhün beyninin kıvrımlarındaki Türk ve Devlet düşmanlığını bizler çok iyi biliyoruz. Nitekim geçtiğimiz yıl Ulusal Bayramlar Yönetmeliğinde yapılan değişikliklerle milli bayramlarımızın coşku ve heyecanla kutlanmasının önüne geçilmek istenmiş, Devletimizin varoluşunun kutlandığı bayramlarımız sokaklardan kapalı spor salonlarına hapsedilmeye çalışılmıştır. Bu ülkenin kurtuluş mücadelesinin sembollerini olan bu günler, Kurtuluş Savaşı ruhunu ve milletimizin bütünlüğünü pekiştirmesi açısından son derece önemlidir. Ancak her nedense AKP iktidarı milli bayramlarımızdan da rahatsızlık duymuş ve yaşanan coşkunun önüne geçmek için türlü oyunlar oynamıştır. Bayram yönetmeliğinde yapılan değişikliklerle statlarda, sokaklarda, caddeelerde, ellerinde bayraklarla çocuklarıyla bu sevince ortak olan insanlarımız kapalı spor salonlarına ve alışveriş merkezlerine hapsedilmeye çalışılmaktadır. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın en hoş sahnelerinden, bu ülkenin geleceği olan evlatlarımızın devlet büyüklerinin koltuklarına oturmaları bile yasaklanmış ve gerekçe olarak bu çocukları seçen öğretmenlerin strese girdiği ve bu nedenle uygulamanın kaldırıldığı belirtilmiştir. Böyle bir zihniyetin bu ülkenin geleceğine yönelik bakış açısı bu uygulamayla gözler önüne bir kez daha serilmiştir. Stadyumlarda bin

lerce evladımızın bir araya gelerek yaptıkları muhteşem gösteriler, sportif faaliyetler, coşkulu konserler sonlandırılmış ve onları büyük bir keyifle izleyen ve gurur duyan aileleri ve vatandaşlar bunlardan mahrum bırakılmışlardır. . Bütün bu yasakların yürürlüğe konulduğu dönemde ileri demokrasiden söz etmek ne kadar gerçekçi olabilir? AKP iktidarı derhal aklını başına almalı, Atatürk ve silah arkadaşlarının canları pahasına kurarak bizlere emanet ettiği bu ülkeyi daha fazla gerilime sürüklemekten yaptığı yanlışlardan geri dönmelidir. Bir kez daha ve kararlılıkla ifade ediyorum ki, bu Devlet birkaç çapulcunun tabelalardan çıkardığı T.C ifadesiyle yıkılmayacak kadar güçlü, bu millet birkaç kendini bilmez millî bayramlarımızı kapalı alanlara hapsedmekle coşkusunu kaybetmeyecek kadar feraset sahibidir. Bu guruh bilmelidir ki, ne yaparsa yapsın milletimizin yüreğindeki vatan aşkını, ülkesine bağlılığını ve bayram coşkusunu yok etmeye gücü yetmeyecektir.

Töre: TBMM’de 4 siyasi partinin oluşturduğu Anayasa Uzlaşma Komisyonu’nun çalışmaları devam ediyor. Yeni Anayasa çalışmalarına sizin bakışınız nedir?

İ.Koncuk: Ülkemizde yakın bir dönemde Anayasa referandumu yapılacağı aşîkar. Anayasa paketinde devlet memurluğunun ortadan kaldırılması, Türklük tanımının kaldırılması, başkanlık sisteminin getirilmesi ile birlikte kamusal alanda başörtüsünün serbest bırakılması konusunun da yer alacak. Ancak burada tüm kamu çalışanlarının dikkat etmesi gereken bir nokta var. Anayasa’nın 128. maddesi değiştirilmek isteniyor. Bu madde ‘Devletin asli ve sürekli işleri devlet memurları ve kamu görevlileri eliyle görülür’ diyor. Bu maddeyi değiştirerek iş güvencemizi elimizden almak istiyorlar. Geçtiğimiz günlerde AKP milletvekilleri Anayasa Uzlaşma Komisyonuna bu

maddenin ‘Devletin işleri çalışanlar eliyle görülür’ şeklinde değiştirilmesi için teklif verdi. Pakette yer alacak konulardan birincisi Anayasa’nın 128. Maddesinin AKP milletvekillerinin teklif ettiği şekilde değiştirilmesi, yani devlet memurluğu kavramının ortadan kaldırılmasıdır. Pakette yer alacak ikinci konu; Türklük tanımının kaldırılmasıdır. Oysa bu tanım; kana dayalı değil, hukuki bir tanımdır. Türklük tanımı ‘Etnik kökeniniz ne olursa olsun üst kimliğiniz Türk’tür anlamına gelmektedir. Bu tanımdan bile rahatsızlar. PKK’ya Türklük tanımının Anayasa’dan çıkarılması için verilmiş sözler var. Cumhurbaşkanı bile Türklük kavramının dayatılmış olduğunu açıkladı. Oysa Cumhurbaşkanlığı ambleminde 16 yıldız vardır. 16 yıldız, 16 büyük Türk devletini simgeler.Şunu da belirtmek isterim ki; kimliğinden kim rahatsız olur? Kimliğinden cinsi, cibilliyeti, soyu soppu belli olmayanlar rahatsız olur. Türklüğü kanda arayan bir anlayışta hiçbir zaman olmadık. Bugün ABD’de Fransız, İtalyan, İngiliz kökenli birisine ‘milliyetin nedir?’ diye sordumuzda, ‘Amerika’nım’ der. Ama Türkiye’de insanlara kimlik atfetmekten çekinir hale geldik. Adı olmayan, millî kimliğinden uzaklaştırılmış, köklerinden kopartılmış, tarihini, ecdadını bilmeyen bir milletin böyle zor bir coğrafyada tutunması mümkün mü? O halde önce bu milleti kimliksiz hale getireceksin, sonra vatanını böleceksin, birbirinden ayıracaksın. Anayasa paketinde yer alacak üçüncü konu başkanlık sistemidir. Başkanlık sitemi, sadece ABD’de sağlıklı olarak uygulanmaktadır, bunun dışında uygulanan tüm ülkelerde diktatörlüğe kaymıştır.Bu ülkeyi yöneten bazı şahsiyetler kuvvetler ayrılığı prensibinden rahatsızlar. Eğer yasamayı, yürütmeyi ve yargıyı tek elde toplarsanız bunun adı diktatörlük olur. Bu durumda demokrasiden, halkın egemenliğinden, insan haklarından bahse -demezsiz. Bizim için en uygun sistem

demokratik parlamenter sistemdir. Bu zemini kaybedersek şu anda elde ettiğimiz tüm haklarımız kaybolacaktır. Dolayısıyla demokratik parlamenter sistemi korumayı milli bir vazife gibi görmemiz lazım. Öte yandan başkanlık sistemi, eyalet sistemini öngörmektedir. Eyalet sisteminde ise kadrolu devlet memurluğu kavramı yoktur. Atamalar, yer değiştirmeler yerel yönetimler tarafından yapılır. Eyaletler, merkezi hükümetten bu konularda bağımsızdır. Bu husus da dikkate alınmalıdır.

Töre: *Siz daha önceki bazı açıklamalarınızda kamusal alanda başörtüsü konusuna değinerek, “bunun için bir Anayasa değişikliği gerekmez” dediniz. Başörtüsü konusu sizce Anayasa paketi içerisinde yer alacak mı? Şayet yer alacaksa bunun altında başka şeyler aranabilir mi?*

İ.Koncuk: Başörtüsü meselesi konusunda Türkiye Kamu-Sen’in görüşü çok nettir. Yaşanan bu sorunu bir yönetmelik değişikliği ile halledin desteklemeyen namerttir dedik. Kamusal alanda başörtüsü serbestliğinin getirilmesi için kılık-kıyafet yönetmeliğinin değiştirilmesi yeterlidir. Bunun için Anayasa değişikliğine ihtiyaç yoktur. Yönetmelik değişikliğinin referandumdan önce yapılması için gayret içinde olmamız ve kirli tezgâhı bozmamız gerekmektedir. Anayasa paketinde tüm bu konularla birlikte kamusal alanda başörtüsü serbestliği de yer alacaktır. Zira yukarıda saydığımız maddeleri milletimize daha rahat sunulabilecek olan enstrüman başörtüsüdür. Başörtüsü yıllardır milletimizin enerjisini harcadığı bir konudur. Türkiye Kamu-Sen olarak kamusal alanda başörtüsü serbestliğinden yanayız. Belli ahlaki çizgiler içinde kılık kıyafet serbestliğinden yanayız. Ancak AKP’nin 11 yıldır iktidarda olmasına rağmen bu sorunu çözmemesi dikkat çekicidir. Siyasi erk 11 yıldır bu sorunu çöz-

memişken, bugün bir sendika kılık-kıyafet serbestliği için eylem yapmaktadır. Bu, talimatla yapılan bir eylemdir. Çünkü Anayasa referandumu için zemin hazırlanması gerekmektedir. Anayasa paketinde Türklük tanımının kaldırılması, devlet memurluğu tanımının kaldırılması, başkanlık sistemi getirilmesi ile birlikte başörtüsü konusu da yer alacaktır. Bu pakete ‘evet’ mi diyeceğiz, ‘hayır’ mı diyeceğiz? Bu noktada kamusal alanda başörtüsü serbestliğinin getirilmesi için Anayasa değişikliğine ihtiyaç yoktur, kılık-kıyafet yönetmeliğinin değiştirilmesi yeterlidir.

Töre: *Birazda Çalışma hayatına ilişkin konuşacak olursak, memurları yakından ilgilendiren çok önemli hazırlıklar var. Özellikle 657 sayılı Devlet Memurları yasasında ciddi değişiklikler yapılmak isteniyor. Bu çerçevede Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik’le sık sık bir araya geliyor ve toplantılar yapıyorsunuz. Çalışma hayatı ve memurları önümüzdeki günlerde neler bekliyor?*

İ.Koncuk: Tabii Akp Hükümeti devlet memurluğu kavramını ortadan kaldırmak adına girişimlerini sürdürüyor. Bir diğer soruda da ifade ettiğim gibi, Akp’li vekiller Anayasa Uzlaşma Komisyonunda 128. maddenin değiştirilmesi için teklif veriyor, basına hemen hemen her gün yeni haberler sızdırılıyor. Tabi biz Türkiye Kamu-Sen olarak 657 sayılı Devlet memurları kanunda yapılması muhtemel değişikliklere her zaman açık olduğumuzu ifade ettik. Ancak bunun yanında Devlet memurlarının iş güvencesini ortadan kaldıracak olan en ufak bir adımın bile karşısında olacağımızı da söyledik. Geçtiğimiz günlerde Kamu Personeli Danışma Kurulunda bu konular masaya yatırıldı. Yıllardır gerek şahsım, gerekse teşkilatlarımız kamu ça-

lışanlarının iş güvencesinin tehdit altında olduğu konusunda uyarılarda bulunuyor. Tehlikeyi bütün kamu görevlileri iliklerine kadar hissetmek ve bunun gereğini yapmak zorundadır. Bu bir keyfiyet değildir; tüm kamu çalışanları için mecburiyet haline gelmiştir. Anayasa'nın 128. maddesi şu anda 'Devletin asli ve sürekli işleri devlet memurları eliyle görülür' şeklindedir. Bu madde devlet memurluğunu anlatan ve Anayasal güvence sağlayan bir maddedir. Anayasa Uzlaşma Komisyonuna iktidar partisi milletvekilleri tarafından Anayasa'nın 128. maddesinin 'Devletin işleri çalışanlar eliyle görülür' şeklinde değiştirilmesi için teklif verildi. Anayasa'nın 128. Maddesi değişirse, buna bağlı olarak 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda devlet memurluğu kavramı yok sayılacak ve iş güvencesi olmayan bir istihdam sistemi getirilecektir. Bugüne kadar iktidar tarafından bu konuda resmi açıklama yapılmadı, ta ki 28 Mart tarihine kadar. 28 Mart tarihinde yapılan toplantıda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik 'kamuda bulunan 4/A, 4/B, 4/C maddelerini tek bir istihdam şekli altında birleştirelim ama bunlara işçi mi, sözleşmeli mi, çalışan mı diyelim?' diye sordu. İlk defa Hükümetin talebi resmi olarak önümüze sunuldu. Bakan 'sizin de görüşlerinizi alacağız, sonra hayata geçireceğiz' diyor. Ben de Bakana, 'madem görüşlerimizi alıp sonra hayata geçireceksiniz, o zaman partinizin milletvekillerinin Anayasa'nın 128. maddesinin değiştirilmesi için teklif neden verdi?' diye soruyorum. Zira bu teklif yasalaştığında zaten devlet memurluğu tanımı ortadan kalkacak. Bütün kamu çalışanları kendisini bekleyen tehdidi çok iyi görmek ve tedbirini almak zorundadır. Siyasi erkin kafasında iş güvencesi ve kadrolu olmayan bir istihdam şekli var. Bunun adı esnek istihdamdır. Kamuda 2002 yılında taşeron firmalarda çalışan eleman sayısının sadece 15

bin iken, bugün 500 bin olmuştur. Belediyeleri dahil ettiğimizde bu rakam 1 milyon 67 bin, özel sektörü dahil ettiğimizde 2.5 milyona ulaşmaktadır. Oluşturulmak istenen sistem hem kamu çalışanlarını hem de evlatlarımızın geleceğini tehdit etmektedir. En kıymetli varlığımız olan evlatlarımızı topyekun sömürülmektedir. Bir takım taşeron patronlar zengin olsun, iktidarın yandaşlarının cebi dolsun diye evlatlarımızın kanı emiliyor. Aziz milletimiz de bu çirkin senaryoyu seyrediyor. Bizim çok iyi mücadele etmemiz lazım.

Töre: Kamu Personeli Danışma Kurulu toplantısında memura Rotasyon meselesi , uyarı ve kınama cezası gerektiren fiil ve hareketler konusu da basında sıkça yer aldı. Bu konuda sizin görüş ve önerileriniz nelerdir?

İ.Koncuk: Bu uygulamaya Türkiye Kamu-Sen olarak sıcak bakmıyoruz. Rotasyon konusunda sayın Bakan bir gerekçe ortaya koyuyor ve dengeli dağıtım diyor. Evet bu bir gerekçe olabilir ama Ankara'da 20 yıldır çalışan bir devlet memuru ev almış, kredi borcu ödüyor. Şimdi siz bunu alıp başka bir yere gönderiyorsunuz. Bu memurun 20 yıllık mücadelesi, evi, kredi borcu ne olacak? Rotasyon buna bir çözüm mü olacak? Bu kabul edilebilecek bir durum değildir. Türkiye Kamu-Sen bunu kabul etmez, çünkü bu bir çözüm değildir. Memur bulunamayan bölgelere gidenlere cazip şartlar getirilmelidir. Sadece Doğu ve Güneydoğu değil Batıda da çok sıkıntılı ve atıl yerler var. Bu bölgelerde çalışan memurlarımıza mahrumiyet bölge tazminatı verelim. Biz bu sıkıntıları yıllardır ifade ettik. OHAL zamanında bir ay tek bir ay çift maaş verildi. Yine buna benzer bazı tedbirler alınabilir. Siz devlet olarak görevinizi yapmayacaksınız ama devlet memuruna rotasyon diyeceksiniz.

Bunu kabul etmeyiz. Sayın Başbakan grup konuşmasında iktidarlara döneminde Türkiye'nin geldiği ekonomik noktayı anlatırken, kişi başına düşen milli gelirin 11 bin dolar olduğunu ifade ediyor. Bende buradan sayın Başbakan'a sesleniyorum. Bu gelirden biraz da devlet memurları alsın, bunu istemek bizimde hakkımızdır. Çalışma hayatı memurlar için zevkli hale getirilmelidir. Sürekli memurlar karalanıyor, Bakanlarda buna katılıyor. Çevre Bakanı Erdoğan Bayraktar memurlar yatıyor diyor. Memurlar yatmıyor yönetemediğiniz için başarısızınız ve bu başarısızlığınızı memura fatura etmeye gayret ediyorsunuz. Bakan Faruk Çelik'in soruları arasında bulunan uyarı ve kınama cezası gerektiren fiil ve hareketlerin aylıktan kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması ve memurluktan men cezasına alınarak cezaların ağırlaştırılması memurun motivasyonunu etkiler. Uyarı ve kınama cezası kalsın deniyor. Bunun bir çözüm olduğunu düşünmüyorum. Korku insanları çalışmaktan uzaklaştırır. İşyerinde motivasyon önemlidir. Ceza yerine ödül seçeneği masaya konulmalı ve bu yönde adımlar atılmalıdır.

Töre: Türk Ekonomisinin gidişatını nasıl görüyorsunuz?

İ.Koncuk: Ar-Ge merkezimizin her ay düzenli olarak açıkladığı asgari geçim endeksi sonuçları ne yazık ki Türk ekonomisinin çok iyi gitmediğini işaret ediyor. Sonuçlar vatandaşımızın aydan aya cebindeki paranın eridiğini ve geçim sıkıntısının giderek arttığını bizlere göstermektedir. Ülkenin gerçek gündemi olan ekonomide yaşanan olumsuz tablo suni gündemlerle gizlenerek vatandaşın gün be gün içine düştüğü mali ve ekonomik sıkıntıların üstü kapatılmaya çalışılmaktadır. Siyasi iktidar vatandaşın cebinde açılan deliği fark ettirmemek için her türlü oyunu oynayarak, gündem değiştirmektedir. Her gün ekranlarda kişi başına düşen milli gelir 10 bin doları geçti diye beyanat veren yetkililer sokaktaki vatandaşın gelirinin de 10 bin

dolardan fazla olduğunu söyleyebilirler mi? 17. büyük ekonomi diye yutturulmaya çalışılan Türk ekonomisinin durumu içler acısıdır. Türk ekonomisi küresel sermayenin insafına bırakılmış ve sıcak paraya dayalı bir ekonomik yapı oluşturulmuştur. Mutlu azınlık için yaratılan yalancı bahar, dış politikada ve iç politikadaki tavizlere dayalı olarak sürmektedir. Büyüyen bir ekonomide toplumun geneline yayılan adaletli bir dağılım olması gerekirken, Türkiye'de son yıllarda fakir iyice fakirleşmiş ama onlarca yeni milyoner doğmuştur. Hiç kimse Türk halkından ekonomideki kötü gidişi saklama gayretinde olmamalıdır. Türkiye Kamu-Sen yaşanan bu adaletsizliği ve çarpıklığı bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da araştırmaları ile her zaman ortaya koyacaktır.

Töre: Son olarak Töre dergisi okuyucularına yönelik mesajlarınız nelerdir?

İ.Koncuk: Medyanın susturulduğu ve sindirildiği bu dönemde cesaretle, kararlılıkla yayın yapan medya organı sayısı ne yazık ki bir elin parmakları kadar kalmıştır. Türk milletinin parçalanmasına yönelik pervasızca adımların atıldığı, değerlerimizin yerle bir edilmeye çalışıldığı bu dönemde ülkesine ve milletine sahip çıkan herkes birlik ve beraberlik içinde olmalıdır. İşte bu ortamda Töre dergisi çok önemli bir misyonu da üstlenmektedir. Türk milletinin geleneği, örf ve adetlerine kısacası Töremize her zaman sahip çıkmalıyız. Töresine her zaman sahip çıkan büyük Türk milleti ebediyete kadar bu topraklarda varlığını ve bağımsızlığını sürdürecektir. Ben tekrar bu imkanı bize verdiğiniz için teşekkür ediyor, tüm Töre okuyucuları ve milletimize saygı ve sevgilerimi sunuyorum...Saygılarımla.

Töre: Biz de gerek şahsınız ve kurumunuzun verdiği hizmetlerden dolayı ve gerekse son zamanlarda ülkemiz üzerinde oynanan oyunlar karşısındaki dik duruşunuzdan dolayı teşekkür ediyoruz. Yolumuz açık olsun.

SEVGİLİYE MEKTUP

•
İlhan KURT

Zaman sensiz yılları savurmaya başlayalı tam on dört koca asır geçti. Geçen bütün asırlar içinde sunulan sevgililer arasından kalbim onulmaz bir sevda ile seni seçti. Yoluma çıkmadı mı huri avaz güzeller, yüreğime fısıldamadı mı fenaya aşk diye esen yeller. Ne kadar çağırsa da yüreğimi fenadan seslenen diller, bütün aşkların ötesinde ben seni seçtim.

Neydi ruhuma üflediğin kelimeler, neydi yüreğimi ısıtan cümleler? Başkalarından duymadım mı? Duydum efendim, duydum beni karanlık kuytlara çağıran nağmeler. Duydum ama ben bütün kalbimle ışığına koşmayı seçtim.

Gün geldi kanım dondu, sonsuz bir ahenge çağıran aşkın yerine, yalan aşklara tutulanları görünce, aslında ben de kapıldım öyle bir yalana önce; ama sonra sendeki o tılsımı bilince bütün yalanların ötesine geçip, seni seçtim.

Şimdi kapının önünde durmaktayım elimde bir gül demeti, ey sevgili, söyle ey kalbimin sahibi almaz mısın beni içeri? Fani aşklara tutulanlar bu güne sevgililer günü diyorlar, bu gün güller uçuşacak havada, kimi bir ceylanın gözüne kapılıp sunacak kıvıllı gülleri, bir ahunun karşında titreyerek uzatacak kiminin elleri, kimi gözlerini konuşturacak sustuğunda dilleri.

Efendim gözümle, dilimle, sözümle ve ellerimde kırmızı güllerimle ne bir ahunun ne bir ceylanın ne de başka bir yalan sevdanın kapısında değil; senin kapında bekliyorum almaz mısın içeri?

Bir ıssız çöldendi, ilk seslenişin kuraklaşmış gönüllere. Hayat üfledi o gün nefesin yaşayan ölümlere. Bütün suların kesildiği şu günlere sanki şu an buradaymışsın gibi nefesin ulaştı. İşte şimdi karşımda seni görüyor gibi uzatıyorum kokun ile güzelleşen kırmızı gülleri, almaz mısın ey candan öte canım, ey cananım; almaz mısın ey sevgili uzattığım gülleri?

Gönül seni bulunca ve bütün arayışlar sende durunca; huzur kanatlı bir hayat gelir konar dalımıza, artık ne yalan ne dolan; adı sahte olan hiçbir şey uğrayamaz yanımıza.

Bu gün sevgililer günüymüş ey sevgili, biz senden hangi gün ayrı kaldık ki bu günün bir önemi olsun? Al sevgili bütün günlerim senin, bütün anlarım senin huzurunu hissetmek en güzeli hediyelerin.

Ey âlemlere rahmet, ey Rabbimin Habibi, ey gül kokulu sevgili, ey kalbimin sahibi! İşte gülün, kutlu olsun ancak diğer günler kadar değerli sevgililer günün...

Efendim, sevgine ulaşmaya çalıştığım geçmiş günlerde gözyaşlarımla yazdığım şiirimi sana uzattığım gül yapraklarının üzerine çiy misali serpererek gönderiyorum. Kabul buyurunuz...

BAĞIŞLA BENİ

*Efendim!
Nelerden ürktüm bilsen, kimler oldu kâbusum.
Bir hayal boşluğunda cinnete vurdu usum.
Yalanların koynunda ruhumu saran pusum
Yollarımı kapadı, n'olur bağışla beni.*

*Efendim!
Neler sevdim ben neler, ah nelere bağlandım,
Kor ateşlere düşüp, miller ile dağlandım
Sazanlar gibiyim ben, hep faniye ağlandım,
Fena gözümü sardı, n'olur bağışla beni*

*Efendim!
Dal diye hep yalanı, alıp yalanı tuttum
Yalanların koynunda, hakikati unuttum
Bir şehla bakışa ben, gözyaşları kuruttum
Aşkını tadamadım, n'olur bağışla beni*

*Efendim!
Ay yüzler çeldi beni, yolumu kesti bir el
Kandım da buselere, dolandım saça tel tel
Ne olur artık çağır, seslen bana de ki: "Gel!"
Yine de bocalarsam n'olur bağışla beni*

*Efendim!
Kızıl ateşli gözler kavurdu şu sinemi
Sahte buseler kesti, o şifalı buseni
Sen nasıl istediysen, hicrete Medine'ni
Öyle yüreğimdesin, n'olur bağışla beni*

1968-1980 Kavga Günleri / A. Yağmur Tunalı

Prof. Dr. İskender ÖKSÜZ

A. Yağmur Tunalı'nın 1968-1980 yıllarını anlattığı "1968-1980 Kavga Günleri" kitabı Bilge Kültür Sanat yayınları arasında çıktı.

Yazar kitabı için **"Bana göre bir oto-kritik. Hem bizim oto-kritiğimiz, hem de genel olarak Türkiye'nin. Hatıra değerlendirme kitabı bu. Deneme tadında. Milliyetçilik benden dolayı merkezde. Ama, marksistler de islamcılar da, hatta kemalistler de gündemde. Çok enteresan başlıklarla bazı değerlendirme denemeleri yapmaya çalıştım"** diyor.

Yağmur Tunalı, "İki işim vardı: Birincisi ülkücülük, ikincisi şiir. Bunlar hayatımı dolduruyordu." diyor. En zor meslekleri seçmiş!

Hepsi memleketinde, Kayseri'de gördüğü bir afişle başlar: "Esir Türkler Haftası". "O üç kelimeye kilitlemişim" diyor... Esir Türk? Türk nasıl esir olur? Esir Türk mü var? Toplantıya gider ve o toplantı onun "vız noktası"dır:

Ben, o gün onlardan oldum. O toplantının, yürüyeceğim yolu gösterdiğini, ömrümü peşin peşin verdiğim fikre intisâb ettiğimi, gözyaşlı giriş merâsiminin çoktan yapılmış olduğunu benden başka kimse bilmiyordu. Oradan çıktım ve bir köşede sarsıla sarsıla, göğsüm yırtılarak, ciğerim koparcasına, kardeşlerimin esâretine ağladım. Bu esâreti getiren şartlara, bize bu düşünlülüğü yaşatan her şeye ağız dolusu

bağırarak ve meydan okumak isteğiyle, bir bir türlü kendime gelemedim. Evet, artık, ben de o milliyetçilerden biriydim. “Vız noktası” Galip Ağabey’in tabiriydi. Hepimizin bir vız noktası, bir vız eşiği vardır. O eşiği aşan, o eşiğe dokunan bir olay, bir fikir hayatımızı değiştirir.

O günler, bu günlere benzemez. Vız noktasına temas edeni kucaklayacak canlı, genç ve sınırsız bir kitle vardır:

Bu gençler, tâtillerde evlerinde durup oturmazlardı. Pek çoğu, bulundukları yerin dışında da çalışırdı. O yılların fikir hareketlerinden birine katılanların âilesi, özel hayatları, dersleri vesâir işleri ikinci plândaydı. En önemli iş “dâvâ” idi ve “dâvâyâ hizmet”, yaşamanın gâyesiydi. En azından belli bir kitle için bu böyleydi. İdeal dâvâ adamının dinlenmek, eğlenmek, uzun uza-dıya yakınlarıyla vakit geçirmek hakkı olamazdı. Tabîî, bu anlayışta olanlar, belki on kişiden biriydi. Hareket de onların omuzlarında yükselirdi. Bunlar, tâtillerde de boş durmayanlardı.

...

Lise seviyesinde, ülkücülük çok baskındı. Birkaç sene içinde, Kayseri’deki iki lisede de Ülkücüler çoğunlukta idi. İmam Hatip Okulu’nda bile ülkücü sayısı daha fazlaydı. 1975’den sonra, İmam Hatiplerde durum hızla tersine dönecekti, ama o târihe kadar durum böyleydi.

Yahyalı’da, Kayseri’de iş bitmişti. Mücadele daha başlangıcında kazanılmıştı. Tunalı, üniversite için Erzurum’a gider. Fakat Erzurum’da da vız noktasını yıllar önce geçmiş insanlar vardır. Rektör, o yıllarda hepimizin iftiharla andığı Prof. Dr. Kemal Bıykoğlu’dur. ABD’de ziraat mesleğinin en matematik yoğun dalında doktora yapıp gelen bilim insanı Şaban Karataş’ın ideali, “ilim, bilim, bilim...”dır. Bir gün üniversite koridorunda ısıklıla aynı melodinin sık sık çalındığını farkeder ve arkadaşlarına bunun ne olduğunu sorar. “Kürdistan Millî

Marşı” cevabını alır. Bu da Şaban Hoca’nın vız noktasıdır. Kendi tabiriyle, “o gün ilim bitti, film başladı!” Umay Günay, Turgut Günay (Yetik Ozan), Ahmet Bican Ercilasun, Yılma Durak hep oradadırlar ve Yağmur en az Kayseri kadar dost bir çevreye gelmiştir. Fakat o, bir kültür merkezine, bir büyük şehre gitmek sanat iştiyakını şimdi Türk Milliyetçiliği ile birleştirmek arzusunda. Çevresindeki ülküdaşlarında hissettiği eksiklik de budur. Fikri göklere yükseltecek sanat kanatları eksiktir.

Bütün topallayan taraflarımızın temelinde de bu sanatsızlık yatıyordu. Tertemiz insanların bir araya gelmesiyle oluşan bir büyük câmiydık. Bu tertemiz insanların kaba-saba görünmelerinde, yontulmamışlıklarında, cemiyet adamı olmakta zorlanmalarında, insan ilişkilerinde sıkıntı yaşamalarında, kendilerini anlatamamalarında ve daha pek çok şeyde sanatsızlık ve kültür eksikliği vardı.

Sanat ve kültür... Tunalı okuyacağı şehri de sanat yoğunluğuna göre seçmektedir:

Erzurum’a giderken karar vermiştim. Yıl sonunda Ankara’ya nakledecektim. Sebepleri açıktı: Kültür-sanat faaliyetleri bakımından büyük şehrin imkânlarını istiyordum.

Öyle de yapar. Ankara’ya, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi’ne gelir. Ancak Ankara her tarafı dostlarla sarılı bir muhit değildir. Bir Yahyalı, bir Kayseri veya Erzurum değildir.

Türkiye’de bir devrim yapılacaktır. Bu devrimin stratejik hedefi, Ankara’ya “Sovyetler’e dost bir hükümet” getirmektir. Bunu demokrasiyle gerçekleştirmek mümkün olmadığı için, tek yok devrimdir.

Devrim de mevcut bile olmayan proletaryayla değil, üniversite gençliği, bürokrasi ve kafa dengi subaylarla yapılacaktır. “Grand strateji” böyledir ama bu siperlerdeki gençlere, “kapitalistleri kahredeceğiz, emperyalistleri kovaçağız, sosyalist Türkiye’yi kuracağız”

diye anlatılmaktadır. SSCB, Emperyalist değildir; tabiatıyla... Çünkü Lenin öyle söylemiştir. Emperyalizm, sadece kapitalizmin bir uzantısıdır. SSCB ve Çin kapitalist olmadıkları için emperyalist olamazlar. Üniversiteler devrimin karargâhları, devrimcilerin “safe house”larıdır. O yılların üniversitelerine güvenlik güçleri giremez. Fakat devrim karargâhlarının ele geçirilmesinin önüne beklenmedik bir engel çıkar. Ülkücü denilen öğrenciler. Mücadele “ters bakma”yla başlar. Ters bakma bazen yumruk, bazen sopaya dönüşür ve ardından ülkücü şehitler gelir. Ankara’da Süleyman Özmen, İstanbul’da Yusuf İmamoğlu, yine Ankara’da Dursun Önkuzu... Bu olayları, ülkücüler başlatmamıştır. Ülkücüler, bu kavgalarda reaksiyonerdır. Ülkeyi komünizm tehlikesine karşı koruma refleksiyle hareket etmişlerdir ve çok sonra sahneye çıkmışlardır. İmparatorluk dönemlerimizde, Türkçülüğün en sonra ortaya çıkmasına benzer bir durumdur.

Fakat büyük basın ve TRT’deki devrimciler gerçeğin tam tersini savunur ve propaganda harbini kazanırlar.

9 Mart ihtilal teşebbüsü 12 Mart’ta durdurulur. Demek ki okulları zapt etmek yetmemektedir ve zaten bu iş, ülkücülerin direnciyle imkânsız hâle gelmiştir.

Şimdi kurtarılmış bölgelerin zamanıdır. Şehir gerillası stratejik savunma halinden, bu bölgeler vasıtasıyla stratejik denge konumuna geçecek ve ardından stratejik taarruz başlayacaktır. SSCB’ye dost bir hükümet gelene kadar...

Sol cenâhımızın verilmiş bir kararı ve hükmü olduğu açık: Onlar [: o ihtilalciler = devrimciler], doğruyu savunmuş kahramanlardır. Onlara engel olmak isteyenler en karanlık kişi ve kurumlardır... Herkes bunu kabûl etmelidir. Etmeyenler zâten karanlıktadır. Değişmez görünen fikirleri el’an budur. Bu pişkinliği normal ölçülerle anlamak mümkün olmaz. Sanki her dedik-

leri doğru çıkmış, sanki onları dinlemeyenler, memleketin yüksek menfaatlerini ayaklar altına almışlardır. Böyle bir sâbit fikrin, ham hayâli aşan ütopyanın müzâkerekere edilecek tarafını bulmak güçtür. Müzâkerekere edemeyince de anlamak ve anlatmak da, anlaşılmak da imkânsız yakındır.

“O günler”de sokakta yürürken, dolmuş binip Kızılay’dan geçerken bir devrimci kurşununun ne zaman geleceği belli değildir. Bu devrimciler arasında o zamanlar “Apocular” adıyla bilinen bugünün PKK’sı da vardır ve şerefli büyük basına göre bunlar da “devrimci gençler”dir.

Yağmur iki cephede birden kavga vermektedir. Biri silaha karşı verilen kavgadır. Öbürü egolara ve cehalete karşı.

Çağlar Sanat Tiyatrosu’nu kurarlar. Kürşad İhtilali oyununda Kırâç Ata’yı oynar. Tiyatro gayet başarılı bir üç yıldan sonra destek ve ilgi yokluğundan tatil olur. Ülkü Pınarı Dergisi’ni çıkarırlar. Hareketin içinden bir grup başarılı dergiyi “teşkilât’a, yani kendilerine bağlarlar ve dergi bu bağın sıkılığına dayanamayarak boğulur ve ölür. Divan Dergisi de aynı akıbete uğrar. Dergiler ne kelime, artık ağır ağır, dev hareketin tamamını alıp, götürüp başka bir yerlere bağlama teşebbüsü başlamıştır.

[Teşkilâtlarda liderlik konusunda] menfi örneklerin çok, müsbet olanların çok az olması dikkat çekicidir.

Ben bu konuyu zamanla daha genel bir çerçevede anlamayı denedim. Gördüğüm, bizde her baş olanın ve başa geçen kuralı kendince yorumlayarak hareket ettiridir. En kısası budur. Yaşadığım müddet içinde, hiçbir prensibin bozulmadığı bir grup hareketi hatırlamıyorum. Sağda solda, Ülkücü’de, Akıncı’da Komünist’te ve dahi diğerlerinde, böyle bir “ego” problemi vardır. Bu ego, gelişmemiş bir kafa ve zihni işâret eden, hastalıklı bir yapıda görünür. Siyâsî hareket ve partiler, bunun en açık örnekleridir. Kim başa gelirse,

onun dediği kânundur. Kânun-nizam da odur. Demokrasi, seçim, tüzük vesâire varken bile böyledir. Onlar da bir yerinden kesilir, kırılır, baştağının isteğine hizmet eder hale getirilir. Yâni teşkilâtı ele geçiren, her türlü kuraldan daha üstün kural koyucudur. Kâğıt üstünde böyle olmadığı bellidir. Kâğıttaki kâğıttadır. Hayat başka türlü akar. Halbuki, teşkilâtın en önemli özelliği, kurallarla çerçevelenmiş olmasıdır. Bu kurallara da öncelikle kendisi uyar, yâni yönetenler, başta olanlar kendi kurallarını bozma hakkını kendilerinde bulmazlar. İşte bu “ego”lar, kavgada taraf olmayan müslmancılarla işbirliği yaptı ve hareketi çekip parçalamaya başladı. Tunalı, Türkiye’nin ölüm-kalım mücadelesine katılmayan, dışarıda kaldığı için de yıpranmayan “müslmancılar”ı, savaşan taraflar bitap düştüğünde ortaya çıkıp muharebe meydanını soyanlara benzetir. Daha önceki savaşlarımızın “hacı ağa”larına, yani harp zenginlerine... Bunlar, “ego”lara çengel atarak zaten ezilmiş, hırpalanmış, yıpranmış doğal liderleri mahrum bırakılmış bu kitleyi çekip götürüp başka limanlara bağladılar. Bu yeni taarruz da tıpkı önceki gibi, Türk Milleti’nin değerlerine, geleneklerine ve inancına karşı idi. İdeolojileri Türkler’in bin yıllık din anlayışından uzak bir yeni din anlayıştı. Türk’ün kendisine de karşı idiler. Onlara göre Türk, Türkiye’nin sahibi değil, otuz altı etnik gruptan sadece biriydi. Ama bunu ancak hâkimiyeti sağladıktan sonra söylemeye cesaret ettiler. “Müslmancı”, Fransızca “mussulman”dan adapte edilmiş, Tunalı’ya has bir tabir... 1978’de başlayıp 12 Eylül’den sonra da hareketin önemli unsurlarını koparıp göçürenlerdir bunlar.

Yahyalı ve benzeri Anadolu merkezleri, daha çok iki kanaldan sel gibi dışa açıldılar. Yavaş, düşüne taşına, yaşayarak hazmederek değil peşin bir kabulle açıldılar. Kendinden olmadığı şüphesiyle direndiği mer-

kezin yaşayış teklif ve dayatmalarına karşı, kendinden olduğu görüntüsü açık olan iki kanala teslim oluverdiler. Birisi, bizim milliyetçilik hareketimizin açtığı yoldu. Diğeri, bu yolu da gizli-açık kullanan Erbakan Hoca’nın millî görüş hareketiydi. Biz, ne türküye, ne oyuna, ne de geleneklere karşıydık. Aksine, onlarla yürüyorduk. Hoca’nın, kendince din eksenli hareketinde, en büyük darbe, müziğe, oyuna, geleneklere, binlerce yıllık yaşayışa karşıydı ve yeni bir hayat tarzı teklifi vardı. İşte, bu hareket, halkın inkılâpçılardan koruduğu nesi var, nesi yoksa “yanlışlayarak” konuşuyordu. Dolayısıyla son darbe oradan geldi ve pek çok yaşayış unsuru ve gelenek kolayca yıkılıverdi. Yâni, gelenek düşmanlarının yapamadığını, din üzerinden geldiği için dost görünenler kolayına yapıverdiler.

Alıntılardan da anlaşılacağı gibi, Tunalı o zor yılların şahididir. En yakın, en içerden şahitlerinden biridir muhakkak. O yılları anlatan biyografiler, hatıratlar çıkmaktadır, çıkacaktır. Fakat hem mücadeleyi hem de mücadelenin sanat cephesini bu derece canhıraş nakleden biyografiyi pek az kimse yazabilir.

Sanatla, yazmakla, düşünmekle iç içe bir gönül ve kafa çok önemli bir şeye daha hazırdır. Olayların özüne inmek, sebeplerini hissetmek, yakalamak ve bize de göstermek, anlatmak. İşte bu derinlik pek ender bulunur. Tunalı sadece bir görgü tanığı değil, aynı zamanda bir gönül tanığı, aynı zamanda bir sosyoloji tanığıdır.

İsteme Adresi:

Kavga Günleri (1968- 1980)

400 Sayfa, 2. Hamur, Ciltsiz, 13x20 cm.

İstanbul, 2013, 1. Basım

Bilge Kültür Sanat / Anı Dizisi

Nuruosmaniye Cad. Kardeşler Han. No.

3 Kat: 1 PK:34110 Cağaloğlu - İstanbul

Tlf:0(212)520 7253 -Fax:0(212)511 4774

E-Posta: bilge@bilgeyayincilik.com

Desen: Ramazan TÜRKMEN

GÜN SECDEYE VARİYOR SAÇLARINDA GÜLİZAR

•
Hakan İlhan KURT

gün secdeye varıyor saçlarında gülizâr
devingen yutkunmalar boğazımda infilâk
ve kıpkızıl direniş yakamda tomar tomar
yarı baygın günâhım sûretimi taşıyor
sergin zülûflerinin ucuna sinmiş şafak
lâl kesilmiş alnımda inlemeye başlıyor

girdâbı dem soluyor akışkan doludizgin
uzandığım renginin kırbaçladığı evham
düşlerim tutuluyor mühleti âşka rehin
ıslanmış yusufcuklar kuşlukta vuruluyor
bir fasl-ı hazân nazı bıraktığı serencam
cümle zamansızlığım köşküne kuruluyor

gün secdeye varıyor saçlarında gülizâr
en nezih dokunuşlar elimde divân kurmuş
bir fırtına karası kanımda damar damar
uçkun süzülüşlerle şakağımı yarıyor
gözbebeğim şahlanmış ferim kıyâma durmuş
bakışlarım âşk kokan saçlarını tarıyor

seyri nehir misâli nizâm katre-i edep
kelâmımı kutsuyor zerresinde kâinat
dudağından sağdığım mum ışığı mürekkep
efsûnî serpintiyle çehremde geceliyor
ayaz inmiş satırlar saçlarında iltifat
gül merâsimlerimde bûseni heceliyor

gün secdeye varıyor saçlarında gülizâr
tütsülenmiş levhâlar âh kundağı bir iklim
temâşası heyecan endâmı humar humar
bir coğrâfya ansızın feryâdımı çalıyor
tövbemi cilâlıyor hınçla utangaç hâlim
ve saçların sessizce göğsümü imzalıyor

nefsim derinliğinde gam çırası bir ateş
yakıyor bileğimden avuçlarımı tel tel
ebed tadında ilhâm kabuğumdaki güneş
ruhum ki şamar şamar tembihini arıyor
atlaslar sere serpe göğse saf tutmuş cebel
gülizâr gün saçlarında secdeye varıyor

“BEYİN KANAMASI DURDURULMALIDIR...”

SAYGILI

Son dönemde basına yansıyan bazı beyan ve görüşler ayrılıkçı fitne ve diğer bekâma-za yönelik tehditlere karşı mücadelede beyinlerde bazı temel konuların tam olarak yer bulmadığı izlenimi vermektedir. Yakın dönemde mühim görevler ifa etmiş olan bir kısım yetkililerin karşılaştığımız olgulara tepkileri, beyinlerde cehalet ve umursamazlıktan kaynaklanan acilen düzeltilmesi gereken çarpık algılamaların mevcut olduğunu göstermektedir. Bu yanlış ve zararlı algılamaların geniş olarak şaşılacak derecede bilgisizlik ve entelektüel kifayetsizlikten kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Bu tespitin gerçekliği kabul edilmeden kamuoyunda bölücü, yıkıcı, siyasi ümmetçi söylemler karşısındaki utanç verici yetersizlik ve acizlik manzaralarından kurtulma şansı yoktur.

Aynı doğruları ve kabulleri benimsemiş bir kitle önünde tasvip ve coşku ile karşılanabilecek bir söylem, kamuoyu önünde bazen aksi tesir yaratabilir. Kamuoyuna olaylara bizim gibi bakmadığı için kızmak makul bir hal tarzı olamaz. Tabii birçoğu manipüle edilebilen kamuoyundaki yaygın eğilimleri de mutlak doğrular olarak almak da sağlıklı bir yaklaşım olamaz. Kanaatimizce kendi doğrularımızı bilgi, kültür ve ehliyetle savunma dışında parlak bir seçeneğimiz görünmüyor.

Kendi doğrularımızı savunurken anlaşıldığı kadarıyla bir kısım beyinler okuma,

araştırma, mukayese etme, çapraz doğrulama gibi yöntemlere başvurulmasını “hızımızı kesme” olarak değerlendirmektedir. Bu durumda bizler “savunduğumuzu sandığımız kalelerde kendimizi hapsedme” acıklı durumuna düşüyoruz. Bunun daha ötesi hiç de azımsanmayacak sayıda insan dünya görüşü olarak doğru bir tercih yaptığını düşünmekle “şalteri açmak” gibi ayrı bir gayrete ve çalışmaya gerek kalmadan hemen her konuda “en makul”, “en vazgeçilmez”, “en doğru”, “en çağdaş”, “en iyi”, “en haklı” bakış açısı ve yönetime kişisel ve sosyal grup olarak sahip olduğunu sanmaktadır. Bu bakış açısı Hz. Ali’yi “iyi Müslüman olmadığı için” öldüren Haricilerin, bir kısım insanları “ahiretlerini kurtarmak için” ateşte yakan Engizisyoncuların zihniyetidir. Bu tehlikeli bakış açısının kalıpları hangi düşünce sistemi namına kullanılırsa kullanılsın iğrençtir. Şikâyetçisi olduğumuz beyin algılamalarından birisi de maruz kaldığımız devasa problemleri anlamaya, teşhise ve çözüme yönelik ciddi akademik zihni bir çaba sarfetmek hiçbir zaman öncelik almazken, herhangi ilmi temeli olmayan ancak kısa süreli duygularımıza hitap edebilecek hayali keşifler ve ispatlar peşinde olmasıdır. Bu meyanda kamuoyu önünde seslendirilmesi mümkün olmayan “.....’nin Türklüğünü belgelerle ispat etme” “Keltlerin Türklüğünü kanıtlama” gibi bir takım uçuk fantezilerle uğraşarak

kalitesizliğimiz ve bilim dışılığımızdan başka hiçbir şeyi ispatlayamayız. Anadolu'nun öz be öz Türk çocukları pompalanan alt kimlik, yan kimlik bombardımanı ile "mütevazı Türklüklerinden" şüpheye düşürülmüşken; 1941 yılında Anadolunun batı bölgesinin mitolojideki bir Yunan Kralının adıyla (Ege) isimlendirilmesi ile başlayan süreç neredeyse deniz vasıtalarımızı batı komşumuzun izni olmaksızın Adalar Denizinde hareket ettiremez hale getirmişken; sadece cehalet ve yetersizliğimizi âleme bir daha ilan etmiş oluruz.

Beyinlerdeki tahribatın daha başka yönleri de söylenebilirse de meseleyi şahsiyet ve kimlik meselesi olarak özetleme mümkündür. Zaman ve coğrafya boyutunda kendi koordinatından habersiz, kim olduğunu kompleksiz ifade edemeyen, mensup olduğu milletin zaaf ve meziyetlerinden bihaber, herhangi bir moral değer ile kendini kayıtlı görmeyen kimselerin kendi özlük haklarını aşabilen bir bakış açısıyla eşyaya bakabilmesi esasen imkan dışıdır.

Bu tespit ile şimdilik yetinirken "beyin kanamasını" durdurmamız halinde olabilecekleri kısaca özetleyelim. Beyindeki arıza gövdedeki gönüllere sirayet etmiş bulunuyor. Her hal ve kârda devletin kriz ve çöküş devirleri dahil bütün taleplerine fisebilillah kaniyla canıyla yüzlerce senedir ırsî ola-

rak cevap veren kendisi için hemen hiçbir şey istemeyen kitlede devlete karşı gönül bağlılığı en hafif deyiimiyle zedelenmiştir. Zedelenmenin kangrenleşmeden önü alınmadığı takdirde 93 Harbinde Aziziye Tabyasının düşmanın eline geçtiği haberi üzerine kadın erkek, çoluk çocuk galeyana gelerek moskofu tabyalardan tard eden Erzurumun sivil halkını bir daha göremeyeceğiz. 1918 Kasımının uğursuz günlerini bir daha yaşamak –Tanrı korusun- söz konusu olursa İstiklal Harbini başlatacak, ideali için kendisine "...son dağ başını mezar " seçebilecek ne bir lider ortaya çıkacaktır, ne de kanının ve sütünün hükmünü yerine getiren böylesi bir lider çıksa bile bu lidere uyacak birileri kalacaktır...

Beyin kanaması beyin ölümüne geçtiği takdirde gönül bağlılıklarının sıfırlanması artık an meselesidir. Bu durumda hayat memmat zamanında dahi her seviyedeki yetki sahipleri ne imza atabilecek ne emir verebilecek irade göstereceklerdir. Dipçığı tutanlar da tetiği çekmelerinin artık "farz-ı ayn" olduğu hallerde yürek ve parmaklarında namus ve şeref görevlerini yapmak için güç bulamayacaklardır.

Roma böyle çöktü.. Endülüs böyle bitti..

Türkiye Cumhuriyeti böyle bitmemelidir..

RÜBAİ

•

Hasan Sami BOLAK

Zannetme bu hasret ebediyyen çekilir
Elbet yağılar baş egecek Türklüğe bir bir!
Durdukça bu yer, gökyüzü... ırkım emin ol;
Bir gün yine Altaylara tuğlar dikilir!

OY GELİNLER

•

Ahmet YOZGAT

1/:

Oy gelinler... Gelinler...

Bilin ki Alışım cephede Göbi çölü hararetinde.

Etinde ince ve uzun sızılar gezinmede.

Elleri tetik düşer Alışimin, gelinler

Oysa yüreği tetikte hep sizi dinler...

“Alış’imin kaşları kare...”dir ondan.

1/a:

Alış’imin neden kare kaşları?

Yüreciği yaredir bilir misiniz neden?

Çünkü Alış’im dokunamaz ölüme ve soğuk çeliğe

Alış’im uyanamaz... Gecelerin kuştur kanadında.

Alış’im ağlar yalnız kalanda hırsız rüzgâra karşı

Sizi nah şurasında duyumsar, yüzünüzü görmeden,

Ve duymadan türkü yakan buğulu sesinizi,

Uğruna yaktığınız türkülerinizi duyar:

“Alış’imin kaşları kare...”dir bundan...

Aliş'im barut yakar vadilerde car... car!
Aliş'ime siz yoksanız cephenin gerisinde
Koca dünya daracık... Siper de kaderi kadar...
“Aliş'imın kaşları kare...”dir ondan.

2/:

Oy gelinler... Gelinler...
Aliş'imın şakağı gül arpası bahçesi
Hayalinden burnu sivri keklükler uçar yiğidimin, gelinler...
Duymaz da yanında yöresinde vızıldayan mermileri,
Çiçek sokulu kulağı tetikte hep sizi dinler.
“Aliş'imın kaşları kare...”dir ondan.

2/a:

Aliş'im pus ve pusu dolu Arnavut dağlarında
Demli kahve yudumlar ara sıra bakır güneş altında
Donanır dudaklarına konuşkan fişengini sabahın eşiğinde
Düşünde kan gülleri büyütür ilkbahar olmasa da.
Oturmasa da devler sular başında,
Od düşer çiğerine...
Bilir misiniz gelinler? ...
Yüreciği yaredir neden Aliş'imın?
Türkülerden... Türkülerden...
“Aliş'imın kaşları kare...”dir ondan.

Aliş'im pıtrakla tarar bıyıklarını
Makedon tütününün en sertini içer Aliş'im
Tersi tersi kokar sevdalı üflemesi bulutların aralığına
Aliş'im hasretli bir türkü tutturur Sırpsındığında
Sizi bağlar bağlamanın teline:
“Aliş'imın kaşları kare...”dir ondan.

Konmamışsanız Aliş'imın yıllarının saçına,
Genç ve gümrak düğünlerde yüreğinizle,
Ve değirmi kalçalarınızla oynamamışsanız...
Aliş'im kocar daha yirmi ikisinde.
Yani Aliş'ime siz yoksanız
Dünya daracık. Kaderi kadar siper...
“Aliş'imın kaşları kare...”dir ondan.

3/:

Oy gelinler... Gelinler...
Aliş'imın sırtında yağlı nefer tulumu
Kendi girer tamir için demirlerin altına
Yüreği dışardaki durakta sizi bekler.
"Aliş'imın kaşları kare..."dir ondan.

3/a:

Aliş'imın neden elleri kare?
Gözleri kömür... Bahtı gibi kapkara...
Yüreği aşka vurgun ve onulmaz yara Aliş'imın.
Aliş'im afi keser Ürgüp'ün ortasında yol boyu
Huyu sevilir, kızına yar arayan analarca...
Suyuna akar koyun gözlü gelinler...
Oturur bir yanık ardıç dibine Aliş'im
Türkülü ve şehvetli geceyi dinler sabahın eşiğinde
Aliş'im ateş böceklerine göz kırpar Arnavut dağlarında
El sallar yıldızlar kadar uzaklara
Alişim Debre'de sizi bekler ve yirmi ikisinde kocar
Vefasız gelinler yoksanız onun başucunda
Dünya daracak ona. Yani kaderi kadar...
"Aliş'imın kaşları kare..."dir ondan.

4/:

Oy gelinler... Gelinler...
Uğrunuza kınalanır yürekler ateş boylarında
Debreli'nin mavzerinin ucunda seker bir alaca keklik.
Zemheride kar üstünde bir damla kandır keklik
Oysa Aliş'im bir damla candır
Ama yüreği kocaman
Sımsıcak... Ve sayın ki ateşli tandır...
Aliş'imın kaşları ise karedir katran kadar...
"Aliş'imın kaşları kare..."dir ondan.

4/a:

Aliş'im bileğine kabaralı sahtiyan sarar
Arar uğrunu uğursuz Ohri'de dam saçaklarında
Aliş'im şu afili dağlardadır... Ve silah çatmadadır.
Katar katar turna oynatmaktadır Alişim harp aralığında
Komitası ise gelin kaçamağında...
Aliş'imse soyunur, yalnız damlarda derdiyle yatar.
Yıllarını eker derin sükunetlere Aliş'im.
Debrede Hasan kocar... Aliş'im Ohri'de kocar.
Siz gelinler yoksanız cephede silah çatanda Aliş'im
Dünya daracak ona. Yani savaşta kaderi kadar...
"Aliş'imın kaşları kare..."dir ondan.

ÇANAKKALE -II-

Mevhibe SAVAŞ*

ŞEHİTLİĞİ MAŞATLIĞA ÇEVİRDİLER

Bizim Conk bayırında bir şehitliğimiz vardı. Savaş bittikten sonra İngilizler gelmişler, o şehitliği maşatlığa çevirmişler. O gün onların maşatlığa çevirdiklerini biz hoş görmüşüz. Bugüne gelelim:

Başkumandan Vekili ve Savaş Bakanı Enver Paşa'nın, Çanakkale'de cepheleleri gezerken kendisine karşı gösterdiği soğukluk karşısında, askerlikten istifa eşiğine gelen, daha sonra ordu komutanı Limon Von Sanders tarafından ikna edilen Mustafa Kemal, Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı olarak 1934 yılında şu sözü verir Çanakkale'de ölen Yeni Zelandalı, Avustralyalı, İngiliz, Fransız, Hintli ve Senegalli askerlerin analarına: *"Bu memleketin toprakları üstünde kanları dökülen kahramanlar! Burada bir dost vatanın toprağındasınız. Huzur ve sükûn içinde uyuyunuz. Sizler Mehmetçiklerle yan yana koyun koyunasınız. Uzak diyarlardan evlatlarını harbe gönderen analar! Gözyaşlarınızı dindiriniz. Evlatlarınız, bizim bağrımızdadır. Huzur içinde rahat rahat uyuyacaklardır. Onlar bu toprakta canlarını verdikten sonra artık bizim evlatlarımız olmuşlardır."*

Yıllar, yıllar sonra Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in resmî davetlisi olarak Türkiye'ye gelen Avustralya Genel valisi

Peter Holling Worth, Atatürk'ün ölen Anzak askerleri hakkında sözleriyle Anzak annelerinin de gönlünü fethettiğini söyledi."⁽¹¹⁾

Anzak askerleri; İngiliz'in sömürge askerleri...

Vatanını savunan "Mehmetçik" ile neden savaştığını bile bilmeyen⁽¹²⁾ Anzak askerlerinden esir alınan birine *"Neden buraya geldin?"* diye sorulduğunda *"Spor için"* diyor.⁽¹³⁾

Spor için geldiğini sanan vahşi Anzak askeri *"Şehit düşen bir Türk'ün başını kesip hatıra diye ta Avustralya'ya götürüyor."*⁽¹⁴⁾ Yorumunu medenî olduklarını iddia eden dost sandığımız dostlarımıza (?) bırakıyorum.

Yıllar sonra Hayatta ki tek Anzak askeri Onbaşı Ted Matt Hews Türkiye'den özür diliyor ve Türkiye tarafından *"Asil düşman"* ve *"Saygı değer dost"* olarak nitelendirilerek Avustralya Büyük elçimiz tarafından bir plaket ile ödüllendiriliyor.⁽¹⁵⁾

ANZAK ASKERİNDEN GEÇ KALMIŞ BİR ÖZÜR

Anzak askerinin özür dilemesi... Silah arkadaşı Anzak'ın kesip götürdüğü Mehmetçiğin başı... *"Türk bayrağına sarılı olarak getirilen kafatasının içinde bulunduğu tabut askeri törenle şehitlikte hazırlanan*

“meçhul asker” mezarına defn edildi.” (16)

Kesik başın gövdesi Anzaklara bırakılan bölgede kaldı. Başını da o bölgeye defnetseydiniz bari...

Yeni Zelanda Başbakanı Helen Clark’ın Çanakkale’de ki Şafak ayinine katılan İngiliz Kraliyet ailesi’nin temsilcisi ve Galler Prensi Charles’e *“İttifaklarının kötü ve istikrarıcı” olduğunu hatırlatması çok geç kalmış diplomatik uyarıdan başka bir şey değil” (17)*

Anzak onbaşının dilediği özre mümasil bir özü Çanakkale’ye vahşi sömürge askerleri ile saldıran batılı medenî (?) devletler ne zaman dileycekler, dileseler ne ifade edecek acaba?

Çanakkale’de kimyasal silah kullanan, dom dom kurşunları sıkın, Kızılay bayrağı çekili hastahaneleri bombalayanlar özür dilemeyi bile akıllarına getirmiyordu. Başbakanlık Osmanlı Arşivinde görevli uzmanlar tarafından ortaya çıkarılan yeni bir arşiv belgesi Çanakkale Savaşında İtilaf Devletleri’nin Osmanlı askerlerine karşı boğucu türden gaz içeren kimyasal silah kullanıldığını ortaya çıkardı,

2 Temmuz 1915’de Başkumandan vekili namına müsteşar imzasını taşıyan ve cepheden Hariciye Nezaretine gönderilen belgede düşman kuvvetleri tarafından kimyasal silahlar kullanıldığını belirtip tarafsız ve dost devletlerinin olayı protesto etmesi isteniyor.

“...Uluslararası savaş hukukuna aykırı hareketler kimyasal silahlarla sınırlı değil. Başbakanlık Osmanlı arşivinde tespit edilen iki belgede, iki ayrı savaş ihlali daha ortaya çıkıyor. Savaş hukukuna kesinlikle aykırı olmasına rağmen dom dom (parçalayıcı dağıtıcı özelliği çok fazla) kurşunlar da Mehmetçiğe sıkılmış. Başkumandan

vekili Enver imzasını taşıyan 20 Mayıs 1915 tarihli Hariciye Nezaretine gönderilen belgede Çanakkale’de yaralanıp Tekirdağ Hastanesi’ne yatırılmış bir askerin bacağından domdom kurşunu çıktığı rapor ediliyor. Aynı bölgede domdom kurşunlarının İngiliz askerleri tarafından kullanıldığının altını çiziliyor.

10 Mayıs 1915 tarihini taşıyan bir başka belgede de İngiliz savaş gemilerinin balonlar yardımıyla Maydos kasabasında Hilâl-i Ahmer (Kızılay) bayrağı çekilmiş hastaneyi bombalayarak 30 kadar yaralı askerin şehit olmasına yol açtığı belirtiliyor. Osmanlı Hükümeti “İnsanlığa sığmayan” bu saldırı sonrasında Amerika Sefareti aracılığıyla İngiltere’nin uyarılması talebinde bulunuyor. Bu üç belge ve üç örnek, savaş kurallarının hiçe sayıldığı Çanakkale’de nasıl bir trajedinin yaşandığını gözler önüne seriyor.” (18)

İngiltere’yi uyarmasını istediğimiz Amerika Sefaretine İstanbul’daki Alman Büyükelçisi’nin daha önce “Amerika’nın İngiltere ve Fransa’ya silah satışını durdurması için müracaatı vardır.

Alman Büyükelçisi: Amerikan Büyükelçisi’ne “Bakınız Bay Büyükelçi,” der. İşte Çanakkale’de elimize geçen bir obüs mermisi parçası...”

Sonra üzerindeki yazıya işaret eder:

“Bakınız burada... B.S. CO yazmaktadır. Yani, Bethlehem Steel Company... Yani Amerikan mermisi...”

“Peki, ama” diye cevap verir. Amerika’nın İstanbul’daki Büyükelçisi Morgenthau... “silah satışı ve ticareti dünyanın her tarafında serbestce yapılmıyor mu?”

Mesele karma karışıktır:

İki gün sonra İkdâm Gazetesi Manşet haber yapar. Bu silah satışını...

“Çanakkale’de İngiliz ve Fransız’lar gibi düşmanlarımızın attıkları mermilerin bu ülkelere Amerika tarafından satılmış olması esef vericidir...” der.

Amerika Büyükelçisi ile Alman Büyükelçisi arasında (Gazete satın alma) konusunda kavga büyür.

Tarih böyle kayt ediyor. Sayın hocamın vecizesi, “Tarihten ders almazsanız tarih sizden intikam alır.” Tarihten ders almayan bizlerden tarih elleham intikam alıyor.

Hassaten İngiliz’in ettiğinin haddi hesabı yok...

Avustralyalı Yazar Charles Bean Şöyle yazıyor. *“... Eğer ellerinden geliyorsa esir almayıp yaralıları öldürme yoluna gidiyorlar.” Hem Yeni Zelandalılar, hem de Avustralyalılar, kimi durumlarda en azından ilk karşılaşmalarda hele işler kötü giderken Türklerden esir alınmaması için kesin emir aldıklarını söylediler bana...”*

DÜNYA BARIŞ PARKI HİKÂYESİ

Bütün bunlara rağmen Çanakkale vatanını savunan Mehmetçik ile düşman askeri arasındaki efsanevî insani ilişkilerin “sürekli algılanması” için Millî Park’ı ziyaret edenlerin çatışmalar yerine “Dostluğu ve insanlığı anımsamaları” gayesiyle 1988 yılında sonuçlanan “Dünya Barış Parkı” yarışması şartnamesine göre “Gelibolu Yarımadası Tarihi Millî Parkı’nı önümüzdeki bin yıla insanlar ve İnsan-doğa arasında barışın her anlam ve boyutta düşünüldüğü, duyumsadığı ve yaşandığı bir çevre olarak hazırlamayı” amaçlamıştı. (19)

“Çanakkale vatanını savunan Mehmetçik ile düşman askeri arasındaki efsanevî insani ilişkilerin “sürekli algılanması” için Millî Park’ı ziyaret edenlerin çatışmalar yerine “Dostluğu ve insanlığı anımsamaları” için yapılması düşünülen “Dünya Barış Parkı” Teklif güzel. Ama Türk gençliğinin unutmaması gereken bazı hakikatler var.

Önce öğrenmediyse, hassaten öğretilmediyse suçlu kim dersiniz? Anlatayım, siz karar verin.

GELİBOLU

Telli Dere; Avustralya ve Yeni Zelandalılar, sistematik bir metot kullanmaya başladılar. Bir Türk subayı ortaya çıktığı zaman, subay bütün bölüğünü açıkta toplayınca kadar ateş kesiyorlar, sonra hepsini birden biçiyorlardı. Bazı yerlerde hayatta kalan Türk askerleri dehşet içinde sağa sola koşup korunacak bir yer ararken bunları vurmak bir çeşit oyun haline geliyordu. (20)

İngiliz yazar Alan Morehead şunları yazıyor,

“...Gün ışıırken artık bir av manzarası almıştı. Türk subayları avlanacak tavşanları ürkütterek avcılara doğru koşturan borucular rolünde idiler. Avustralya’lıları ve Yeni Zelanda’lıları vahşi bir heyecan kaplamıştı. Manzarayı daha iyi görebilmek için çıkıp siperlerin üstüne oturuyorlar, oradan önlerinde haykırışan kalabalık Türk askerlerine ateş yağıdırıyorlardı.

Yedekte tutulan Anzak askerleri çarpışmadan uzak kalmaya dayanamıyorlardı. İleri gelip ateş hattında bir yer bulabilmek için para bile teklif edenler vardı. Siperlerin birinde boş bir yer için iki asker yumruk yumruğa dövüştüler.

Gelibolu’da bundan daha ağır çarpışmalar olmuştur. Ama hiç birisi bu derece yoğun bir öldürme halinde olmamış, hiç birisi bu kadar tek taraflı bir kıyım şeklinde cereyan etmemiştir. (21)

Türk ordusunun o günkü komutanı Li-man Paşa ise anılarında;

18/19 Mayıs gecesi 2. Tümen düşmana kahramanca taarruz etti. Taarruz başarılı olmadı. Bu tümenin kaybı 9.000 ölü ve yaralı idi. İstanbul’dan getirilmiş olan bu 2. Tümen bu taarruz ile görevlendirilmiş idi.

O gece saat 3.30 dan 4.00’e kadar yarım

saatteherikiAlaydan60subay,5.000erkayıp verilmiştir. Saldırı tamamen kesilinceye kadar bu kayıp 9.000'e yükselmiştir.(22)

Mustafa Kemal'in 19. Tümeni bu savaşta 13 subay, 1.181 er şehit vermiştir.

Yarbay Fahreddin Altay, 19 Mayıs Türk taarruzunun kuzey kolunu yöneten gurubun Kurmay Başkanı şöyle anlatıyor. "*Şehitlerimiz süngü ile yapamadıklarını cesetlerinin kokuları ile yapmak istiyor gibiydiler. Eğer ateşkes yapılmamış olsaydı İngilizler büyük bir olasılıkla bu kokudan siperleri bırakıp kaçmak zorunda kalacaklardı.*"(23)

VAHŞET

Gösterebileceğimiz vahşet çok. Kendilerinden bir şahit daha;

Charles Bean; Anzak askerlerinin Avustralya'nın Melburn limanından hareketinden istilânın sonuna kadar yanlarında bulunmuştur. Tuttuğu notların bir kısmının hâlâ yayınına İngilizler tarafından izin verilmeyen. Bean'ın ölümünden sonra yayınına izin verilen notların bir kısmı (*Galipoli Corresponden*) adlı bir kitapta toplanmıştır. (24)

Yukarıda bahsettiğimiz Charles Bean'ın hatıralarından,

"8 ağustos Pazar, bu topraklara ayak basalı 15 hafta oldu. Bu gün hayatımda gördüğüm en alçakça davranışlardan birine tanık oldum. Sığınağın hemen karşısında 100 Türk ile 2 Alman esirinin barındırıldığı tutuk evinin çevresine benzin döküp tutuşturuldu. "... Türklerle çok yakın gelen dev alevler karşısında zavallı esirler tutuk evinin en uç köşesine üşüştiler.?"

...Bu görüntüyü seyredip gülüşenler arasında İngilizlerle Avustralyalılar da vardı. Bu esirlere yapılan muamele insan yüzünü kızartacak derecede... Oysa bil-diğimiz kadarı ile Türkler esir düşen subay ve erlerimize olağan üstü iyi davranıyorlar. (25)

Bütün yaptıklarına rağmen, bizim bu

hüsnüniyetimizden faydalanan AVUSTRALYA, Çanakkale'de hak sahibi olmak istiyor. Bizim tamamen insani duygularla verdiğimiz bazı imtiyazları kullanan Avustralya, son olarak AB'yi kullanarak bizi köşeye sıkıştırmaya çalışıyor. Aslında bu Avustralya'nın Gelibolu toprakları üzerindeki ilk isteği değil. Avustralyalılar ilk olarak 1915 yılında sanki matah bir şey yapmışlar gibi, işgal etmeye çalışırken öldükleri toprakların Avustralya'nın kültürel mirası olması için Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ne başvurmuşlar.(26) Avustralya bu başvurusunda; Lozan'da sadece kendi mezarlıklarını tanzim için verilen bir hakkı 1.330 bin dönümlük bütün yarımada için kullanmak istiyor. Gelibolu Yarımadasını "Anzakların Kültür Mirası" yapmak için yıllardan beri çalışan Avustralya'nın "Gelibolu ve çevresini kültürel mirasımız olarak kabul edin" talebine Türkiye önce "insani yaklaşımlarla" sıcak bakıyordu. Ancak Avustralya'nın "kültürel mirasımız olarak kabul edilen yerlerin 5 kilometre etrafındaki olaylara kendi mahkemelerimiz bakar" dayatması, bu isteğe Türkiye'nin yıllar boyu olumsuz bakmasına neden gösterildi.

Çünkü Türkiye insanî duygularla kullanılmasını izin vereceği (şehitlerimizin) kanlarıyla sulanmış bu topraklardaki egemenlik hakkını devretmeye hiçbir zaman yanaşmadı. Bunu bir türlü işgal olarak nitelendirip reddetti(27) ise de Çanakkale Savaşları'nın 90. yıl dönümü törenlerine katılmak için Çanakkale'ye gelen Avustralya Başbakanı John Howard ve Yeni Zelanda Başbakanı Helen Clark, Orman bakanına iki büyük öneride bulundu. Clark ve Howard, Çanakkale'nin uluslar arası bir statüye kavuşturulması, Tarih ve doğa parkı olarak Çanakkale'de savaşın 7 ülke tarafından ortak bir yönetimler tezinin yeniden ele alınmasını teklif etti. Teklif, Gelibolu Yarımadasının savaşta büyük kayıplar veren Türkiye, Avustralya, Yeni

Zelanda, Fransa, Kanada ve Hindistan arasında oluşturulacak ortak bir uluslar arası Platform tarafından dönüşümlü olarak yönetilmesini ön görüyor, projenin ikinci safhasını ise, bu ülkelerin en fazla kayıp verdiği bölgeleri tıpkı büyükelçilik toprağı gibi o ülkeye tahsis edilmesi ve kendi gelenek ve göreneklerine göre dizayn etmesi oluşturuyor. Teklif, Bakanı tarafından reddedildi. (28)

“...Çünkü Gelibolu Millî parkları 4533 sayılı kanun gereğı Orman Bakanlığına verilmiştir. (29)

Ancak, Gelibolu Millî Parkı’nın Orman Bakanlığından alınıp, Kültür bakanlığına bağlanması için verilen talimattaki “Bilindiğı üzere, Türkiye ve diğer bu ülkeler (İngiltere, İtalya, Kanada, Avustralya, Yeni Zelanda), Lozan Anlaşması’nda da açık ve ayrıntılı biçimde ifade edildiğı şekilde, Gelibolu Millî Parkı’nı korumak ve bu amaçla yakın iş birliği yapmak yükümlülüğünü üstlenmişlerdir.”(30)

Bu ne demek şimdi... Türkiye kendi topraklarını korumaktan aciz mi ki, 7 ülkeyle beraber korunacak. Ayrıca biz Lozan’da sadece mezarlıklar ve kemiklikler üzerindeki topu topu yüz dönümlük bir toprak için görüştük. Yoksa 330 bin dönümlük koca Gelibolu yarımadasını değil. (31)

Avustralya Elçiliğı, Bizim Dışışleri’ne, direktiflerle dolu bir nota verdi. 8. Eylül tarih ve 2005/247 numaralı ve iki Avustralyalı gazetecinin mektubunu da taşıyan bu notayı 13 Eylül tarihinde ikili işler Genel müdürü Büyükelçi Suha Umar, tatlı bir lisanla Bakanlığa sundu.

Bu notanın yüz kızartıcı, utandırıcı, haysiyet kırıcı altıncı maddesine aynen aktarıyorum:

“6- Önerilen Çalışma, Millî Parklar değil, Kültür ve Turizm Bakanlığı adına gerçekleştirilmelidir. Ve onun için hiçbir inşaat, park hükümlerine göre yapılmayacak ve park yetkililerinin veya Kültür Bakan-

lığı’nın uzmanlar komitesinin tavsiyelerine bağlı kalma yükümlülüğü olmayacaktır.”

“... Şu anda Orman Bakanlığı’na bağlı Millî Parklar Genel Müdürlüğü bir ihale yapmış ve çalışmalar devam ediyor. Ama bu Millî Parklar Genel Müdürlüğü, Avustralya’nın “Gelibolu Avustralya’nın kültür varlığına katılsın” teklifini kabul etmeyen, devlet ve millet haysiyetini güden bir makam. Onu by pass etmek lâzım ki Gelibolu, Avustralya’nın egemenliğine girsin. Bunun için görünüşte Kültür bakanlığı teklif ediliyor ama utanmazlığa bakınız ki, hemen çalışmalarda “Kültür Bakanlığının uzmanlar komitesinin tavsiyelerine bağlı kalınmayacağı” da ilave ediliyor... Ya neye bağlı kalınacak? Anzaklar’ın keyfine, 250 bin insanımızı yok eden Anzak ruhuna. Eee Avustralya bu, ne de olsa İngiliz emperyalizminin âleti, aynı iki yüzlülükle hareket ediyor.

Avustralya hükümeti, Türk Dışışleri’nden aldığı güçle hemen harekete geçip Gelibolu Yarımadasındaki tüm inşaat çalışmalarının durdurulması için Türkiye’ye nota veriyor. Aslında Gelibolu yarımadası’nda sürdürülen inşaat, 90 yıldır kendi topraklarında sahipsiz yatan Türk askerleri için yaptırılan anıt mezar inşaatlarıydı. Türkiye’yi işgale gelen binlerce yabancı asker benim topraklarımda anıt mezarlarda yatacak, benim aslanlarım çöp yığınlarının altında.

İşte buna kimsenin gücü yetmez. Topla tüfekte bu ülke topraklarına hâkim olamayan İngiliz bozması devletler, şimdi gelip de sadece birkaç yazılı evrak karşılığında topraklarımda söz sahibi olamaz. Türkiye Cumhuriyeti toprakları için şehit olan binlerce vatan evlâdının kemiklerini kimse sızlatamaz. Gerekirse yeniden millî mücadeleye veririz. Ama bir karış toprağımızın yönetimini başka ülkelere bırakmayız.

Hiç kimseye bırakacak hiçbir şeyimiz yok. Ama durumu bilememekteyiz.

Öğrenmeli ve öğretmeliyiz. 25 Nisan’da yapılacak Anzak günü törenleri öncesinde, Millî Park’ta, 38 Kilometre yeni yol açtıklarını ancak Avustralya basınında bu konunun “Mezarlıklarımıza özen gösterilmiyor, atalarımızın kemikleri ortaya çıktı.” iddiasıyla yer aldığını belirten çevre ve orman bakanımız “Bizzat Avustralya Başbakanı açıkladı, Çalışmaların birlikte sürdürüldüğünü, iddialarının doğru olmadığını ortaya koydu...” dedi. Yörede görüştüğümüz görevliler ise “Anzak Köyüne giden yolda tavuk kemiklerini sağa sola atıp, sonrada fotoğraf çekmeye çalışanlar var. (32)

Her yıl törenle kutlanan Anzak günü bu yıl liderlerin üst düzey katılımına sahne olacak. İngiltere Prensi Charles başta olmak üzere Avustralya ve Yeni Zelanda Başbakanları Gelibolu’ya geliyor.

... Anzak günü törenlerine katılacak geri çekilişinin intikamını alıyormuşçasına her 25 Nisanda Avustralya Genel Valisi (Devlet Başkanı) huzurunda papazlı kordiplomatikli binlerce kişiyle ayın yaparcasına yeniden işgale mi? Yelteniyorlar bilelim. Ve oradaki şehit düşen ahfadımız gibi gerekirse şehit düşelim. Ecdadımızın ruhlarını muazzep etmeyelim. (33)

Çanakkale Valiliği’nden edinilen bilgiye göre, 25 Nisan’daki törenlere... İngiltere Veliaht Prensi Charles, Avustralya Başbakanı John Howard, Yeni Zelanda Başbakanı Helen Clark, Genel Kurmay Başkanımız Avustralya Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Gosgrove, Deniz Kuvvetleri Komutanı Koramiral Ritche ile savaşa katılan ülkelerin büyükelçilerinin katılması bekleniyor. (34) Savaş Kadrosu...

Profesör Erol Manisalı soruyor: ve şöyle cevaplıyor:

“Bizim Çanakkale Zaferi’ni ve Mustafa Kemal’in başarısını kutlamamız doğal.

Kutlamada Anzak’ların işi ne? Viyana Kuşatmasının yıl dönümünü Avustralyalılar bizimle birlikte mi kutluyor? Anzak Kutlamaları, emperyalizmin meşrulaştırılmasından başka bir şey değildir.” (35)

Bir gazetemiz “Çanakkale zaferinin 88’inci Yılı biz de Anzakların torunları gibi kutladık” (36) diye haber yapıyor.

Etmeyin eylemeyin.

ŞEHİTLİĞİMİZDEKİ FAAİYETLER

Antalya’nın Serik ilçesinden Fuat Aktaş, Gelibolu’nu Conkbayırı mevkiinde otopark yapılmasına tepki gösterdi... Her metre kareye altı şehidin düştüğü Conkbayırında otopark inşaatına başlandığının basında yer aldığını ifade eden Aktaş; yaşanan bu gelişmelerin üzerinde hassasiyetle durulması gerektiğini belirtti. Aktaş, “Geçtiğimiz yıllar (Millî Park İdaresi) üzerinde onca insanın şehit düştüğü bu tepenin tam zirvesinde (helâ) koydurmuştu! (37)

Çanakkale Şehitliğinin Yanına genel tuvaletli otopark yapma cüreti gösterildi. (38)

Bu da yetmedi; “Şehit mezarlarının bulunduğu bölge, tarihi sit alanı olmasına rağmen bir şarap firmasına satılmıştır.” dedi.

...Aktaş, Çanakkale’de yaşanan ve her adımda daha da büyüyen bu rezaletlerin önüne geçilmesi gerektiğini dile getirdi.” (39)

Çanakkale ile ilgili araştırma yapıp kitap yazan herkesin yıllardır inatla sürdürdüğü, “Asıl 57. Alay Şehitliği orası, üzerine otopark yapmayın” uyarılarını kimse dikkate almadı. Tamamıyla yıkılan 57. Alay Şehitliği için hazırlanan yeni projede de asıl şehitlik otopark olarak kaldı, üstelik üzerine bir de granit taşlar döşeniyor.

Önce, ‘Siperin Ardı Vatan’ kitabının yazarları Şahin Aldoğan ve Gürsel Göncü uyardı. Arkasından, ‘Arıburnu 1915’ kitabının yazarı Prof. Halûk Oral. Daha sonra Çanakkale konusunda ‘Gelibolu’yu

Anlamak' isimli bir internet sitesi açan ve bütün Çanakkale fotoğraflarını yayımlayan Tuncay Yılmaz başta olmak üzere pek çok Çanakkale uzmanı ve hayranı. Ancak kimse dinlemedi.

Asıl çarpışma otoparkta

Sorun, sembolik niteliğiyle öne çıkan 57. Alay Şehitliği'nin yeni düzenlemesi. Bütün uzmanlar, mevcut şehitliğin bulunduğu yerde aslında hiçbir çarpışma olmadığını, dolayısıyla orasının şehitlik kabul edilemeyeceğini, ancak bütün çatışmaların otopark olarak ayrılan yerde yapıldığını söylüyorlar ısrarla. Ne var ki, yeni planda da otopark yerini aynen koruyor. İtirazlar da işte buna. (40)

Mustafa Kemal'e ayıp...

Prof. Halûk Oral, otopark konusundaki şaşkınlığını bir kez daha dile getiriyor ve şehitliği ziyaret edecekleri anlamlı bir çağrıda bulunuyor: "2007'de basılan Arıburnu 1915 adlı kitabımda Mustafa Kemal'in Türk askerinin kahramanlığına örnek olarak gösterdiği, her metrekaresine binlerce merminin düştüğü ve mermilerin havada çarpıştığı yerin, şimdi 57. Alay'ın sembolik şehitliğinin otoparkı olduğunu yazmıştım. Aynı gerçek başka kitaplarda da dile getirildi. Bütün bunlara rağmen aynı hatada ısrar ediliyor. Onun için halka seslenmek istiyorum: Ey Türk Halkı: 57. Alay sembolik şehitliğini ziyarete gittiğinizde içinde şehit bulunmayan mezarların başına gidip dua etmeyin, arabanızı, otobüsünüzü park ettiğiniz yerde okuyun Fatihanızı; Çünkü şehitler onların tekerlekleri altında yatıyor."

'Bu utancın silinmesi gerekirdi'

NTV Tarih Yayın Yönetmeni Gürsel Göncü ise, "Şehitlik onarılrken en azından otopark rezaletinin ortadan kaldırılması, bu utancın silinmesi gerekirdi" dedikten sonra şöyle devam ediyor: "Çanakkale

Dostları ve duyarlı insanlar 2003'te Türk siperleri üze-rine bu otopark yapılırken nasıl mücadele ettiğimizi ama gücümüzün yetmediğini hatırlayacaktır. O vakitler yetkililer kamuoyunda oluşan reaksiyonu da azaltmak amacıyla, 'Bu otopark geçici, bakın taşlarını da sadece çaktık v.s.' demişlerdi. Şimdi ise otopark granit küp taşlarla kaplanıyor. Yani hepten kalıcı hale getiriliyor bu büyük bir terbiyesizlik."

'25 Nisan'a yetişecek'

Gelibolu Tarihi Yarımadası Milli Park Müdürü İsrail Erdoğan ise yaptığı açıklamada, otoparkı granit küp taşlarla döşeyeceklerini apaçık söylüyor. Yine Müdür Erdoğan'ın açıklamasına göre, bütün bunlar da 25 Nisan'a yetiştirilecek.

Biz şehitliğimiz bulunan araziye "Kenef" inşa ederken İngiltere Başbakanının hasasiyetine bakın;

"İngiltere Başbakanı Margaret Thatcher, son derece yoğun İstanbul programına Ankara'dan gelir gelmez, ayağının tozuyla Haydarpaşa'daki İngiliz mezarlığından başladı. Birinci Dünya Savaşı'nda 400, İkinci Dünya Savaşı'nda da hayatını yitirmiş yaklaşık 54 ve Kırım Savaşı'nda ölen 6 bin askerin bulunduğu İngiliz mezarlığına yapılan ziyaretten sonra Thatcher, Selimiye'deki Birinci Ordu Komutanlığı Karargâhına gitti.

Birinci Ordu Komutanı Orgeneral Doğan Güreş'e nezaket ziyaretinde bulunan Thatcher, burada bando eşliğinde yapılan resmî bir törenle karşılandı. İngiltere Başbakanı, daha sonra karargâhtaki Florence Nightingale Müzesi'ni gezdi...

İstanbul'da İngiliz Başbakanı'nın gelişinden birkaç gün önce başlatılan temizlik çalışmaları sayesinde şehrin bazı bölgelerinin pırıl pırıl parladığı görülürken, Thatcher'ın Türkiye gezisini izlemek üzere İngiltere'den gelen 35 kişilik İngiliz gazeteci grubunun yanı sıra, birçok Türk basın men-

subunun da katıldığı İstanbul turunun ilk durağı mezarlıktı, kendisini görüntüleyebilmek için bazı basın mensupları mezarlara bastığını gören Margaret Thatcher, (Burada yatan insanlara saygı göstermeliyiz) dedi. Thatcher'in izdihamdan dolayı mezarların çiğnenmesine üzüldüğü gözlemlendi.

İngiliz ölülerinin anısına dikilmiş olan anıta gelinciklerden oluşan bir çelenk koyan ve saygı duruşunda bulunan Margaret Thatcher, Florance Nightingale anısına dikilen bir diğer anıtı da dikkatle incelendi.

Margaret Thatcher'in, Birinci Ordu Komutanı Orgeneral Doğan Güreş'e yaptığı nezaket ziyaretine basın mensupları alınmadı. Kırım Savaşı sırasında, yaralıları tedavi edebilmek amacıyla o dönemde karargâhta çalışan bugünkü modern hemşireciliğinin kurucusu olduğu iddia edilen Florance Nightingale'nın anısına, olduğu gibi saklanan çalışma odası ve kütüphaneden oluşan küçük müzeyi gezen Thatcher, Burada şeref defterini imzaladı.(41)

Bilirmisiniz? “Bizim Kırım şehitliğimiz yok”

Yok, yok ama sayısız destanlarımız ve tüm dünya tarihinin tüm destanlarına eş, “Tek dişi” kalmış canavarların geçemediği, geçemeyeceği Çanakkale'miz var.

ÇANAKKALE GEÇİLMEZ

“Seyredin tefekkürle, batının yaptığını, Çanakkale’de her yer et ve kemik yığını. Her karış toprağında ya kafa ya bir el var, Ya bir mermi kovarı veya bir şarapnel var. Top, tank ve uçağıyla yüklenmiş Haç Hilale, O destanını göklere nakşetmiş Çanakkale.

Kimi Kars, kimi Sinop, kimi Maraş’lıdır, Potinleri yırtılmış, çoraplar yamalıdır. Tekbirlerle düşmanın üstüne gidiyorlar, Sanki ölüme değil, düşüne gidiyorlar. Ezanın susmaması tek hedef, ana dava, Uçak, kâğıttan bir kuş, donanmalar mukavva.

Toprak etten kemikten, deniz kandan al gibi, Hava; barut ve duman, ölüm şerbet, bal gibi, Tattın Allah yolunda şahadetin hazzını, Bak Melekler kılıyor Cenaze Namazını. Toprağa düşenlere, düşmeyen eder gıpta, Şehit, on kere Şehit olmak ister kalkıp da.”

Şehidliğe doyamayan Mehmetçiğimiz ve;

*Sarışın bir kurt,
Adı Mustafa Kemal...
Kükriyordu tepeden,*

*“Vatanıma ayak basacaksa düşman,
Yaşamanın ne gereği var,
En son nefer ölünceye kadar,
Dövüşeceksiniz aslanlar,
Görecek bütün dünya,
Ne aslanlar doğurmuş,
Emineler, Hatçalar, Ayşeler, Fatmalar.”*

DİPNOTLAR:

(11)Anzak analarda Atatürk’e hayran-Hürriyet-23 Nisan 2002

(12)EKİNCİ, Oktay; “Tarihi Milli Park’ı (Dünya başarısına adayan) projeye aykırı uygulamalar yapılıyor... Gelibolu’da “Barış unutuldu” Cumhuriyet-7 Nisan 2005

(13)GENÇ, Nihat; “Bir daha kara bir bayrakla gelmeyeceksin buraya” Akşam-19 Nisan 2005

(14)Kesik başın esrarlı, Milliyet, 3 Mayıs 2002

(15)BULUT, Mahmut, “Hayattaki tek Anzak Türkiye’den Özür diledi” Sabah -10 Mart 1997 Yıl-11, Sayı-3922

(16)Avusturyalı askerin ülkesine götürdüğü Türk askerine ait kafatası dün törenle toprağa verildi, Hürriyet-19 Mart 2003

(17)TAVADOĞLU, Tarık; “Şehitler saygı bekliyor” Ortadoğu, 28 Nisan 2005

(18)İngilizler Çanakkale’de Kimyasal silah kullanmış! Millî Gazete 16 Mart 2005

(19)EKİNCİ, Oktay; a.g.m. Cumhuriyet 7 Nisan 2005

- (20)Günesen. 187
 (21)Günesen. 188
 (22)Günesen.190
 (23)Günesen. 197
 (24)Günesen. Sah.149
 (25)Günesen. Sah.304–305
 (26)Güven, ERDAL; “Çanakkale Geçilmez” Yurttan sesler, Halka ve Olaylara Tercüman 21 Ekim 2005
 (27)Güneş,23 Ekim 2005
 (28)Ortadoğu– Tarih-28 Nisan 2005, sayı-12369
 (29)Göze, Ergün; Köşe başı “Azakların İkinci Çanakkale Seferi” Halka ve Olaylara Tercüman 25.Eylül.2005
 (30)Güneş, 23.Ekim.2005 yıl–9, Sayı–3157
 (31)Erdal; a.g.m. 21.Ekim.2005
 (32)Müderisoğlu, Okan; “Ruhları şad oldu” Düinden bu güne Tercüman,23 Nisan 2005
 (33)YILDIRIM, İsa; Liderler Gelibolu’da toplanıyor” Düinden bu güne Tercüman, 23 Nisan 2005)
 (34)Çanakkale Savaşı’nın 90.Yılı Cumhuriyet 22 Nisan 2005
 (35)Buda Bir Görüştür. Milliyet 26 Nisan 2005
 Buda Bir Görüştür. Milliyet 26 Nisan 2005
 (36)Hürriyet–19 Mart 2003
 (37)ABAKAN, Mithat; Şehitlere Saygısızlığa Oaktan Tepki, Yeniçağ, 7Kasım 2004, Yıl–5, Sayı–785
 (38)TAVADAOĞLU, Tarık; Şehitler Saygı Bekliyor, Ortadoğu,28 Nisan 2005
 (39)ABAKAN, Nihat; a.g.m. Yeniçağ,7 Kasım 2004 Yıl–5,Sayı 785
 (40)57. Alay şehitliği Otapark Altında Sefa Kaplan Hürriyet-*1 Şubat 201
 (41)ÖZER, Yaprak; “Thatcher’den Notlar- Köprü yapımında Ünümüz Var “ Thatcher’in mezarlık ziyareti bizim şehitlikleri gündeme getirdi. Şehit olmak bile yetmiyor, Güneş–9 Nisan 1988

Resim: Mehmet BAŞBUĞ

HASRET

•

Yılmaz SOYER

Ebûzer misâli sevdâlı ruhum
Hem İmrü'l-Kays olmuş peşinde onun
Kalbimde yeşermek üzre bir tohum
Ki yalnızca o var içinde onun

Düştüm sözlerinin ayak izine
Çölde sevgiliyi aramak için
Belki de bu yolum varacak Çin'e
Bir gün O'nun gibi yaşamak için

Satırlardan duyulur o ses bana
Cilt cilt kitapları öpüp koklarım
Onun hilyesinden bir nefes bana
Nakış nakış tezhiblerle saklarım

Sözlerini okumak ve anlamak
Ve hâk etmek duvarlara, dağlara
O söz nûrdan parlak o ses süttten ak
O sestten uzak bir dünya kapkara

Rüyâlarım açılıp perde perde
O'nu bir kez olsun görmek isterim
Orda devesinin çöktüğü yerde
Diz çöküp sözlerin dermek isterim

Vakit geç Buharî olamam artık
Bakıp sayfalara ağlasam yeter
Teşrîf et rüyama bir akşam artık
Çınlasın isminle yeniden her yer

Müminler baş başa verip otursun
Yalnız onun sözü duyulmalıdır
Melekler saf tutup selâma dursun
Hadîs meclisleri kurulmalıdır

Mâlumdur ehline hakikat ey Dost
Senin söylediğin âşikâredir
Nasıl taklîd olur o san'at ey Dost
Diller âciz idrâkler bîcâredir

Kokun geliyorsa sahîhtir o söz
Sen duyulmuyorsan merdud biline
Seni görmüyorsa satırlarda göz
Aktaran ki şakî haydud biline

Kağıt kalem yazamamış ey Resûl
Binlerce cild eksik anlatmış seni
Ne yapsın biçare kamış ey Resûl
Yaradan muhteşem yaratmış seni

SİBİRYA ŞARKISI

Afşar ÇELİK

Uzun boylu, gri saçlı adam, paçaları ıslanmış bir halde Çankaya'yı tırmandığında dizlerinin daha fazla dayanamayacağını düşünmeye başlamıştı.

“On iki, on dört, on altı, onsekiz...” Yirmi dört numarayı bulduğunda derin bir “oh” çekti. Gerindi sırtını kütürdetip dikleştirdi.

Küçük bahçeyi geçip kapıya vardığında saçlarını geriye yatırdı.

Genç başkentin Alman suratsızlığı içinde parlayan bu iki katlı müstakil ev, daha bahçe kapısında, üzerine çeki düzen vermesi için uyarmıştı onu. Bir an solukları hızlandı. Göğsünün ortasına bir sıcaklık yayılır gibi oldu. Her konserden önce hissedilen bir şey değil miydi bu? Belki başka bir şey?.. Geçmiş beklenmedik yerlerde dikilir bazen önümüze...

....

“Odesa, 1924... İşçi kulübelerinin arasındaki asfalt yol iki yanında atkestaneleri ve meşelerle, bahçe kapısında askerlerin, nöbet tuttuğu iki katlı bir eve ulaşıyordu. Bir asilzâdeden “halkın temsilcilerine” kalmıştı...”

....

Kapıda, iki dakika kadar bekledi. Zile birkaç kere uzandı. Sonra... Nefesini tuttu, zili çaldı.

-Kim ooo?!

Yutkunarak kırık Türkçesi ile:

-Ben... İstanbul'dan geliyorum efendim, Solomon Kohen müzik evinden, piyano için...

Kapı hızla açıldı.

Küçük, yuvarlak camlı gözlüğü burnunda, elinde bir gazeteyle, kısa boylu bir adamdı kapıyı açan. Geleni gözlüğünün üstünden süzdükten sonra içeri seslendi:

-Ayla bir adam geldi, İstanbul'dan, Solomon bilmem kim göndermiş...

-“Kohen” efendim, müzik evinden...

-Ne haltsa!...

Ta İstanbul'dan gelerek bulmak için bir sürü uğraştığı üstelik içeri bile alınmadığı evin kapısında, bir halta mensup olmanın nasıl bir şey olacağını düşünürken yine solukları hızlandı. Hele kısa boylu adamın dik, itham eden bakışları... “Bu bakışlar! Allah'ım! Dünyanın her yerinde aynı mı?”

....

“ Odesa'daki ev... Askerler iki yanında yürüyordu.

Biriyle kapıda bekletilmişti.

-Dur bakalım! Komiser yoldaş meşgul...

İçeri giren asker belki yirmi dakika sonra ancak halini anlatabilmişti:

-Yoldaş Aleksi! Saratov'dan bir adam gönderildi: Piyanistmiş.

İçerideki adam söyleniyordu:

-Bir burjuva eskisi daha ha?.. Demek hepsini öldüremedik.

-Yoldaş Aleksi, adamın madalyası var...
Bir de şu belgeler...

İçerdeki adam, üzerinde bir bornoz olduğu halde geldi, elinde belgeleri ve madalyayı tutuyordu.

-Madalya ha?... Belgeler, belgeler!...
Bir burjuva her zaman burjuvadır! Sen doğuştan hainsin!

Ümitsiz bir çırpınıla:

-Yoldaş lütfen... Ben zararsız bir adamım... İsterseniz çocuklarınıza ders verebilirim.

Kafasına yediği dipçikle bayılmıştı.”

....

Şimdi bayıldığı yerde ayılıyor gibi...
İçeriden bir kadını sesiyle kendine geldi:

-Geldi mi, iyi iyi... Alsana içeri, donmuş adamcağız...

Kısa boylu adam, geleni, gönülsüzce buyur etti. Eşikte öylece bakakaldı bir müddet...

O sırada salonun kapısında küçük bir kız belirdi. Bir müddet sessizce baktı adama, ellerini arkasında birleştirerek:

-Hoş geldiniz...

Adam bir an için üşüdüğünü unuttu.

Gözlerini, kıvrıkcık saçlarına beyaz bir kurdele takılmış, sağa solla sallanıp duran küçük kızdan ayıramadan:

-Hoş... Hoş bulduk kü... Küçük hanım. Teşek..kür ederim

-Siz... Piyanomuza mı bakacaksınız?

Kız peltekti. Adamın, soğuktan katıldığı-nı sandığı yüzünde bir gülümseme belirdi.

-E.. Evet piyanonuz için.

-Ona şarkı söylemeyi mi öğreteceksiniz?

Adam verecek cevap bulamadı önce...
Hiç böyle düşünmemişti daha önce...

-Ee... Evet. Galiba ona biraz öğretmeliyiz... Siz ne dersiniz küçük hanım?

Kız küçük adımlarıyla yaklaşıp, adamın elini tutuverdi.

-E hadi o zaman... Şey... Siz Alman mısınız?

Adam yine şaşırmıştı.

-Ha... Hayır... Niçin?..

-Babam, “Onlar çok büyük millet!” diyor. “Millet “ ne demek? Onlar çok kocamanmış, cesurmuş. Upuzunlarmış, sizin gibi... Ben bir “hanımefemdi” görmüştüm. Sizin gibi konuşuyordu.

Adam küçük hanımın “hanımefemdi” derken ki özentisine gülümserken bir yandan sırtından soğuk bir elin geçtiğini hissetti.

-Hayır küçük hanım, ben Rus’um.

-Aa! Rus mu? Babam Ruslar’a “Pis kommmis domuzlaa” diyo. Komminis kötü bi sey mi?

-Şey... Ben... Komünist değilim küçük hanım. Bence... Babanızın konuştuklarını dinlememelisiniz, yani izinsiz. Bu... Nasıl diyorsunuz?... “Ayıp” bir şey...

Kız bastı kahkahayı:

-Hahahaha! “Ayıp” diil iste.... Ayıp, ayıp. Aaaaaaaayıp! Siz ne komik konusuyorsunuz... Hadi gelin, piyano çalalım.

-Hmmm. Peki... Yalnız isterseniz önce bir sesine bakalım.

-Hıhı, tamam...

Piyanonun kapağını açtı. Kapaktaki yazıda, sonra tuşlarda gezdirdi parmaklarını. “Smirnoff... Çok güzel...” diye mırıldandı.

-Aa!.. Ne dediniz?

-“Smirnoff, güzel piyano...” dedim. Piyanonuz eski, hem de çok güzel. Kim çalıyor onu?

-Annem, biraz... Ben de ders alıyorum

-Yaa?... Ne güzel. Ben de biraz çalabilir miyim?

-Oluur...

Pardösüsünü çıkarıp yandaki kanepeye bıraktı.

Önce bir kaç akor bastı; sonra bir şarkı çalmaya başladı.

Küçük gözlerini kocaman açmış bakıyordu, sonra daha bir şaşkınlıkla küçük elini adamın ellerinin üstüne koydu:

-Aaa! Ellerinize ne oldu sizin? Acıyo mu?

Adam gülümsedi:

-Hayır, artık hayır...

Çalmayı bıraktı, küçük kız gözlerini adamın ellerinden ayırmıyordu.

-Bir kaza geçirmiştin de... Sibirya'yı duydun mu hiç?

-İ!... O nedir?

....

"Odesa'dan sonra son hatırladığı yer Kazan'dı. Tahtaların arasından gördüğü kayın ormanlarının koyu gölgelerinin ve İdil'in kollarından ayrılmış bataklıkların üstünden takırdayarak giden trenden indiklerinde bir daha yürüyemeyeceğini sanıyordu.

Horoylar'ın köylerinin yakınındaki çalışma kampına yaklaştıklarında yüzlerini yırtan soğuk, bunu hemen unutturmuştu. Bir de okul arkadaşı Hayim'in tökezledikten sonra kampa ulaşamayan gövdesi...

Ayı ve kunduz postuna bürünmüş çekik gözlü adamlar, sert bakışlarla süzüyorlardı hepsini. Sonra, arkalarını dönüp sessizce gidiyorlardı. Bir yanda üzerinde karların kum gibi savrulduğu buzlu bozkır, diğer yanda gri kuzey ışığının derinlerinde kaybolduğu tayga uzanıyordu.

Soğuk açıkta kalan yerlerine dişlerini öyle bir geçiriyordu ki yanlarındaki askerleri, ölümün kol gezdiği bu topraklarda onlarla eşit kılıyordu.

Zamanın nasıl geçtiğini bilmek burada daha da zordu. Geceler gündüzler sanki kucaklaşıyordu... Zamanın bu durgunluğu, bütün bozkıra hâkim olan o sonsuzluğa uzanan grilik insanı bazen çıldırtacak gibi oluyordu. Burada herkes mahkûmdu. Duvarlara gerek yoktu, çünkü uçsuz bucaksız bozkırı aşmak imkânsızdı. Kurtlar, ormanın karanlığında kaybolanların acılarını dindirmekte geç kalmıyordu.

Bu yalnızlığın, bu terkedilmişliğin ortasında kamp komutanı kendini içkiye vermişti. Durmadan içiyor, geçiriyor, parti sekreterine kaçan Belarus metresine küfrediyordu.

İşte bu yüzden, gaz lâmbasını devirip de kulübesi yandığında kolunu bile kıpırdamadan kül oldu.

İşin kötü tarafı yangının diğer kulübelere sıçramasıydı. Dev çamların yüzleri kıpkızıl bir korkunu ışığıyla aydınlanıyordu. Askerler, mahkûmlara bağıryor, kaçmaya kalkanları vuruyordu. Bu arada... Elbette, bozkırı, çekik gözlü ilkel insanlardan temizlemeyi de ihmal etmiyorlardı...

Dumanlar her yeri sarmıştı. Bir kulübeden çocuk çığlıkları geliyordu. Genç bir horoy kadını koluna yapışmış, yarım yamalak Rusçasıyla yalvarıyor; kulübeyi göstererek yardım istiyordu. Gözlerinden yaşlar boşanıyordu. "Efendim... Lütfen efendim..." diyordu. Alevlerin yanaklarına değen sıcaklığıyla uyandı... Kafasında çocukların çığlıkları yankılandı... Kadın, elini göğsüne dayayıp yalvarıyordu. Kadının, göğsüne dokunuşuyla irkildi. Bir an, kadının bütün korkusunun kendi kalbine aktığını hissetti. Göğsü patlayacakmış gibi oldu. Ulumayı andırır bir çığlık attı ve alevlerin arasına daldı.

Kulübenin çatısı çökmüştü. İki çocuğun üstünde duran bir ağaç, yanmakta olan diğerlerini ayakta tutuyordu. Çok sıcaktı...

Kapını yanında duran bir tüfek gördü. Onun tahtanın altına soktu, hafifçe kaldırdı.

-Kaçın, kaçın çocuklar!

Tahtanın altında kıvrılmış çocuklar hızlıca sürünerek kaçtılar. Fakat bu arada, tahtanın tuttuğu diğer parçalar kaydı ve üstüne yıkıldı.

Alevlerin, göğsünü delip geçtiğini sandı. Sanki içine dolmuşlardı. Geldiğinden beridir her yanını saran donma hissinden kurtulmuştu işin garibi. Şimdi... Vücudu alevlerle bütünleşmişti, hafiflemişti. Bozkırda yükseliyordu... Dev çamlar ayaklarının altında küçüldü, küçüldü....

Gözlerini açtığında ihtiyar bir Horoy baş ucunda davuluyla dua ediyordu.

Suratı is içinde iki çocuk, şifalı otlarla

elini tutuyor ve... Gülümsüyordu

....

-Sonra Horoylar beni sakladı... Uzun ama çok uzun bir yolculuktan sonra Romanya'ya ulaştım Oradan bir gemiyle İstanbul'a geldim. Buraya önceden gelmiş pek çok Rus vardı. Zaten çok geçmeden harp çıktı. İşte böyle küçük hanım...

Az önce adamı isteksizce buyur edip ortadan kaybolan, küçük hanımın babası, salonun kapısından şöyle bir bakıp çekildi. İçeriden homurtuları geliyordu.

-Ayla! Bu herif Rusmuş! Niye dikkat etmiyorsun canım?! Bak partide duyulursa itibarım iki paralık olur. Tam harbin bu safhasında... Delirdin mi, eve bir Rus getiriyorsun?

-Ama hayatım... Adam en iyisiymiş... Hem ta İstanbul'dan...

-Ben anlamam ne yap yap, sepetle şunu. Ben konuşursam kötü olur...

-Ya piyano sevgilim?...

-Ayla! Başlatma piyanoya şimdi... O da akortlanmayıversin.

-Peki peki kızma...

Ayla Hanım telâşla salona girdi:

-Şey... Beyefendi...

Salonda yalnızca küçük hanım vardı.

-Yuri... Adı Yuri'ymiş anneciğim, gitti...

Küçük hanım, aralık duran sokak kapısına koştu, piyanistin ardından seslendi ve tek görebildiği akşamın alacakaranlığında sokak lâmbalarının altında, yağmura aldırmadan köşede kayboluşu oldu.

Küçük hanımın dudakları büküldü, yumuk yumuk elleriyle, yanaklarına süzülen iki damla yaşı sildi:

- Güle güle Yuri... Güle güle...

YARDAKÇILARIN KARANLIĞINDA İŞGALCİLERİN SİLÜETİ

•
Ahmet İRGİN

Çağın meşum testeresi bir yanda
İş görür ilimden fendenmiş gibi.
Hem bırakmaz fidanlara payanda
Hem inci döktürür candanmış gibi.

Seyyah oldu nice yurdun tapusu
Akar bir put mudur şu petrol, şu su?
Soğumuyor silahların namlusu
Kılıflar yüzde yüz tündenmiş gibi.

Ya dayanın ya da yanın da yanın
Canı can çektikçe cana kıyanın
Böğüre böğüre benim diyenin
Bütün emirleri dindenmiş gibi.